

ฝ้ายันต์จีน: กรณีศึกษาคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

YUEHAIYU CHEN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ฝ้ายันต์จีน: กรณีศึกษาทัศนคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

YUEHAIYU CHEN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

CHINESE CLOTH AMULETS: A CASE STUDY OF BELIEFS OF THAI-CHINESE PEOPLE
IN CHONBURI PROVINCE

YUEHAIYU CHEN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF ARTS
IN THAI STUDIES
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ YUEHAIYU CHEN ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพพร มังธานี)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพพร มังธานี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วิวาหส์สุข)

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62910217: สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ศศ.ม. (ไทยศึกษา)

คำสำคัญ: คติความเชื่อ/ ผ้ายันต์จีน/ จังหวัดชลบุรี

YUEHAIYU CHEN : ผ้ายันต์จีน: กรณีศึกษาคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี. (CHINESE CLOTH AMULETS: A CASE STUDY OF BELIEFS OF THAI-CHINESE PEOPLE IN CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เทพพร มังธานี, ปร.ด. ปี พ.ศ. 2567.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาความเป็นมาผ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2.เพื่อศึกษาเพื่อศึกษารูปแบบของผ้ายันต์จีน 3.เพื่อศึกษาคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี 4.ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึก(In-depth Interview) ใช้ทฤษฎีแนวคิดด้านศิลปะกับศาสนา ใช้ทฤษฎีแนวคิดด้านแนวคิดสัญลักษณ์ และใช้ทฤษฎีแนวคิดด้านแนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีเข้ามาตั้งแต่ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานจึงนำวัฒนธรรมประเพณีผ้ายันต์จีนมาสู่เมืองจังหวัดชลบุรีด้วย ตั้งแต่เวลานั้นมาวัฒนธรรมผ้ายันต์จีนก็ก่อตัวขึ้นในชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในเมืองจังหวัดชลบุรี ผ้ายันต์จีนได้รับการพัฒนาและยังเห็นเป็นสัญลักษณ์แห่งศรัทธาโดยชาวจีนในจังหวัดชลบุรี ส่งผลต่อด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน ความรัก เงินทอง ฯลฯ 2) จากรูปแบบของผ้ายันต์จีนที่ได้พบกระบวนการสร้างสรรค์ผ้ายันต์จีน วิธีการใช้ผ้ายันต์จีนและมีหลายประเภท 3) คติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนได้พบว่าความเชื่อเรื่องผ้ายันต์ทั้งหมด 7ชนิด แต่ในปัจจุบันที่นิยมใช้เจอบ่อยเป็นผ้ายันต์แบบพิมพ์ โดยเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย อีกประเด็นที่น่าสนใจในพื้นที่ที่ศึกษาคนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้มากที่สุดคือ นำผ้ายันต์จีนพกติดตัว นำผ้ายันต์เผาไฟ และผ้ายันต์จีนเบิกเนตรกับนำผ้ายันต์จีนไปติดตามที่ต่าง ๆ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี มีด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในพื้นที่ การผสมผสานทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ทางจิตวิทยาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การแข่งขันทางเศรษฐกิจในพื้นที่

62910217: MAJOR: THAI STUDIES; M.A. (THAI STUDIES)

KEYWORDS: BELIEFS/ CHINESE TALISMAN CLOTH/ CHONBURI PROVINCE

YUEHAIYU CHEN : CHINESE CLOTH AMULETS: A CASE STUDY OF BELIEFS OF THAI-CHINESE PEOPLE IN CHONBURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: THEPPORN MUNGTHANEE, Ph.D. 2024.

This research has the objective 1. To study the history of Chinese talisman cloth in Chonburi Province 2. To study the style of Chinese talisman cloth 3. To study the beliefs about Chinese talisman cloth of Thai-Chinese people in Chonburi Province 4. Factors affecting Toward the change in beliefs about Chinese amulets among Thai-Chinese people in Chonburi Province. It is a study according to qualitative research methods (Qualitative). Research) by collecting data from documents and related research, observation and with an in-depth interview (In-depth Interview) Apply theoretical concepts in art and religion. Apply theory of symbolic concepts. and use the theory of cultural integration concepts. Research on the relationship between beliefs about Chinese amulets among Thai-Chinese people in Chonburi Province.

The research results found that 1) Chinese cloth amulets of Thai-Chinese people in Chonburi Province have been imported since the Chinese settled there, thus bringing the culture and tradition of Chinese cloth amulets to the city of Chonburi Province as well. Since that time, the Chinese cloth amulet culture has formed in the Thai community, believing that the Chinese line is becoming more and more popular in the cities of Chonburi province. Chinese talisman cloth has been developed and is still seen as a symbol of faith by Chinese people in Chonburi Province. Affects various aspects such as work, love, money, etc. 2) From the form of Chinese talisman cloth, found the process of creating Chinese talisman cloth. How to use Chinese talisman cloth and there are many types. 3) Beliefs about Chinese talisman cloth have been found to include beliefs about 7 types of talisman cloth. But nowadays, the most commonly used type is a printed cloth talisman. For protection and safety. A noteworthy point in the area studied that Thai-Chinese people are most commonly used is Carry a Chinese talisman cloth with you. Burn the cloth talisman on fire. and the Chinese talisman cloth opened his eyes and took the Chinese talisman cloth to follow in various places. 4) Factors affecting the change in beliefs about Chinese amulets among Thai-Chinese people in Chonburi Province. There is an aspect of cultural change in the area. Cultural mix in the area Psychology and cultural identity Economic competition in the area.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เทพพร มังธานี อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและสนับสนุนข้าพเจ้าด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำสาขาและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ดีๆ ให้แก่ข้าพเจ้า ตลอดหลักสูตรการศึกษา ขอขอบคุณนางสาวปัญญลักษณ์ ควรเยี่ยม(พี้อ้อย)เจ้าหน้าที่ที่บริหารงานสาขาไทยศึกษาที่คอยประสานงาน ให้คำแนะนำ ดูแล และให้ความช่วยเหลือด้านเอกสาร ข้อมูลต่างๆ อย่างเต็มกำลังมาโดยตลอด และขอขอบคุณรุ่นพี่รุ่นน้องทุกคนทั้งชาวไทยและชาวจีนที่เป็น กัลยาณมิตรที่ดีคอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีให้กันและกันมาโดยตลอด

ขอบพระคุณผู้วิจัยและผู้เขียนเจ้าของผลงานทุกท่านที่ข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาค้นคว้าและ นำมาสังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนผู้ให้สัมภาษณ์ที่สละเวลาอันมีค่ามาร่วมให้ข้อมูลแก่ข้าพเจ้าอย่างเต็มใจและมุ่งหวังว่าจะเกิดประโยชน์สูงสุด จนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

YUEHAIYU CHEN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 คติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์ของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย	6
2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	8
2.3 บริบทของพื้นที่จังหวัดชลบุรี	13
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 วิธีการเก็บข้อมูล	26
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	27

บทที่ 4 ผลการวิจัย	28
4.1 ความเป็นมาของฟ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี	28
4.2 ศึกษารูปแบบของฟ้ายันต์จีน	33
4.3 ศึกษาทัศนคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี	73
4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี	76
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
5.1 สรุปผลการวิจัย	78
5.2 อภิปรายผล	81
5.3 ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	87

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2-1 รูปแบบตัวอย่างของฝ้ายันต์จีน	7
ภาพที่ 2-2 แผนที่จังหวัดชลบุรี	14
ภาพที่ 2-3 กรอบแนวคิดในการวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นฐาน แนวคิดทฤษฎีและบริบทของพื้นที่ ที่ศึกษา.....	25
ภาพที่ 4-1 แสดงพัฒนาการของฝ้ายันต์จีน	32
ภาพที่ 4-2 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พบเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกดัตว์เพื่อคุ้มครอง)	34
ภาพที่ 4-3 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกับฝ้ายันต์จีน ได้สงกง.....	35
ภาพที่ 4-4 ฝ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาไทยเรียก ยันต์ได้สงกง	36
ภาพที่ 4-5 ฝ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาจีนเขียนว่า(宋大峯).....	37
ภาพที่ 4-6 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (ฝ้ายันต์จีนแป๊ะกง) เพื่อการอวยพรธุรกิจกำลังเฟื่องฟู.....	38
ภาพที่ 4-7 ฝ้ายันต์จีน(เจ้าแม่กวนอิม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยสำหรับที่บ้าน ภาษาจีนเขียนจาก(观音佛堂).....	39
ภาพที่ 4-8 ฝ้ายันต์จีน(วัดเทพพุทธาราม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย	40
ภาพที่ 4-9 เบิกเนตร หมายถึงเปิดตา(คำจีน开天眼 开光)เป็นคำใช้สำหรับพิธีฝังหรือเขียน พระเนตรพระพุทธรูป ซึ่งถือว่าเมื่อได้เบิกพระเนตรแล้วจึงเป็นองค์พระ โดยสมบูรณ์(the rite of putting the eyes into an image of Buddha)	41
ภาพที่ 4-10 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกับฝ้ายันต์จีน ได้สงกง ฝ้ายันต์จีน พระพุทธเจ้าที่การคุ้มครองอุตสาหกรรม ขนาด.....	42
ภาพที่ 4-11 ฝ้ายันต์จีน ได้สงกงและซ่าปอสุดกง เป็นฝ้ายันต์คุ้มภัย พระพุทธเจ้าเบื้องบนหลวงพ่โต ซ่าปอสุดกง พระพุทธเจ้าเบื้องล่างได้สงกง ดำเนินมาแล้วว่าพระที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ.43	
ภาพที่ 4-12 ฝ้ายันต์จีนปกป้องบ้านอีกแบบหนึ่ง ประโยชน์การไล่ผี ดิดประตูป้าน อยู่ห่างจากน้ำให้ มากที่สุด ต้องดิดให้สูงขึ้น ดิดทางเข้าหลักเหมาะสมที่สุด จากมาจ้อไป จีน: มาจู่(媽祖).....	44
ภาพที่ 4-13 ฝ้ายันต์จีนปกป้องโชค ที่มีประ โยอวยพรให้ร่ำรวย เป็นฝ้ายันต์เขียนสดที่แบบไปเชิงมา ป้องกันอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป็นฝ้ายันต์ฟิวช่นกับฝ้ายันต์ไทย.....	45
ภาพที่ 4-14 ฝ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไทจื้อ ที่ได้สมปรารถนาและแก้ป้ชงและมีประ โยชนั ต่างๆเพื่อให้ผลดี.....	46

ภาพที่ 4-15	ฝ้ายนัตจินแบบพิมพ์ ฝ้ายนัตจินบนมีลักษณะเดียวกันกับฝ้ายนัตจินใต้สงกเพื่อปกป้องกัน ฝ้ายนัตจินล่างเพื่อการไล่ผี ฝ้ายนัตจินบนขนาด38x26ซม ฝ้ายนัตจินล่าง.....	47
ภาพที่ 4-16	ฝ้ายนัตจินศาลเจ้าพ่อเสือ หรือเรียกว่าสู่ตัวเล่าเอี้ย ที่เพื่อปกป้องกันที่บ้าน	48
ภาพที่ 4-17	ฝ้ายนัตจินชำปอดุดกง เป็นฝ้ายนัตคัมภีร์ เพื่อขอให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข	50
ภาพที่ 4-18	ฝ้ายนัตจินป้อเด็กโกวตั้ง (จินกลาง : เป้าเต๋อคู่ถั่ง) เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาจีนเขียนว่า(宋大峯)เป็นฝ้ายนัตจินเหมือนกับข้อมูลข้างบน เพียงแค่ไม่เท่ากันในขนาดฝ้ายนัตและกระดาษสีฝ้ายนัต.....	51
ภาพที่ 4-19	ฝ้ายนัตจินที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไท้อีกประเภท เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย	52
ภาพที่ 4-20	ฝ้ายนัตจินศาลเจ้าเอียงเที่ยงเซียงตี้ เป็นฝ้ายนัตจินการใช้เพื่อปกป้องกันที่บ้าน	53
ภาพที่ 4-21	ฝ้ายนัตจินจู้กั้วไต้ตี้ (เป็นฝ้ายนัตแบบพิมพ์อีกชนิด เทพแห่งน้ำ ผู้อาศัยที่อยู่ริมทะเลมักใช้และปกป้องกันความปลอดภัยในทุกปฏิบัติการทางทะเล	54
ภาพที่ 4-22	ประวัติเทพเจ้าแม่องหมาโจ้ว.....	57
ภาพที่ 4-23	ศาลเจ้าจู้กั้วไต้ตี้	59
ภาพที่ 4-24	ศาลเจ้าจู้กั้วไต้ตี้	59
ภาพที่ 4-25	ฝ้ายนัตจินเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย.....	65
ภาพที่ 4-26	ฝ้ายนัตใต้สงก.....	66
ภาพที่ 4-27	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	67
ภาพที่ 4-28	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	68
ภาพที่ 4-29	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	68
ภาพที่ 4-30	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	69
ภาพที่ 4-31	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	69
ภาพที่ 4-32	ฝ้ายนัตสามเหลี่ยมเล็กๆ	70
ภาพที่ 4-33	ฝ้ายนัตเผาไฟ	71
ภาพที่ 4-34	แสดงผู้เชี่ยวชาญเขียนฝ้ายนัต	72
ภาพที่ 4-35	ฝ้ายนัตจินใต้สงกและชำปอดุดกง	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ฝ้ายันต์ คือ ฝ้ายันต์ที่จารึก คาถา อักษรระโบราณ และภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากความเชื่อทางไสยศาสตร์ของผู้คนแห่งอาณาจักรสุวรรณภูมิ ที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษนานนับพันปี ฝ้ายันต์จึงถือเป็นสิ่งที่เคารพบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนที่มีความเชื่อและความศรัทธาในฝ้ายันต์ ตารางหรือลายเส้นเป็นตัวเลข อักษร หรือรูปภาพที่เขียน สัก หรือแกะสลักลงบนแผ่นผ้า ผิวหนัง ไม้ โลหะ เป็นต้น ถือว่าเป็นของขลัง เช่น ยันต์ตรีนิสิงเห ยันต์พระเจ้า 5 พระองค์ เรียกเสื้อหรือผ้า เป็นต้นที่มีลวดลายเช่นนั้นว่า เสื้อยันต์ ฝ้ายันต์เรียกกริยาที่ทำเช่นนั้นว่า ลงเลข ลงยันต์ ความเชื่อเกี่ยวกับ ยันต์ ไม่ว่าในทวีปเอเชียหรือทั่วโลก ถือเป็นสิ่งที่สืบเนื่องต่อกันมาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์(Liu qin, 2566)

บนฝ้ายันต์จะมีลวดลายและเขียนเป็นอักษรคาถาตามแบบของแต่ละท่าน ไม่ซ้ำแบบกัน ต่อมาฝ้ายันต์มีการพัฒนามาเป็นการพิมพ์ลวดลายแทนการเขียนด้วยมือ เพราะอาจจะต้องการจำนวนมาก ยันต์พัฒนามาเป็นสื่อถึงความเชื่อทาง ไสยศาสตร์ของผู้คนแห่งอาณาจักรสุวรรณภูมิ ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเนิ่นนานนับพันปี ฝ้ายันต์เขียนอักษร โบราณ และภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ กำกับลงคาถาอาคม ความเชื่อความศรัทธาอันเต็มเปี่ยมในฝ้ายันต์เล็กๆ เหล่านี้ คือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนไว้ในด้านอิทธิฤทธิ์นานาประการ

บนฝ้ายันต์ มักจะจารึก คาถา อักษร ระโบราณ และภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ถูก ถ่ายทอดมาตั้งแต่โบราณนับพันปีฝ้ายันต์จึงถือเป็นสิ่งที่เคารพบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนที่มีความเชื่อและ ความศรัทธาได้อีกทางหนึ่ง

ความเชื่อเรื่องยันต์ มีมาแต่โบราณมีการผสมผสานระหว่างความเชื่อที่เป็นพื้นฐานดั้งเดิมของตัวเอง อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์อิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ยันต์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบริบทหรือวิถีของสังคมนั้นๆ

ในปัจจุบัน เนื่องจากความเชื่อทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ตามกระแสของ โลกของวัตถุนิยมและเทคโนโลยี กระบวนการสร้างยันต์จึงมีวัตถุประสงค์ในการสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ได้ตอบสนองความต้องการในด้านจิตใจอย่างที่เคยเป็นมาเท่านั้น ยังกลายมา เป็นสินค้าในเชิงพาณิชย์ทำให้คุณค่าของยันต์เสื่อมถอยลง มีการโฆษณาชวนเชื่อเน้นหนักทาง ไสยศาสตร์มากกว่าหลักการของพระพุทธศาสนา และคนส่วนใหญ่ไม่รู้ถึงคุณค่าของยันต์ ความสำคัญของยันต์ ทั้ง

มุมมองจากพระพุทธศาสนาที่มีต่อยันต์ ทำให้สิ่งเหล่านี้เหลือ เพียงโครงสร้างที่ดูว่าเข้มขลังหรือ ศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น โดยไม่ทราบถึงสิ่งอันเป็นจริงที่อยู่ในยันต์ (พระพิชญ์พล สุวณฺณโรโป รูปทอง, 2562)

ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ในส่วนของชาติพันธุ์จีน ในยุคประวัติศาสตร์ก่อนสมัยราชอาณาจักรไทยคนจีนได้เข้ามาการค้าขายจากเส้นทางเรือจากเมืองกวางโจวหรือเมืองต่างๆในเขตจังหวัดชลบุรีซึ่งได้พบโบราณวัตถุเป็นเครื่องถ้วยสมัยราชวงศ์ถัง ในสมัยกรุงธนบุรี การค้าระหว่างไทยจีนได้ฟื้นตัวขึ้นอีกจังหวัดชลบุรีได้มีคนแต่จิวเข้ามาทำการค้าขายกับคนไทย และตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันชาวจีนในจังหวัดชลบุรีไม่แค่มาจากตอนใต้ของจีน ยังมีคนจีนจากทั่วประเทศจีนตั้งถิ่นฐาน(ภารดี มหาจันทร์, 2555)

ฝ้ายันต์จีน หรือ เรียกว่า ฮู้ หรือ ยันต์ เป็นคำภาษาจีน ซึ่งนับว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาวจีนเลยทีเดียว และเชื่อว่าหลายคนก็น่าจะคุ้นตาอยู่บ้าง อย่างในประเทศไทยก็มักจะจะได้พบเห็น ‘ฮู้’ ที่ศาลเจ้า หรือ ติดไว้บนประตูบ้าน ร้านค้า หรือบางคนอ่านจะนำพาคิดดี

สำหรับฝ้ายันต์จีนที่พบในจังหวัดชลบุรีชาวจีนได้นำยันต์จีน หลายประเภทมาด้วย เช่น ยันต์ของพระคัมภีร์บริสุทธิ ยันต์ รอยเท้าและลายนิ้วมือของพระ ยันต์ของพระภิกษุ ยันต์ของพระพุทธเจ้า และยันต์ของพระเครื่องอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้พวกเขาก็ได้นำวิธีการผลิตต่าง ๆ มาสู่พื้นที่ จังหวัดชลบุรีด้วย เช่น ฝ้ายู่นาโซก ฝ้ายอดนิม ฝ้ายันตราย ฝ้าย่างเพศ ฝ้ายาวนเฮาส์ซึ่งทำให้วิธีปรุงฝ้ายันต์ของคนไทยได้ เพิ่มขึ้น ที่เราเจอบ่อยในชลบุรีก็คือฝ้ายาวนเฮาส์ สำหรับชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีและฝ้ายันต์จีนที่เจอในพื้นที่

คติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีมีการสืบทอดจากประเพณีในชุมชนของคนไทยเชื้อสายจีน เช่น ชุมชนศาลเจ้าหน้าจางจังหวัดชลบุรี อย่างไรก็ตามในพื้นที่จังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของภาคตะวันออกที่มีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความเป็นมา คติความเชื่อ และรูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้ทราบว่าความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์ที่มีอิทธิพลต่อคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และ สืบทอด และก้าวหน้าสร้างสรรค์ รวมทั้งการผสมผสานความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1. ความเป็นมาฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีเป็นอย่างไรบ้าง
2. คติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีเป็นอย่างไรบ้าง

3. รูปแบบของฟ้ายันต์จีนเป็นอย่างไรบ้าง
4. คติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาฟ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบของฟ้ายันต์จีน
3. เพื่อศึกษาคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

ประวัติศาสตร์ของคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีน พิธีกรรมฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีน รูปแบบของฟ้ายันต์จีนและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตพื้นที่

การศึกษานี้จะศึกษาความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์ของคนไทยเชื้อสายจีน ในเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี โดยจะเน้นศึกษาฟ้ายันต์จีน ศาลเจ้าเงินที่เทศบาลจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) ศาลเจ้าหน้าจางาไ้ท้อ อ่างศิลา 2) ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข 3) ศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา 4) ศาลเจ้าจู้กั้วไ้ด่ตี้ห้วยกะปิ 5) ศาลเจ้าไ้ด่สงกงของเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี หรือร้านค้าที่ติดฟ้ายันต์ไ้บูซา หมู่บ้านที่ติดฟ้ายันต์ไ้บูซาในจังหวัดชลบุรี และจะไปถึงพื้นที่ที่ศึกษา เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเข้า คือ 1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญคติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีน จะได้รับคำตอบที่ถูกต้องและละเอียด 2. กลุ่มผู้สร้างฟ้ายันต์จีน จะเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของฟ้ายันต์จีน 3. กลุ่มผู้บูชาฟ้ายันต์จีน จะเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยากับความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์จีนในเทศบาลจังหวัดชลบุรี ดังกล่าว เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดออก

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผ้ายันต์ หมายถึง ผ้าที่จารึก คาถา อักษรโบราณ และภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากความเชื่อไสยศาสตร์ของผู้คนแห่งอาณาจักรสุวรรณภูมิ ที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษนานนับพันปี ผ้ายันต์จึงถือเป็นสิ่งที่เคารพบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนที่มีความเชื่อและความศรัทธาในผ้ายันต์คำว่า “ยันต์” มาจากภาษาบาลี แปลว่า สิ่งที่มีมนุษย์พึง เช่น สรวงบูชา เพื่อให้บังเกิดความสุขความเจริญ จะพบได้บนแผ่นกระดาษ แผ่นเงิน แผ่นทอง รวมทั้งบนผืนผ้าและบนผิวหนังของมนุษย์ที่ศรัทธา ส่วนสัญลักษณ์คล้ายยันต์นั้นปรากฏเป็นตัวเลขในดินแดน อาหรับ และยุโรป และยังปรากฏเป็นตัวอักษรในดินแดนจีน พม่า ธิเบต ลาว กัมพูชา และไทย

ผ้ายันต์จีน หมายถึง ยันต์จีน ชาวไทยจะเรียกว่าฮู้จีน หรือ เรียกว่า ฮู้ หรือ ยันต์ เป็นคำภาษาจีน ซึ่งนับว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาวจีน และและความเชื่ออย่างหนึ่งที่ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ในประเทศไทยก็มักจะ ได้พบเห็น ‘ฮู้’ ที่ศาลเจ้าจีน หรือ ติดไว้หน้าประตูบ้าน ร้านค้า หรือบางคนอ่านจะนำพกดัดตัวรูปแบบของผ้ายันต์ หมายถึง รูปแบบการสร้างผ้ายันต์ขนาดต่างๆ เช่น ด้านคงกะพัน เมตตามหานิยม มหาเสน่ห์ การจัดทำผ้ายันต์ไม่ต้องมีพิธีการใหญ่โตอะไร พระเกจิอาจารย์ผู้จัดทำอาจจะเป็นผู้ทำการปลุกเสกด้วยตัวเอง

คนไทยเชื้อสายจีน หมายถึง คนจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยคนไทยเชื้อสายจีนมีนับสิบล้านคน คิดเป็น 12% ถึง 14% ของประชากรทั้งหมดในประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจากพื้นที่เฉาซาน ในมณฑลกวางตุ้งของประเทศจีน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชาวเฉาซานในต่างประเทศหนาแน่นที่สุด คนไทยเชื้อสายจีนบ้านบรรพบุรุษในเฉาซานที่ประเทศไทยมีประมาณ 10 ล้านคน คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ประการแรกส่วนใหญ่เป็นคนเฉาซาน อีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ย้ายถิ่นฐานใหม่ และที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่เป็นมาจากเฉาซาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อ หมายถึง ในสังคมหนึ่งๆประกอบด้วยวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ การเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุก่อน แล้ววัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุค่อยเปลี่ยนแปลงตามทีหลัง ซึ่งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุนั้นก็คือปัจจัยภายนอกส่วนวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุคือปัจจัยภายใน ดังนั้นปัจจัยภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ การเผยแพร่ทางวัฒนธรรม เมื่อมีการยอมรับในวัฒนธรรมของสังคมนั้นก็จะทำให้สังคมนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การปฏิบัติ ส่งผลให้ความเชื่อแบบดั้งเดิมนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ในส่วนของวัสดุ – อุปกรณ์ เมื่อเห็นสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงทางด้านวัสดุ – อุปกรณ์ จึงให้การยอมรับว่าดีงาม เหมาะสม(สุภางค์ จันทวานิช, 2552)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความเป็นมาฝ้ายนัตจันในจังหวัดชลบุรี
2. ทำให้ทราบรูปแบบของฝ้ายนัตจัน
3. ทำให้ทราบคติความเชื่อเรื่องฝ้ายนัตจันของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี
4. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฝ้ายนัตจันของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา“ฟ้ายันต์จีน: กรณีศึกษาคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี” ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยโดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. คติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์ของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย
2. ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา
  - 2.1 แนวคิดเรื่องศิลปะกับศาสนา
  - 2.2 แนวคิดสัญลักษณ์
  - 2.3 แนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม
3. บริบทของพื้นที่จังหวัดชลบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 คติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์ของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

คนไทยเชื้อสายจีนที่มีความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์เวลาชานาน เนื่องจากความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์ของขลังเริ่มเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับชาวจีน จึงแยกกันไม่ออกจากคนไทยเชื้อสายจีนและเป็นความเชื่อที่สำคัญ ฟ้ายันต์เป็นวัตถุศักดิ์สิทธิ์ทั่วไปของพระพุทธศาสนาไทย ยันต์ฮู่ หรือยันต์จีนนั้น ชาวไทยจะเรียกว่า ฮู่จีน โดยคำว่า “ฮู่” มาจากภาษาจีน เขียนเป็นตัวอักษรจีนบนกระดาษสีเหลืองและสีเขียว เป็นต้น ความเชื่อเรื่องยันต์ฮู่เป็นความเชื่อที่อยู่กับชาวจีนมาอย่างยาวนานตามประวัติศาสตร์จีน มีต้นกำเนิดมา จากความเชื่อในศาสนาเต๋าของจีน และความเชื่ออย่างหนึ่งที่ชาวจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ในสังคมจีนหรือสังคมไทย มักจะใช้ยันต์ฮู่ในการขึ้นบ้านใหม่ ซ่อมรถยนต์คันใหม่ ย้ายที่ทำการของบริษัท หรือเปิดธุรกิจ มักจะมีการนำยันต์ฮู่ไปติดที่หน้าประตูบ้านเรือน บนรถยนต์ หรือแม้กระทั่งการเดินทางไกล การเข้าสอบ หรือการทำงาน ก็มักจะพกยันต์ฮู่ติดตัว รวมถึงการเผายันต์ฮู่แล้วจิบน้ำฮู่กับยาสมุนไพรจีนเพื่อรักษาโรค เป็นต้น ยันต์ฮู่ถือเป็นเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่งสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน

โดยที่ปรากฏในจังหวัดชลบุรีมีทั้งฝ้ายันต์และไม้ยันต์ แต่ที่เห็นกันมากที่สุด คือ กระดาษยันต์ (Liu Qin, 2566)

จากข้างบนก็จะเห็นได้ว่า ฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยที่ใช้ในประจําปกติเรียกเป็นฮู้ และส่วนใหญ่ที่เจอเป็นกระดาษยันต์ ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ในสังคมไทยก็เอาฝ้ายันต์มาใช้ในการขึ้นบ้านใหม่ ซ้อรถยนต์คันใหม่ ย้ายที่ทำการของบริษัท หรือเปิดธุรกิจ มักจะมีการนำยันต์ฮู้ไปติดที่หน้าประตูบ้านเรือน บนรถยนต์ หรือแม้กระทั่งการเดินทางไกล การเข้าสอบ หรือการทำงาน ก็มักจะพกยันต์ฮู้ติดตัว รวมถึงการเผายันต์ฮู้แล้วจิบน้ำฮู้กับยาสมุนไพรรักษาโรครักษาโรค เป็นต้น โดยแสดงรูปภาพตัวอย่างของฝ้ายันต์จีนดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2-1 รูปแบบตัวอย่างของฝ้ายันต์จีน

ที่มา : (<https://pantip.com>) 25 มกราคม 2558

จากซ้ายไปขวาทั้ง4ใบนี้ ติดที่หน้าประตูบ้านเรือนและมีผลให้คุ้มครองบ้านเพื่ออยู่เย็นเป็นสุข บนกระดาษยันต์จากซ้ายไปขวาภาษาจีนแปลว่า

北大年-玉封-敕 (chi) 令雷—林府姑娘英灵仙姑安镇

ปัตตานี-แต่งตั้ง--คำสั่งฟ้าผ่า---เทพวิญญานวีรชนธิดาแห่งตระกูลลิ้ม จงสถิตย์

敕令雷---清水祖师安镇

คำสั่งฟ้าผ่า---จิง ลู่ จู่ ฮือ(ที่เรียกกันว่า"โจ ฮือ กง") จงสถิตย์

北大年-敕令雷---天上圣母安镇

ปัตตานี-คำสั่งฟ้าผ่า---เสด็จแม่แห่งสวรรค์จงสถิตย์

上帝八卦灵符---敕令-----镇保平安

ยันต์แปดอักษระแห่งฮ่องเต้สวรรค์--ปัญญา---สถิตป้องกันให้สุข

2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดเรื่องศิลปะกับศาสนา

ความหมายทั่วไปของศิลปะส่วนแนวคิดเรื่องศิลปะ คือนักสุนทรียศาสตร์ต่างมีความคิดเห็นในเรื่องของศิลปะที่แตกต่างกันเช่น บางคนเห็นว่าศิลปะคือสิ่งแทน หรือการถ่ายแบบแห่งธรรมชาติ บุคคล และเหตุการณ์ เป็นต้น ศิลปะคือ การจัดประเภทวัตถุแห่งจินตนาการต่างๆ เช่น สี เสียง แสง ให้มีความกลมกลืนและเป็นระเบียบศิลปะคือการแสดงออกของอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ เป็นต้น จากความเห็นที่แตกต่างกันนี้เองได้ก่อให้เกิดทฤษฎีทางศิลปะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ศิลปะคือการลอกแบบ(art as representation)ทฤษฎีนี้ถือว่า ศิลปะคือการลอกแบบแห่งธรรมชาติ หมายถึงว่า ศิลปะนั้นเป็นสิ่งแทนหรือถ่ายแบบแห่งธรรมชาติบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆ เป็นต้น สิ่งที่เราเห็นในศิลปะนั้นเป็นสิ่งเลียนแบบหรือสิ่งจำลองของสิ่งที่แท้จริงในธรรมชาติ

ศิลปะคือรูปทรง(art as pure form) ทฤษฎีนี้ถือว่า รูปทรงเท่านั้นเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่าทางสุนทรียะรูปทรง หมายถึงการจัดประเภทวัตถุแห่งจินตนาการต่างๆ เช่น สี เสียง แสง เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมกลมกลืนกันและเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมแก่กาลเทศะและภาวะที่มันควรจะเป็น นักสุนทรียศาสตร์ที่ยึดหลักนี้เชื่อว่า ความสวยงามของศิลปะขึ้นอยู่กับรูปทรง และรูปทรงทำให้เกิดความสนใจ เกิดความประทับใจและพอใจ

ศิลปะคือการแสดงออกซึ่งอารมณ์(art as expression)ทฤษฎีนี้ถือว่า ศิลปะคือการแสดงออกซึ่งอารมณ์ในภายในของมนุษย์ให้ปรากฏออกมาภายนอกในลักษณะต่างๆจิตรกรพยายามแสดงออกซึ่งอารมณ์ของตนเองออกมาโดยการเขียนภาพเขียนในลักษณะต่างๆตามแต่อารมณ์ภายในของตนเองจะพึงมี นักแสดงก็พยายามแสดงออกซึ่งอารมณ์โดยการแสดงต่างๆ แต่การแสดงออกซึ่งอารมณ์ต่างๆ ของพวกเขาเหล่านั้นไม่อาจถือว่าเป็นศิลปะทั้งหมดได้ทฤษฎีนี้ถือว่า รูปทรงและความหมายมีความสำคัญยิ่งต่องานทางศิลปะ คุณค่าทางสุนทรียะเกิดจากการสังเคราะห์รูปทรงกับความหมายเข้าด้วยกันนั่นเอง นักคิดกลุ่มนี้ถือว่าจินตนาการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการแสดงออกซึ่งอารมณ์ ถ้าจินตนาการมีความรุนแรง ก็สามารถแสดงอารมณ์ที่ตนเองต้องการออกมาได้ดีมากยิ่งขึ้น พวกเขามีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมักจะแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ของตนเองออกมาให้ปรากฏทางพฤติกรรม ทางกายไม่ว่าจะเป็นอารมณ์แห่งความสุขหรือความเศร้า(ศรีชัยวงศ์คำจันทร์ 2536)

ความหมายของศิลปะ มีความหมายที่แตกต่าง และหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยม และทัศนะของ นักปราชญ์ ผู้ทรงความรู้ทางศิลปะ หรือนักวิชาการทั้งหลายในแต่ละสมัย ที่จะก

าหนดแนวความคิด ภายใต้หลักการหรือทฤษฎีใด ซึ่งพอจะยกตัวอย่างและสรุปให้เกิดความเข้าใจไว้
 ดังนี้ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆ ให้ ปรากฏใน
 สุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความมีอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา
 ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต
 ประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ, 2541)

ความหมายของศาสนา คำว่า ศาสนา มาจากภาษาสันสกฤต “ศาสน” ถ้าเป็นภาษาบาลี
 ใช้ “สาสน” แปลว่า คำสอนหรือข้อบังคับ คำสอนเป็นคำแนะนำให้บุคคลกระทำความดีตามหลัก
 ประพฤติปฏิบัติใน ศาสนาที่เรียกว่า ธรรมะ และข้อบังคับหมายถึงข้อห้ามในการกระทำความชั่วทั้ง
 ทางกายและ วาจา ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “ศีล” คำว่า “ศาสนา” ในภาษาไทยตรงกับคำ
 ภาษาอังกฤษว่า Religion ซึ่งคำนี้มาจากภาษาละตินว่า Religio แปลว่า สัมพันธหรือผูกพัน ดังนั้น
 Religion จึงหมายถึง ความผูกพันหรือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า มีผู้ให้ความหมายของ
 คำว่า ศาสนา ไว้ต่างๆ กัน เช่น

1. ศาสนา หมายถึง ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิดและ ความ
 ลึกลับของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับ บุญบาปอัน
 เป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือ ตามคำสั่งสอนใน
 ความเชื่อถืออื่นๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

2. ศาสนา คือ ที่รวมแห่งความเคารพนับถืออันสูงส่งที่พึงทางจิตใจของมนุษย์ และ คำสั่ง
 สอน (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2532)

3. ศาสนา หมายถึง หลักการอันถูกต้องและสอดคล้องกับกฎจักรวาลที่พระศาสดา ค้นพบ
 และสั่งสอนไว้ให้คนปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ดำรงชีพอยู่อย่างมีความสุขในโลกนี้ และเมื่อตาย ไปแล้วก็
 จะได้บรรลุถึงฝั่งโลกุตระอันเป็นนิรันดร ซึ่งความหมายนี้ใช้กับศาสนาทางตะวันออก เช่น ศาสนา
 พราหมณ์ ฮินดู และพุทธ เป็นต้น อีกความหมายหนึ่ง ศาสนา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์
 กับเทพเจ้าเสมอ การปฏิบัติของศาสนิกชนก็เป็นการเอาอกเอาใจ และรับใช้เทพเจ้าโดยวิธีต่างๆ ซึ่ง
 เป็นความหมายที่ใช้กับศาสนาทางตะวันตก เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เป็นต้น (แสง จันทร์
 งาม, 2534)

ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับศาสนา ศิลปะกับศาสนาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์คู่กันมา
 นับตั้งแต่โบราณกาล ศิลปะมักถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ศาสนาไปยังศาสนิกชนหรือ
 สร้างเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของศาสนา และ อาจกล่าวได้ว่า ศาสนาเป็นบ่อเกิดของศิลปะอันวิจิตร
 เมื่อมนุษย์มีความศรัทธาในศาสนา ก็จะทุ่มเทอุทิศตนเพื่อ สร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงามให้บังเกิดขึ้นแก่
 ศาสนาที่ตนเองนับถือ บังเกิดขึ้นกับศาสนาที่ตัวเองนับถือ โดยเนื้อหาหรือเป้าหมายของศาสนศิลป์

มุ่งเน้นที่ความ ดึงงามและความสวยงาม และเพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ปรัชญาของแต่ละศาสนา ฉะนั้นศาสนสถานแต่ละแห่งนั้นก็เกิดจากพลังศรัทธาของคนในชุมชนรวมกัน ฉะนั้นจะสวยกว่า บ้านแน่นอน เพราะบ้านเกิดจากทุนทรัพย์ของคนๆ เดียว แต่ศาสนสถานเกิดจากกำลังทุนของทุกคนรวมกัน และหาช่างที่ฝีมือดีที่สุด ทำอย่างตั้งใจที่สุด ทำให้ศิลปะทั้งหลายมีการพัฒนา ไม่เฉพาะสิ่งปลูกสร้างอย่างเดียว ศิลปะที่เนื่องด้วยเรื่องทางศาสนาทั้งหมดก็จะพัฒนาตามกันมา ทั้งหมดเลย ขนาดจารึกคำสอน อย่างคัมภีร์ไบเบิลเขาก็มีการพัฒนา สมัยก่อนไม่มีกระดาษ ก็ใช้ใบลานในการจารึก เพราะใบลานมีความทนทานสามารถเก็บได้หลายร้อยปี(ภัทรเดช ปัทมชยาธนา คุล, 2561)

ที่มีผู้อธิบายไว้ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ศิลปะมีความหมายที่แตกต่างกันและหลากหลาย ขึ้นอยู่กับคำจำกัดความและมุมมองของนักวิชาการและผู้รอบรู้เกี่ยวกับศิลปะ หรือหลักการหรือทฤษฎีใดที่นักวิชาการทุกท่านเสนอแนวความคิดนี้ในยุคต่างๆ ศาสนาหมายถึง คำสอนของศาสดา หรือผู้ประกาศที่เป็นที่เคารพ ศรัทธาของแต่ละคน ซึ่งคำสอนต่างๆ เหล่านั้นจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยที่ผู้ปฏิบัติตามก็จะพบกับความสุขในการดำรงชีวิต

แนวคิดสัญลักษณ์

เป็นทฤษฎีหลักที่เน้นการกระทำระหว่างกัน(interaction)และสัญลักษณ์(symbol)ของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์ต้องมีการกระทำระหว่างกันทางสัญลักษณ์ ต้องมีการสื่อความคิดกัน จึงทำให้นักสังคมวิทยาใช้คำนี้แทนคำว่า การสื่อสาร(communication)อยู่เสมอ(สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2533)แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ คือการกระทำระหว่างกันของบุคคลในสังคม(social interaction) เนื่องจากจากสัญลักษณ์โดยเฉพาะภาษา เป็นสื่อสำคัญที่สุดในการติดต่อทำให้มนุษย์มีความผูกพันและสัมพันธ์กันจนสร้างเป็นระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคมขึ้น(สนธยา พลศรี, 2533)นักคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ คือ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด(George Herbert Mead)เป็นนักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกัน ที่เน้นความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมอยู่ที่การรู้จักใช้ความหมายร่วมกัน(shared meaning)ดังนั้นการกระทำระหว่างกันทางสังคมของบุคคล ก็คือการใช้สัญลักษณ์ร่วมกันจนเข้าใจความหมายถูกต้อง มีด(Mead)ได้สรุปว่าในตัวบุคคลหนึ่งๆจะมีส่วนประกอบ2ส่วนคือ Iกับ Me I หมายถึงความต้องการเฉพาะที่อยู่ในตัวบุคคล มีอิสระที่จะแสดงออกได้เต็มที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกต่างๆออกมา ส่วนMeเป็นความคิดของบุคคลที่ว่าตนเองควรมีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งประกอบด้วยค่านิยม ความคิดตนเอง บทบาทที่สังคมคาดหวังดังนั้น บุคคลจะมีแบบแผนการติดต่อ

สัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของ I กับ Me ว่าฝ่ายใดจะเด่นมากกว่ากัน จึงแสดงให้เห็นความสำคัญของสัญลักษณ์ที่แสดงออก

สัญลักษณ์มีหลายลักษณะ เช่น ภาษา กริยาท่าทาง หรือการกระทำ ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความสลับซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ ต้องอาศัยการฝึกฝน อบรมเรียนรู้เป็นเวลานาน มีความซ้ำของจึงจะใช้ได้ แต่กระนั้นก็ยังมีความผิดพลาดอยู่เสมอ ต้องอาศัยการตีความตามสถานการณ์ และนักทฤษฎีสำนักนี้จึงตีความว่า มนุษย์ก็เป็นสัญลักษณ์เช่นเดียวกัน มีความหมายได้หลายอย่างในตัวเดียวกัน มนุษย์ได้พัฒนาตัวตนขึ้นมาจากความรู้อีกหรือสายตาของผู้อื่น ซึ่งทฤษฎีนี้มีประพจน์ (propositions) ที่สำคัญ คือ

1. พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสัญลักษณ์ที่มนุษย์รุ่นก่อน เป็นผู้สร้างและสะสมพัฒนา
  2. บุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับกรหล่อหลอมของสังคม ซึ่งมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น
  3. การเกิดการเจริญเติบโตหรือการเสื่อมสลายของสังคมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของสมาชิกสังคม
  4. พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviance) เกิดจากการให้ความหมายเช่นนั้นของมนุษย์บางกลุ่ม
  5. พฤติกรรมทางสังคมขึ้นอยู่กับกรคาดหวังของสังคม
  6. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากการกระทำระหว่างมนุษย์
- อำนาจของบุคคลหรือกลุ่มคนใด ๆ ขึ้นอยู่กับการมอบหมายของอีกคนหรืออีกกลุ่มหนึ่ง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2533)

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยใช้แนวคิดสัญลักษณ์ในการศึกษาได้ทำความเข้าใจเรื่องเนื่องจากฝ่ายอันต์จีนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความสลับซับซ้อน ฝ่ายอันต์จีนยังเผยแพร่ในรูปแบบของภาษา จากนี้จะเห็นความสำคัญของสัญลักษณ์ต่อความเชื่อเรื่องฝ่ายอันต์จีน มีบทบาทสำคัญในการสืบสานวัฒนธรรมของฝ่ายอันต์จีน

แนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม

การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) ความหมายคือ วิธีการที่จะรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาประพติดปฏิบัติ เช่น เมื่อเราอยู่สังคมใด เราก็ต้องเอา วัฒนธรรมนั้นมาปฏิบัติ ถ้าหากวัฒนธรรมที่เรารับเอามากลายเป็นสิ่งที่เราปฏิบัติ สืบต่อกันมา การผสมผสานก็จะเกิดขึ้น เช่น คนไทยไปอยู่ต่างประเทศนาน ๆ ก็ติดนิสัยดื่มน้ำชา กาแฟ เมื่อกลับประเทศไทย ก็ยังปฏิบัติอยู่เช่นนั้นอีก ก็เท่ากับนำเอาวัฒนธรรมดังกล่าวมาปฏิบัติจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ทำตามปกติ (สุพัตรา สุภาพ, 2541)

ได้ให้ความหมายของการผสมผสานทางวัฒนธรรม หมายถึง การเชื่อมต่อ และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมแต่ละฝ่ายขึ้นกลายมาเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ยอมรับใช้ร่วมกัน การผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อทางวัฒนธรรม เป็นผลมาจากการที่ปัจเจกชนหรือกลุ่มคน ต่าง ๆ รับเอาวัฒนธรรมอื่น ๆ มาเป็นของตน(สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, ม.ป.ป.)

ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ การผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อระหว่างวัฒนธรรม มันเป็นผลมาจากการที่ปัจเจกชนหรือกลุ่มต่าง ๆ แทนที่วัฒนธรรมของตนเองโดยวัฒนธรรมอื่นๆ ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นแล้วและกำลังเกิดขึ้น และจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย

สำหรับในสังคมไทยปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อรัฐบาลเร่งรัดพัฒนาชนบทและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะชาวเขาและชาวมุสลิม ขณะนี้รัฐบาลกำลังใช้นโยบายการผสมผสานทางวัฒนธรรม คือการทำให้ชาวเขาและชาวมุสลิมมีจิตสำนึกว่าเป็นคนไทย โดยการพูดภาษาไทย นับถือพุทธ เข้าศึกษาในโรงเรียนไทย และมีค่านิยมและวัฒนธรรมไทยบางอย่าง ดูเหมือนว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการจูงใจชาวเขาบางเผ่าบางกลุ่ม แต่ยังมีปัญหาสำหรับชาวมุสลิม

สำหรับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ ดูเหมือนว่าคนจีนในไทยจะมีระดับของการผสมผสานและรับวัฒนธรรมไทยในระดับสูง ในอนาคตอัตราการผสมผสานทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทยคงจะเร็วยิ่งขึ้น และน่าเป็นห่วงว่า อาจไม่มีวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยให้เห็นอีกต่อไปยกเว้นชาวมุสลิม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย คงได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมอันนี้แน่นอนโดยไม่ต้องสงสัย(งามพิศ สัตย์สงวน, 2004)

จากทฤษฎีที่กล่าวถึงข้างบนทั้งแนวคิดเรื่องศิลปะกับศาสนา แนวคิดสัญลักษณ์กับแนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ใช้ในการศึกษา ส่วนแนวคิดเรื่องศิลปะกับศาสนา เพราะจากทฤษฎีนี้รู้ว่า บ่อเกิดของศิลปะที่ใหญ่ที่สุดในโลกก็คือ ศาสนา เพราะคนเราเมื่อมีความศรัทธาในศาสนาแล้วก็จะทุ่มเท อุทิศตน และต้องการให้สิ่งใดๆ จึงเข้าได้ถึงฝ้ายันต์เงินที่เกิดจากศาสนาแต่ส่วนแนวคิดสัญลักษณ์จะรู้ว่า มนุษย์ต้องมีการกระทำระหว่างกันทางสัญลักษณ์ ต้องมีการสื่อความคิดกัน จึงทำให้นักสังคมวิทยาใช้คำนี้แทนคำว่า การสื่อสาร(communication) อยู่เสมอ จึงสอดคล้องกับฝ้ายันต์จากตัวอักษรจีนมาเพื่อติดต่อการสื่อสารระหว่างผู้คน ส่วนถึงแนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมจะรู้ว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการที่จะรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาประพฤติปฏิบัติ แล้วก็ตรงกับฝ้ายันต์เงินเข้ามาไทยมีการผสมผสานทางวัฒนธรรม การวิจัยต่อไปนี้จะอธิบายตามทฤษฎีทั้ง3ประเด็นนี้ด้วย

2.3 บริบทของพื้นที่จังหวัดชลบุรี

2.3.1 ภูมิสังคมจังหวัดชลบุรี

เมืองชลบุรีเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นท่าเรือค้าขายตั้งแต่สมัยอาณาจักรอยุธยาบนเส้นทางการค้าทางทะเลที่สำคัญของประเทศไทย เชื่อมโยงการค้าขายกับประเทศจีน รวมทั้งเวียดนาม เอเชียใต้ และประเทศอื่นๆ (อินเดีย ศรีลังกา) เอเชียกลาง อิหร่าน และเอเชีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเอเชียตะวันออกและประเทศอื่นๆ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) เส้นทางการค้าทางทะเลในเวลาต่อมายังมีบทบาทสำคัญในสมัยอาณาจักรธนบุรีและสมัยอาณาจักรรัตนโกสินทร์ เมื่อในสมัยอาณาจักรธนบุรีการค้าขายระหว่างไทย-จีนฟื้นตัวอีกครั้ง โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีกำลังมีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากขึ้นเรื่อยๆ

ตอนปลายรัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระองค์ทรงแต่งตั้งบุตรเจ้าพระยาจักรี(หมุด) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า“เจ้าพระยาจักรีแขก”มาเป็นผู้รั้งเมืองชลบุรี (เจ้าเมืองชลบุรี) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯกรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงสันนิษฐานว่า บุตรของพระยาจักรีแขกที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงแต่งตั้งให้มารักษามืองชลบุรีนั้นมีชื่อว่า “หวัง” ซึ่งต่อมาทายาททางสายเมืองชลบุรีของท่าน ได้รับพระราชทานนามสกุลจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “สมุทรานนท์”

ชลบุรีตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกหรือริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย มีประวัติความเป็นมาค่อนข้างเก่าแก่อยู่ในราวสมัยทวารวดีหรือสมัยขอมนั่นเอง เมือง 3 เมืองที่รวมเป็นเมืองชลบุรีในยุคปฏิรูประเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค (ปีพ.ศ.2437)คือเมืองชลบุรี(บางปลาสร้อย) เมืองพนัสนิคม รวมเป็นเมืองชลบุรีขึ้นอยู่กับมณฑล ปราจีนบุรี

ปัจจุบัน "คลองหลวง" ยังคงเป็นสายคลองที่สำคัญและยาวที่สุดในจังหวัดชลบุรี เกษตรในพื้นที่การทำนา อำเภอพนัสนิคมและอำเภอบางพลีของจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีแควหลายแคว แควใหญ่ที่สุด คือแควที่เกิดจากทิวเขา ป่าแดงไหลผ่านตลาดอมพูนมและเมืองพระรถติดต่อกับเมืองศรีพโลทางถนน จากการสังเคราะห์หลักฐานเชิงสมมุติฐานตามแหล่งโบราณคดีและลักษณะภูเขา เมืองโบราณทั้งสามเมืองนี้น่าจะเกิดขึ้นก่อนหลังกันไม่นานนักโดยเริ่มต้นที่เมืองพญาเร่ เมืองพระรถและเมืองศรีพโล ตามลำดับต่อมาก็กลายเป็นจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีอาณาเขตของสามเมืองโบราณรวมกันถือเป็นพื้นที่จังหวัดชลบุรีในปัจจุบัน

จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่บนชายฝั่งตะวันออกหรือชายฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ (12°30' ถึง 13°N 34°N 100°45'E ถึง 101°45'E)12 องศา30ลิปดาถึง13 องศา34ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่100 องศา45ลิปดา ถึง101องศา 45 ลิปดาตะวันออก ขั้วห่างจากกรุงเทพฯไปทางทิศตะวันออกตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 3 เส้นทางบางนา-ตราด ประมาณ 81 กิโลเมตร และเส้นทางหลวง

10 กิโลเมตร ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ที่เป็นเกาะเล็กและเกาะใหญ่ประมาณ 46 เกาะ เกาะที่สำคัญที่สุดคือ“เกาะสีชัง”และมีฐานะเป็นอำเภอ นอกจากนี้ยังมีเกาะแสมสาร เกาะล้าน เกาะครก เกาะสากและเกาะไผ่เป็นที่เหมาะแก่การท่องเที่ยวและพักผ่อน

ปัจจุบันจังหวัดชลบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 92 ตำบล 687 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอต่างๆ ดังนี้ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบ้านบึง อำเภอบางละมุง อำเภอพานทอง อำเภอพนัสนิคม อำเภอศรีราชา อำเภอสัตหีบ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอเกาะสีชังและอำเภอเกาะจันทร์ (ภูมิอากาศจังหวัดชลบุรี ศูนย์ภูมิอากาศ, 2566)

2.3.2 การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

ชลบุรีเป็นหนึ่งในห้าจังหวัดของชายฝั่งทะเลและเป็นประตูสู่ที่อ่าวไทย รวมทั้งจังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ชายฝั่งตะวันออกยาวประมาณ 515 กิโลเมตร ปากน้ำเป็นที่บริเวณราบลุ่ม ได้แก่ รวมทั้งปากแม่น้ำบางปะกง ปากแม่น้ำระยอง ปากแม่น้ำประแส ปากแม่น้ำจันทบุรี ปากแม่น้ำเวฬุ และปากแม่น้ำตราด ชายฝั่งตะวันออกเป็นระหว่างสยามกับต่างประเทศมาแต่อดีต มาเพื่อขุดคลองบนเส้นทางค้าขาย เป็นชุมชนเมืองของท่าเรือรวบรวม ท่าเรือที่จอดพักเรือสินค้าจากประเทศต่างๆเข้ามาติดต่อประเทศไทยเพื่อการค้าขาย และเรือสินค้าจากประเทศไทยกับต่างประเทศมาจอด เมืองชายฝั่งตะวันออกจึงเป็นสถานที่พบรู้จักของชาวต่างชาติ นอกจากนี้บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกยังอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทั้งทางบกและทางทะเล มีการคมนาคมสะดวก และมีประชากรเบาบาง เป็นแกนหลักที่เชื่อมโยงต่างประเทศกับรัฐบาลศูนย์อำนาจทางการเมือง จึงเป็นพื้นที่ที่เมืองชุมชนที่ชาวต่างชาติ ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมสนใจและเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมากเพื่อประกอบสัมมาชีพกัน เช่น ชาวจีน ชาวลาว ชาวญวน (เวียคนาม) ชาวเขมร (กัมพูชา) และอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีชาวพื้นเมืองเดิมที่อยู่มาก่อนที่คนไทยจะสถาปนาอาณาจักรสยามที่รู้จักกันในนามของชาว “ชอง” ในบรรดา ในชาวต่างชาติต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก ชาวจีนเป็นชาวต่างชาติที่ประกอบสัมมาชีพและตั้งถิ่นฐานมากกว่าชาวต่างชาติอื่นๆ (qingya li, 2561)

ดังที่ได้กล่าวข้างต้น อาจเป็นเพราะสาเหตุภายในและภายนอก การที่มีชาวต่างชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานนำมาวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และค่านิยมของพวกเขา ทำให้ชายฝั่งทะเลตะวันออกเต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม สติปัญญา และเชื้อชาติ ภาคตะวันออกจึงมิใช่ดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังมีความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาอีกด้วย ในส่วนที่กล่าวข้างต้นเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรีเป็นหนึ่งใน 5 จังหวัดบนชายฝั่งตะวันออกและเป็นที่ดินแดนที่อุดมสมบูรณ์สำหรับเหมาะแก่การค้าจึงมีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ตั้งแต่ยุคก่อน

ในประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรไทย สมัยอยุธยาตอนต้น ปรากฏร่องรอยหลักฐานชุมชนท่าเรือชายฝั่งทะเล ชื่อเมืองศรีพะโรหรือศรีพะโลและเมืองบางปลาสร้อย จากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่ตามมาทำให้ทั้งชุมชนเมืองสองเมืองเสียดูญเสียดักยภาพในการเป็นเมืองท่า เพราะถูกโคลนเลนจากแม่น้ำบางปะกงพัดพามา ทับถมชายฝั่งทะเลเมืองศรีพ โลและเมืองบางปลาสร้อย เพราะชายฝั่งทะเลของเมืองทั้งสองเป็นทะเลหน้าในคลื่นลมค่อนข้างสงบ โคลนเลนจึงไม่ถูกกระแสน้ำพัดพาไปไกลจากชายฝั่ง หากแต่ทับถมกันอยู่ในระยะที่ไม่ไกลจากปากแม่น้ำบางปะกงมากนัก ทำให้ชายฝั่งตื้นเขิน เรือบรรทุกสินค้าสามารถเทียบท่าได้ในระยะทางไกลในแต่ละครั้งเท่านั้น ท่าเรือจึงขยับตัวจากศรีพ โลไปบางปลาสร้อยและอ่างศิลา อ่างศิลาเป็นท่าจอดพักเรือสินค้าที่จะเข้าไปกรุงเทพฯ เป็นที่รู้จักกันดีตั้งแต่รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา และมีความสำคัญขึ้นตามลำดับจนถึงรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนพระยาชลยุทธโยธินและพระวิภาคภูวดลแข่งขันกัน ขอสัมปทานสร้างทางรถไฟเชื่อมกรุงเทพฯกับท่าเรืออ่างศิลา(qingya li, 2561)

หลักฐานเครื่องถ้วยจีนและนิทานพื้นบ้าน เรื่องเศรษฐีพาโลที่เป็นเจ้าเมืองศรีพ โลแสดงให้เห็นว่าเมืองศรีพ โลเป็นเมืองท่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น เป็นชุมชนเมืองที่มีการติดต่อค้าขายกับประเทศจีนและมีคนจีนตั้งถิ่นฐานอยู่นอกจากนั้น จิตรกรรมฝาผนังที่วัดหลวงหรือวัดใหญ่อินทาราม ซึ่งเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา แสดงให้เห็นว่าที่เมืองบางปลาสร้อยมีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มากตั้งแต่สมัยนั้น ที่อ่างศิลา บางพระ (เรือ) ศรีราชา บางละมุง สัตหีบ ก็เช่นเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกต คือ ที่ใดมีท่าเรือสำหรับจอดพักเรือค้าขาย ที่นั่นมีชาวจีนตั้งถิ่นฐานประกอบสัมมาชีพอยู่รายรอบทุกที่ บริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดชลบุรี ให้บริการขนถ่ายสินค้าเรือสินค้าและบำรุงรักษาเรือสินค้า ฯลฯ แล้ว ยังประกอบอาชีพประมง ต่อเรือที่อยู่ทางตอนในเข้าไปก็ประกอบอาชีพทางการเกษตร เพาะปลูก พืชผัก ผลไม้ ทำไร่ฮ้อย ไร่มันสำปะหลัง เลี้ยงไก่และสุกร เลี้ยงเป็ด ทำโรงสี ต้มกลั่นสุรา น้ำตาล น้ำปลา แปรรูปผลิตภัณฑ์จากทะเล ฯลฯ

จำนวนคนจีนในจังหวัดชลบุรีเพิ่มขึ้นอย่างเห็น ได้ชัดในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัตน โกสินทร์ตอนต้นและมากยิ่งขึ้นหลังจากประเทศไทยทำสนธิสัญญาเบาว์ริงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นสมัยของการปฏิรูปประเทศตามแบบสมัยใหม่(แบบตะวันตก) ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง

สนธิสัญญาเบาว์ริง ทำให้ไทยเริ่มขายข้าวเป็นสินค้าส่งออกอีกครั้งหลังเลิกขายหลัง สงครามอยุธยาครั้งที่สอง จากนั้นก็เกิดภาวะข้าวยากมากแวงมาตลอดรัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีต้องอาศัยพ่อค้าจีนซื้อข้าวจากเมืองบันทายมาศมาบรรเทาความอดอยากของราษฎรไทย ต่อมา

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงแม้จะปลูกข้าวได้มาก นักธุรกิจต่างชาติก็แสดงเจตจำนงที่จะซื้อข้าวไปขายต่างประเทศเหมือนกับสมัยกรุงอยุธยาตอนปลาย แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ยังไม่ทรงยอมขายข้าวส่วนเกินที่ผลิตได้เพื่อส่งไปช่วยบรรเทาความอดอยากที่ราชอาณาจักรลาวบ้าง และที่เมืองซัวเถา(汕头)ในประเทศจีนราวประสูตทุกภัยบ้าง จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงยอมผ่อนปรนตามความต้องการของนักธุรกิจตะวันตก ยอมรับขายข้าวเป็นสินค้าออกตามสนธิสัญญาเบาว์ริง ทำให้การผลิตข้าวของไทยเพิ่มขึ้นอย่างมาก แม้ว่าเทคโนโลยีในการผลิตยังไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นเพื่อเพิ่มผลผลิตจึงจำเป็นต้องเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกและเพิ่มแรงงานในการเพาะปลูก เกษตรกรจึงได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้แรงงาน ในฤดูทำนา แล้วจ้างแรงงานจีนมาทำแทน ในช่วงเวลานั้น จึงมีการนำเข้าแรงงานจีนอย่างขนานใหญ่ นอกจากจะเพื่อทำงานแทนไพร่เกณฑ์แล้ว ยังทำงานในธุรกิจบริการและอุตสาหกรรมอันเนื่องด้วยการค้าขายกับต่างประเทศที่ขยายตัวขึ้นอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เช่น การเพาะปลูกพืชไร่บางชนิด การขนส่งและการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอื่นๆ ตัวอย่างเช่น โรงสีข้าว โรงงานแป้งมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาลทรายแดง โรงงานน้ำตาลทรายขาว โรงงานน้ำปลากระป๋อง โรงงานน้ำมันถั่ว โรงงานไม้ขีดไฟ โรงงานน้ำแข็ง โรงงานสุรา เป็นต้น(qingya li, 2561)

กล่าวโดยสรุปข้างต้น ถิ่นชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนมาหลายพันปีแล้ว บางส่วนอพยพมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ย้ายมาอยู่ประเทศไทยจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาและอพยพเข้ามามากในช่วงสมัยกรุงธนบุรี ประกอบกับทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์จากแผ่นดินเมืองจังหวัดชลบุรีของประเทศไทย และท่าเรือเมืองจังหวัดชลบุรี ทำให้ชาวจีนสามารถเดินทาง ติดต่อกับค้าขาย และตั้งถิ่นฐานได้สะดวก ดังนั้นชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานจึงนำวัฒนธรรมประเพณีฝ้ายันต์จีนมาสู่เมืองจังหวัดชลบุรีด้วย ตั้งแต่เวลานั้นมา วัฒนธรรมฝ้ายันต์จีนก็ก่อตัวขึ้นในชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในเมืองจังหวัดชลบุรี ฝ้ายันต์จีนได้รับการพัฒนาและยังเห็นเป็นสัญลักษณ์แห่งศรัทธาโดยชาวจีนในจังหวัดชลบุรี ส่งผลต่อด้านต่างๆ เช่น การทำงาน ความรัก เงินทอง

2.3.3 บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดชลบุรี

ในชลบุรีมีเทศกาลและงานเฉลิมฉลองมากมาย ประจำจังหวัดชลบุรี เป็นงานประจำปีที่ชาวจังหวัดชลบุรี ได้ร่วมกันจัดติดต่อกัน มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 กิจกรรมของงานได้รวมงาน “นมัสการพระพุทธสิหิงค์ งานสงกรานต์ และงาน กาชาด” ไว้ด้วยกัน โดยถือเอาประมาณกลางเดือนเมษายนของทุกปีเป็นวันจัดงาน ประกอบไปด้วยขบวนแห่พระพุทธสิหิงค์ พิธีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงโขนของกรมศิลปากร และการแสดงทางวัฒนธรรมนิทรรศการ และการออกร้าน เพื่อเป็นการส่งเสริม และรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ประเพณีวิ่งควาย เป็นประเพณีเก่าแก่ตั้งแต่ดั้งเดิมของจังหวัดชลบุรีเมื่อประมาณ 100 ปีเศษมาแล้ว

ในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ณ วัดใหญ่อินทาราม ได้จัดให้มีเทศน์มหาชาติเป็นงานประเพณีโดยเจ้าของกัณฑ์เทศน์ ซึ่งส่วนมากเป็นชาวนาและชาวสวนจะใช้ควายเทียมเกวียนนำเครื่องกัณฑ์ เช่น ข้าวเปลือก ข้าวสาร หมาก มะพร้าว กล้วย อ้อย เป็นต้น บรรทุกสิ่งเหล่านี้มาวัดมีการตกแต่งเกวียนให้แลดูสวยงาม เป็นต้นว่าหน้าประทุน ร้อยดอกไม้เป็นม่านห้อยและใช้หนอกกล้วยกับต้นอ้อย ผูกขนาสองข้าง เมื่อเกวียนเหล่านี้มาพร้อมรวมกันที่วัด โดยมีเกวียน 13 เล่ม (13 กัณฑ์) มีควายที่ใช้เทียมเกวียน 26 ตัว จึงมีคนและสัตว์เข้าไปแออัดในวัดเป็นจำนวนมากพอเวลาบ่ายคนขับเกวียนก็ชวนกันขี่ควายไปยังสระบัวซึ่งอยู่ห่างวัดเพื่อให้ควายกิน และอาบขณะจึงเกิดมีคนนึกสนุกทำผู้อื่นให้ขี่ควายแข่งประลองฝีเท้าคิดว่าควายของใครมีฝีเท้าเร็วกว่ากันทั้งนี้ผู้ที่จะต้องระวังไม่ให้ตัวตกลงมาจากหลังควายมิฉะนั้นจะถือว่าแพ้เมื่อได้แข่งกันเป็นที่พอใจแล้วหากกลับก็เกิดคะนองชวนกันขี่ควายอ้อมตลาดและวิ่งแข่งขันในคนที่อยู่ในตลาดชมคังนั้นเมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ของปีต่อๆ มาควายที่เทียมเกวียนเครื่องกัณฑ์มาวัดก็นำถูกออกวิ่งในตลาดให้คนชม ต่อมาเจ้าของควายที่อยู่ในตำบลใกล้เคียงนึกสนุกนำควายของตนมาร่วมวิ่งแข่งบ้างทำให้ผู้คนพากันมาดูความสนุกสนานของงานวิ่งควายมากขึ้นจนกลายเป็นประเพณีที่สืบมาจนถึงทุกวันนี้ (ทองเทียวชลบุรี, 2021)

ประเพณีเทศกาลวันไหล งาน เทศกาลวันไหล คือวันทำบุญขึ้นปีใหม่ของชาวทะเลในช่วงวันสงกรานต์ ภาคตะวันออกนั้นจะแตกต่างจากที่อื่นคือ จะเริ่มเล่นสาดน้ำกันประมาณวันที่ 16 หรือ 17-18-19 เมษายน โดยเรียกกันว่า “วันไหล” โดยมีกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีรดน้ำดำหัว ขบวนแห่วันไหลการสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานของประชาชน และ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยชาวต่างประเทศการทำบุญตักบาตร สรงน้ำ ก่อพระเจดีย์ทราย เล่นสาดน้ำและกีฬาพื้นบ้าน ในจังหวัดชลบุรี พื้นที่ที่จัดงานประเพณีวันไหล และประเพณีประเพณีกองข้าว งาน ประเพณีกองข้าว อำเภอศรีราชา เป็นประเพณีอันเก่าแก่ของชาวเมืองชลบุรี ปัจจุบันมีที่อำเภอศรีราชา ที่ยังคงรักษาประเพณีนี้อยู่ โดยจัดให้มีขึ้นเป็นประจำ

วันที่ 19-21 เดือน เมษายน ของทุกปี สถานที่จัด อยู่บริเวณหน้าสำนักงาน เทศบาลตำบลศรีราชา และที่บริเวณเกาะลอยศรีราชา กิจกรรมของงานจะประกอบไปด้วย การจัดขบวนแห่ที่นำโดยกลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่แต่งกายด้วยชุดไทยประจำบ้านเข้าร่วมขบวน พิธีบวงสรวงและเช่นสังเวศิการสาธิต ประเพณีกองข้าว การละเล่นพื้นบ้าน การสาธิตและจำหน่ายขนมพื้นบ้านและอาหารพื้นเมือง(ทองเทียวชลบุรี, 2021)

ศาลเจ้าเงินในเมืองจังหวัดชลบุรี

ในการวิจัยนี้เก็บข้อมูลย่นตจันในศาลเจ้าเงิน จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1.ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จ้อของอ่างศิลา ศาลเจ้าหน้าจาช่าไท้จ้อแต่เดิมเป็นเพียงศาลเจ้าเล็ก ๆ แต่ด้วยความเคารพศรัทธาของชาวบ้านและ ผู้ที่มากราบไหว้ ซึ่งมีความเชื่อกันว่าจะให้โชค

ทางด้านการค้า ทำให้มีผู้คนเข้ามาสักการะมากมาย และก็ได้ถูก พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เรื่อยมา จนในปัจจุบันก็กลายเป็นศาลเจ้าเงินที่ใหญ่โตสวยงามตระการตา

2.ศาลเจ้าแม่เขาสามมุข เป็นศาลเจ้าเงินที่ตั้งอยู่ภายใต้หีบผาหิน บริเวณเชิงเขาสามมุข ด้านทิศเหนือหันหน้าออกสู่ทะเล โดยย้ายมาจากบริเวณด้านตะวันตกของเขาสามมุข ศาลแห่งนี้มักมีผู้คนแวะมากราบไหว้ขอพร และบนบานกันอยู่เสมอ โดยผู้ที่ได้รับผลสำเร็จตามคำขอจะแก้บน โดยการจุดประทัด และซื้อสร้อยมาถวายแด่รูปปั้นเจ้าแม่ นับเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวจีนฮ่องกง และได้หวัน นิยมปฏิบัติกันมาก ชั้นบนของศาลเจ้าแม่ฯ เป็นวิหารพระพุทธรูปและพระโพธิสัตว์ให้สักการะ บริเวณหน้าวิหารมีระเบียงชมวิวดูทะเลด้วย

3.ศาลเจ้าแม่ทับทิมศรีราชา เจ้าแม่ทับทิมเป็นศาลเจ้าของชาวจีนเพื่อบูชาเทพธิดาแห่งท้องทะเลที่คุ้มครองผู้เดินทางทางเรือ เรียกว่า "จวบ้วยเนียว" แปลว่า "เจ้าแม่ชายน้ำ" ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาเป็นอย่างมากในหมู่ชาวเรือ ชาวประมง ศาลเจ้าแม่ทับทิมตั้งอยู่บริเวณซอยเล็กๆ ด้านขวามือจากถนนคนเดิน เมื่อเข้าไปจะพบศาลเจ้าเงินแบบโบราณหลังไม้ใหญ่โตนัก แต่สะอาดตาด้วยสถาปัตยกรรมดั้งเดิม

4.ศาลเจ้าจุกว้ไต่ตี้ห้วยกะปิ ศาลเจ้าจุกว้ไต่ตี้ของต.ห้วยกะปิแต่เดิมเป็นเพียงศาลเจ้าเล็กๆ แต่ด้วยความเคารพศรัทธาของชาวบ้านและ ผู้ที่มากกราบไหว้ ซึ่งมีความเชื่อกันว่าจะให้โชคทางด้านการค้า ทำให้มีผู้คนเข้ามาสักการะมากมาย และก็ได้ถูก พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เรื่อยมา จนในปัจจุบันก็กลายเป็นศาลเจ้าเงินที่สาธุชนที่ประสงค์มาสักการะองค์

5.ศาลเจ้าไต้ฮงกงของจังหวัดชลบุรี เป็นศาลเจ้าเงินที่คนอำเภอเมืองชลบุรีรู้จักกันเป็นอย่างดี เพราะเป็นศาลเจ้าที่มีมานานกว่า 40 ปี คนมักมาขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ได้สมความปรารถนา รวมทั้งมาบริจาค โลงศพ ได้ที่นี่ด้วย ภาษาพื้นเมืองคนชลบุรีจะเรียกว่าบริจาค โลงศพว่าการเตี้ยโลง ศาลเจ้าไต้ฮงกงนี้อยู่ในความดูแลของมูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมชลบุรี(เจ๋งเต็กเชียงตั้ง) พิกัด ตรงข้ามโรงเรียนบูรพาวิทยา ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี

สามารถสรุปได้จากข้างต้นว่า เทศบาลจังหวัดชลบุรีไม่เพียงแต่มีเทศกาลทางศาสนามากมายเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีศาลเจ้าทางศาสนาหลายแห่ง จากศาลเจ้าเงินที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นตัวอย่าง รวมทั้งหมด 5 แห่ง มีลักษณะเฉพาะของตัวเองแต่ละแห่ง กระจายไปตามภูมิภาคต่างๆ กิจกรรมทางศาสนาก็จะจัดขึ้นตามเวลาที่กำหนดด้วย คนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละวัดอีก พัฒนาวัฒนธรรมทางศาสนาอย่างแข็งขัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยแบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับไสยศาสตร์

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อและคนไทยเชื้อสายจีน

2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับผ้ายันต์

2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับไสยศาสตร์

ไสยศาสตร์ในนิทานพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี: ความเชื่อที่ยังปรากฏอยู่ (นภัสวรรณ สุภาทิพย์)

การศึกษาเรื่องไสยศาสตร์ในนิทานพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี: ความเชื่อที่ยังปรากฏอยู่ ผลการศึกษาปรากฏว่า จากนิทานพื้นบ้านจังหวัดชลบุรีทั้งหมด 86 เรื่อง มีนิทานที่มีเนื้อหาความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์จำนวน 37 เรื่อง และได้ใช้แนวคิดเรื่องไสยศาสตร์แบ่งตามประเภทความเชื่อในเรื่องต่างๆ ได้เป็น 4 ประเด็น คือ ความเชื่อในเรื่องผีบางเทวดาหรือเทพเจ้า ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในเรื่องวิหยาคม และความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ ซึ่งเรื่องราวที่ปรากฏในนิทานนั้นมักสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคม วิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อต่างๆ ตลอดจนความเชื่อทางไสยศาสตร์ของจังหวัดชลบุรีได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อในเรื่องผีหรือเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วิหยาคม เวทมนตร์คาถาเครื่องรางของขลัง ของเวทย์ โหราศาสตร์ โดยความเชื่อทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลและสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ความเชื่อทั้งหมดที่กล่าวมาสุดท้ายผู้คนจะยกย่องให้เป็นเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ผีหรือเทพเจ้าเมื่อผู้คนยอมรับนับถือและศรัทธามากๆ เครื่องรางของขลังที่ตนเองนับถือศรัทธา เป็นต้น ความเชื่อทางไสยศาสตร์จึงเป็นความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มีรูปแบบต่างๆ กัน (นภัสวรรณ สุภาทิพย์, 2553)

การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดไสยศาสตร์เป็นสื่อเข้าถึงพุทธธรรม(พระครูวชิร โชติธรรม) แนวคิดเรื่องไสยศาสตร์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่าไสยศาสตร์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเวทมนต์คาถาอาคมและสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติซึ่งอาจจะถูกนำไปใช้ในสิ่งที่ดีหรือไม่ดี แต่ค่านิยมของไสยศาสตร์มีลักษณะใกล้เคียงกับควาadirัจฉานวิชาในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพรหมชาลสูตรซึ่งแปลว่าวิชาที่ขวางทางสวรรค์ทางนิพพานซึ่งไม่เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติธรรม

วิเคราะห์แนวคิดไสยศาสตร์เป็นสื่อเข้าถึงพุทธธรรมพบว่าพระพุทธศาสนากับไสยศาสตร์มีความแตกต่างกันมากเช่นพระพุทธศาสนาสอนให้รู้จักใช้ปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผลแต่ทั้งนี้พุทธศาสนาก็มิได้ปฏิเสธความมีอยู่ของไสยศาสตร์เพียงแต่สอนให้ยึดถือหลักธรรมคาสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลักและการที่จะเข้าถึงพุทธธรรมได้นั้นจะต้องอาศัยสื่อจากผู้สอนหรือทา

พิธีกรรมผู้ปฏิบัตินับถือมีความรู้ความเข้าใจสามารถที่จะสื่อโน้มน้าวให้บุคคลปฏิบัติตามคือการรักษาศีลให้ท่านและเจริญภาวนาจึงได้ชื่อว่าอาศัยไสยศาสตร์เป็นสื่อเข้าถึงพุทธธรรมนั่นเอง(พระครูวชิรโชติธรรม, 2559)

ตามเอกสารและงานวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ไสยศาสตร์ คือ ความเชื่อในเรื่องผีบางเทวดาหรือเทพเจ้าความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในเรื่องวิทยาคม และความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ ซึ่งที่ปรากฏให้เห็นลักษณะของสังคมวิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อต่างๆ ตลอดจนความเชื่อทางไสยศาสตร์ของจังหวัดชลบุรีได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากชาวไทยเชื้อสายจีนโดยทั่วไปมักหมกมุ่นอยู่กับความเชื่อทางศาสนา แม้ว่าทั้งสองจะไม่ได้นับถือศาสนาเดียวกันก็ตาม แต่สิ่งเดียวกันคือความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการศึกษาฝ้ายันต์จีนของศาสนาเต๋าและพิจารณาเกี่ยวกับศรัทธาได้

อย่างไรก็ตาม การสืบทอดความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง โดยเฉพาะในด้านภาษา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เนื่องจากพวกเขาอยู่ชายขอบในสังคมไทยมาช้านาน นอกจากนี้ยังมีความยากลำบากในการทำมาหากินและส่งผลต่อความเชื่อดั้งเดิม ความเชื่อดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายจีนก็ได้รับผลกระทบและปรับเปลี่ยนไปบ้าง

2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อและคนไทยเชื้อสายจีน

ความเชื่อเรื่องปีขงเป็นความเชื่อสำคัญของชาวจีนตั้งแต่โบราณ คำว่า ปีขงมาจากความเชื่อทางโหราศาสตร์ของจีน คำว่า ขง หมายถึงปฏิปักษ์ต่อกัน เป็นพลังบางอย่างที่มองไม่เห็น กระแสที่สัดดวงชะตา จะส่งผลให้เกณฑ์ดวงชะตาตกต่ำในทุกด้าน ชาวจีนจึงเชื่อว่า ผู้ที่เผชิญกับเรื่องปีขงจะมีสิ่งร้าย ๆ เข้ามาในชีวิตจากคำว่า ปีขง ทำให้คนทั่วไปคิดว่าเป็นความเชื่อเกี่ยวกับปีเกิดเท่านั้น แต่อันที่จริงแล้ว ปีขงยังรวมถึง “เวลาขง” “วันขง” และ “เดือนขง” ด้วยนอกจากนี้ ความเชื่อเรื่องปีขงมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับความเชื่ออื่น เช่น กานจื่อ ความเชื่อเรื่องปีนักษัตรความเชื่อเรื่องห้าธาตุ ความเชื่อให้ส่วย และลัทธิเต๋า เป็นต้น ซึ่งเป็นความเชื่อโบราณของชาวจีนที่มีระบบซับซ้อนมาก ในสมัยโบราณของเมืองจีน ตั้งแต่มีความเชื่อปีขงเกิดขึ้น ผู้คนได้เล่าสืบทอดต่อกันมาไม่เพียงแต่ได้ส่งผลต่อความคิดของคนทั่วไปเท่านั้น แต่แล้วก็ได้ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนทั่วไป และได้เกิดประเพณีหลายอย่างที่เกี่ยวกับกิจกรรมของปีขง ความเชื่อปีขงจึงได้มีพัฒนานานเป็นพันปีทั้งได้พัฒนามาจนถึงทุกวันนี้ แต่ก็มีเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ได้เจริญรุ่งเรืองในบางครั้ง ในขณะที่เดียวกันก็ตกต่ำในบางยุคสมัย(Yin Saijiao, 2560)

ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวชบลูรี: วิถีและพลง (qingya li) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวในจังหวัดชลบุรี ศึกษาวิถีชีวิต(วัฒนธรรม) ศึกษาภูมิปัญญาและความสำเร็จในการประกอบอาชีพของชาวไทยเชื้อสายจีนแต่จิวชบลูรี

ชาวจีนเป็นกลุ่มชนชาติที่มีการอพยพและตั้งถิ่นฐานอยู่ในหลายประเทศทั่วโลกในประเทศไทยมีชาวจีนเดินทางเข้ามาติดต่อค้าขาย รับราชการ และตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพเป็นจำนวนมากตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยมีหลายปัจจัย ทั้งเนื่องจากเหตุการณ์ภายในประเทศจีนและปัจจัยดึงดูดภายในประเทศไทย(qingya li, 2561)

จากการวิเคราะห์วัสดุข้างต้น สามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของการศึกษาประวัติความเป็นมาการพัฒนาฝ้ายันต์เงินในประเทศไทยคือ 1) ทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิหลังทางสังคมของคนไทยเชื้อสายจีน เพื่อช่วยให้เข้าใจลักษณะทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนอย่างครอบคลุมมากขึ้น 2) การศึกษาความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์เงินของจังหวัดชลบุรี ซึ่งจะช่วยกระชับการแลกเปลี่ยนและความเข้าใจทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทยให้ลึก ส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างจีนและไทย 3) เป็นหลักฐานที่ชัดเจนในการทำความเข้าใจการแพร่กระจายและอิทธิพลของความเชื่อฝ้ายันต์เงินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อเสียคือ 1) การศึกษาบางเรื่องอาจเป็นแบบอัตนัยและฝ่ายเดียวในระดับหนึ่ง เนื่องจากประวัติ ความเชื่อ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และปัจจัยอื่นๆ ของผู้วิจัย อาจส่งผลต่อวิธีการวิจัยและข้อสรุป 2) ข้อมูลบางส่วนมีคุณภาพต่ำโดยมีปัญหาด้านความน่าเชื่อถือบางประการ ผู้วิจัยยังมีปัญหาในการแยกแยะความถูกต้องของข้อมูลด้วย

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับฝ้ายันต์

ความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์เงินในคนไทยเชื้อสายจีน และมีงานวิจัยมากมายที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของนักวิชาการชาวจีนรายใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาความเชื่อของลัทธิฝ้ายันต์เงินในมณฑลฝูเจี้ยน เจาโจว และชาวจีนโพ้นทะเล ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ เช่น ศาสนา ศิลปะ สัตวศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และอื่นๆ

ความเชื่อเรื่องยันต์ในด้านมาจากมุมมองพระพุทธศาสนา (พระพิฆเนศวร สุวณฺณรูป รูปทอง) ล้วนเป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และยิ่งใหญ่มาแต่โบราณ มีความรุ่งเรืองทั้งทางด้านศาสนา ศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรม มีทั้งภาษาพูดและเขียนอันเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งปัจจุบันแบ่งออกเป็น 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน โดยจังหวัดที่กล่าวนี้ล้วนมีประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในกรอบของ

วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ปัจจุบันเรียกว่า “คนเมือง” หรือ “คนล้านนา” ตามชื่อ ของอาณาจักรที่มีการปกครองแบบนครรัฐที่ตั้งขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 โดยพญามังราย ซึ่งมีศูนย์กลางอาณาจักรอยู่ที่เมืองนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่

ในปัจจุบัน เนื่องจากความเชื่อทางสังคมชาวล้านนาได้เปลี่ยนแปลงไป ตามกระแสของโลกของวัตถุนิยมและเทคโนโลยี กระบวนการสร้างยันต์จึงมีวัตถุประสงค์ในการสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ได้ตอบสนองความต้องการในด้านจิตใจอย่างที่เคยเป็นมาเท่านั้น ยิ่งกลายมาเป็นสินค้าในเชิงพาณิชย์ ทำให้คุณค่าของยันต์เสื่อมถอยลง มีการโฆษณาชวนเชื่อเน้นหนักทางไสยศาสตร์มากกว่าหลักการของพระพุทธศาสนา และคนส่วนใหญ่ไม่รู้ถึงคุณค่าของยันต์ ความสำคัญของยันต์ ทั้งมุมมองจากพระพุทธศาสนาที่มีต่อยันต์ในล้านนา ทำให้สิ่งเหล่านี้เหลือเพียงโครงสร้างที่ดูว่าเข้มขลังหรือศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น โดยไม่ทราบถึงสิ่งอันเป็นจริงที่อยู่ในยันต์เลย (พระพิชญพล สุวณฺณรุโป รูปทอง, 2019)

การศึกษาวิเคราะห์ระบบยันต์ในภาคกลางของประเทศไทย (ฉัฐฉัญ มณีรัตน์) ความเชื่อเรื่องยันต์ที่แพร่กระจายอยู่ในประเทศไทยนั้นเป็นสิ่งที่มีความช้านาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นเอกสารโบราณ พระพิมพ์ หรือจารึก ช่วยให้เราสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่าเลขยันต์ต่างๆเกิดขึ้นมาหลายร้อยปีแล้ว และเมื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระของระบบยันต์ก็พบว่า ยันต์ต่างๆ ที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาพราหมณ์ฮินดูไม่เพียงแต่ความเหมือนกันในเรื่องรูปแบบ แม้แต่แม่แต่ประกอบประกอบอื่นๆ เช่นการเสกยันต์ การสร้างหรือเขียนยันต์ก็เหมือนกันซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะในอดีตดินแดนต่างๆในบริเวณนี้เคยรับเอาอิทธิพลของคำสอนพหุศาสนและรูปแบบของเทพเจ้าต่างๆของพราหมณ์ฮินดูก็มีปรากฏอยู่ในระบบยันต์ (ฉัฐฉัญ มณีรัตน์, 2007)

รหัสพุทธธรรม : ยันต์โสฬสที่วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา(พระปลัดระพิน พุทธิสาร)บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงยันต์โสฬสที่วัดหน้าพระเมรุ จ.พระนครศรีอยุธยา เพื่อ

สะท้อนคิดเรื่องหลักพุทธธรรมความหมายที่ปรากฏในยันต์ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการการศึกษาพบว่า ยันต์โสฬสที่หน้าวัดพระเมรุ ที่เป็นทั้งความเชื่อเกี่ยวกับยันต์อันสัมพันธ์กับความเชื่อความ ศักดิ์สิทธิ์ ดังปรากฏว่าการที่วัดไม่ได้ถูกเผาในครั้งกรุงศรีอยุธยาทำให้ยันต์กลายเป็นสัญลักษณ์ของความ ศักดิ์สิทธิ์ตลอดจนกระทั่งในคราวสร้างกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1 ได้นำยันต์ดังกล่าวไปจารึกร่วมกับ หลักเมืองในคราวตั้งเมืองใน นอกจากนี้ยันต์โสฬสเมื่อถอดรหัสความหมายตัวเลข และอักษรขอมแล้ว จะเห็นถึงแนวคิดคำสอนและหลักคำสอนในทาง

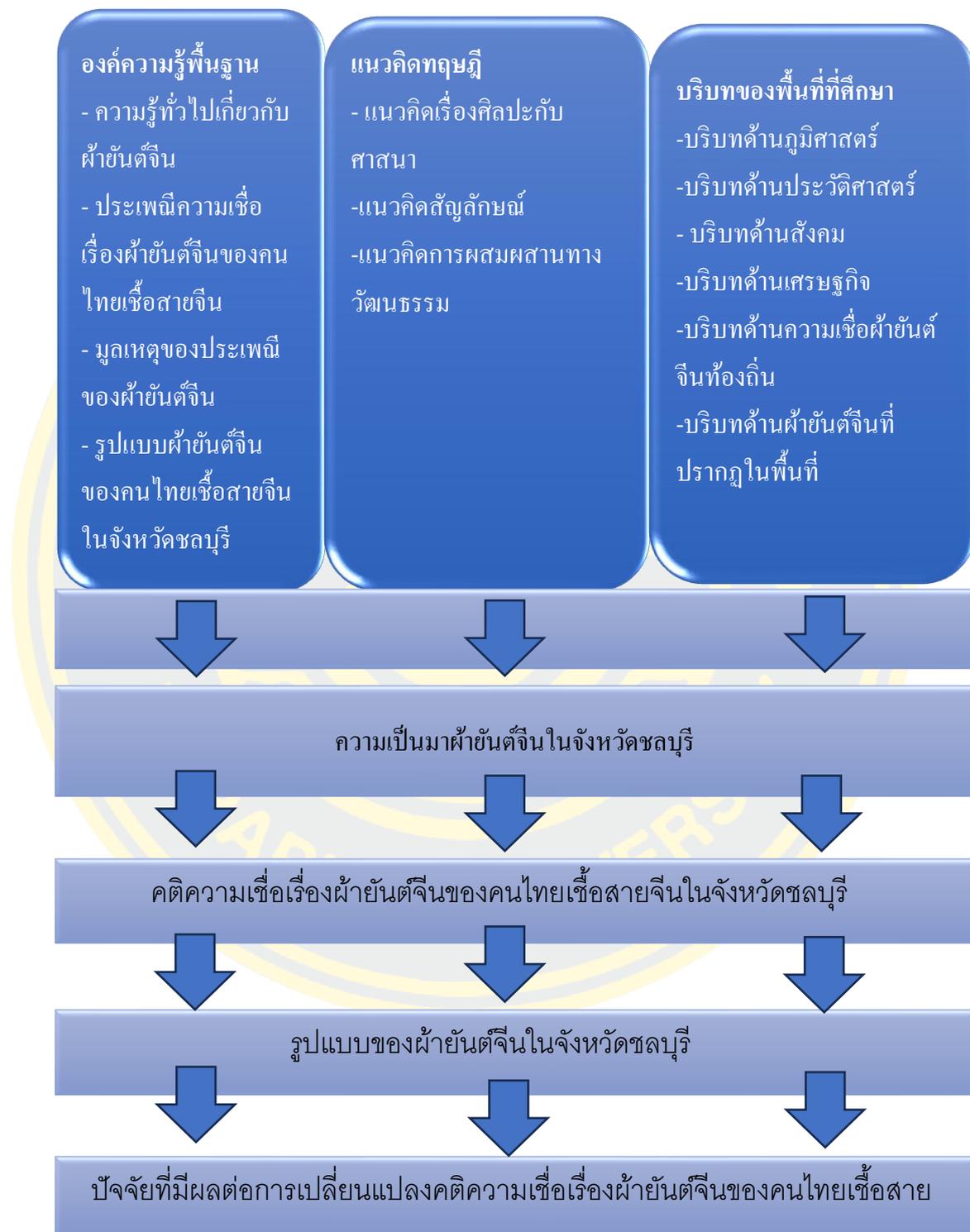
พระพุทธศาสนาในแต่หมวดที่ตัวเลขกำหนดอาทิ ยันต์ ชั้นสูง ตัวเลข 3 ชั้น ชั้นนอกลงด้วยเลข 16 ตัว (โสฬส แปลว่า 16 ชั้นฟ้า มีความหมายถึงภูมิชั้นอรุปรภูมิ อันเป็นถิ่นที่อยู่ของพระพรหมทั้ง 16 ชั้น และหมายถึงพระ พุทธคุณแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 16 ประการ) การนำเอายันต์ 3 ชนิดมารวมกันไว้ โดยใช้ตัวเลขแทนด้วยความหมายมงคลต่าง ๆ ตรงกลางช่องเล็ก 9 ช่อง คือ ยันต์ จตุโร ถัดมาวางกลางเป็นยันต์สูตรตรีนิสิงเห และด้านนอกสุดเป็นยันต์อริยสังโสฬส จากนั้นอักษร ด้านนอกที่ล้อมยันต์อยู่คือ พระคาถาบารมี 30 ทศ (พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, 2563)

การศึกษาเปรียบเทียบยันต์ไทยในประเทศไทยกับยันต์ฮู้ในสาธารณรัฐประชาชนจีน (Liu Qin) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ยันต์ไทยและยันต์ฮู้ มีพื้นฐานมาจากการนับถือดิน ฟ้า ไฟ ลม อากาศ ของคนโบราณ และนำความเชื่อด้านศาสนามาผสมผสาน โดยยันต์ไทยได้รับอิทธิพลจากศาสนา พุทธและศาสนาพราหมณ์ ขณะที่ยันต์ฮู้ได้รับอิทธิพลจากศาสนาเต๋า รูปแบบของยันต์ทั้งสอง ประเภทเขียนเป็นตัวอักษรและมีรูปภาพประกอบ โดยยันต์ไทยส่วนใหญ่เขียนเป็นอักษรขอม ส่วน ยันต์ฮู้เขียนเป็นตัวอักษรจีน ความเชื่อของยันต์ทั้งสองมีความคล้ายกันในทุกด้าน และเน้นด้านไสย ศาสตร์เป็นหลัก ที่สำคัญยันต์ทั้งสองประเภทเป็นสื่อแห่งภูมิปัญญาที่แฝงด้วยเรื่องราว คติธรรม คำ สอนทางศาสนา และความงามที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติที่กำลังถูกลืมไป (Liu Qin, 2566)

จากการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาเกี่ยวกับฝ้ายันต์จีน ในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ความเชื่อ และมุมมอง ของการวิจัยเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และแง่มุมอื่นๆ 1. ในด้านประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยส่วนใหญ่สำรวจกระบวนการพัฒนาของความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีน เช่น ต้นกำเนิด การ แพร่กระจาย และการเปลี่ยนแปลง 2. ในด้านศาสนา ผู้วิจัยศึกษาระบบความเป็นมาและบริบททาง ประวัติศาสตร์ของคติความเชื่อฝ้ายันต์จีนเป็นหลัก 3. ในด้านคติความเชื่อ ผู้วิจัยส่วนใหญ่สำรวจ อิทธิพลของประเภทกับรูปแบบของฝ้ายันต์จีนที่มีต่อสัมพันธวัฒนธรรมกับศิลปะ 4. ใน ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยภายในรูปแบบ กระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ ปัจจัยที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงมาศึกษาวิจัย

2.5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2-3 กรอบแนวคิดในการวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นฐาน แนวคิดทฤษฎีและบริบทของพื้นที่ที่ศึกษา

ที่มา : ผู้วิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสังเกต และด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลศึกษาจากงานบทความต่างๆ ทั้งจากวิทยานิพนธ์สารนิพนธ์ หนังสือที่เกี่ยวข้องงานที่วิจัย วารสาร บทความเป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ทั้งในด้าน ทฤษฎีที่นำมาใช้เกี่ยวกับความเชื่อฟ้ายันต์เงินประวัติและความเชื่อของคนในพื้นที่

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บข้อมูลจากสังเกตการณ์อย่างมีเข้าร่วมและไม่เข้าร่วม โดยกันเข้าไปสังเกตในพื้นที่ที่มีฟ้ายันต์เงิน เช่น ฟ้ายันต์เงินที่ติดหน้าประตูกำแพง ร้านค้าและบ้านที่อยู่อาศัยรวมทั้งศาลเจ้าเงินในพื้นที่ที่ศึกษา

2.2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และข้อมูลภาคสนาม สำหรับวิธีที่จะใช้เพื่อเข้าถึงผู้เข้าร่วม โครงการวิจัยคือผู้วิจัยจะไปถึงพื้นที่ที่ศึกษา สถานที่ที่ใช้ในการคัดเข้า คือ 1.กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คติความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์เงิน จะได้รับคำตอบที่ถูกต้องและละเอียด 2.กลุ่มผู้สร้างฟ้ายันต์เงิน จะเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของฟ้ายันต์เงิน 3.กลุ่มผู้บูชาฟ้ายันต์เงิน จะเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยเชื้อสายจีนและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยากับความเชื่อเรื่องฟ้ายันต์เงินในเทศบาลจังหวัดชลบุรี ดังกล่าว สถานที่ที่ใช้ในการคัดออก ในระหว่างดำเนินการวิจัยผู้วิจัยอาจคัดผู้ที่ไม่สะดวกจะให้ข้อมูลต่อหรือให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนออก เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายใหม่ให้ได้ข้อมูลที่อึดตัวต่อไป อนึ่งผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมโครงการถอนตัวจากโครงการด้วยความสมัครใจและมีสิทธิยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชน รวมทั้งหน้าที่การทำงานหรือการรับสิทธิต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมวิจัย

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

4. เลือกกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายไว้ดังนี้

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ กำหนดรวม 3 กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบ
เจาะจง (Purposive sampling)

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญความคิดเห็นเรื่องฟ้ายันต์จีน
2. กลุ่มผู้สร้างฟ้ายันต์จีน
3. กลุ่มผู้บูชาฟ้ายันต์จีน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และตีความ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และจำแนกประเภทของข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
3. นำข้อมูลที่ได้จากรูปถ่ายฟ้ายันต์จีน เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับอย่างครอบคลุม
และวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญ
4. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลายๆครั้ง เพื่อให้เกิด
ความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเรื่องคติความเชื่อเรื่องฟ้าย่นต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีน : กรณีศึกษาฟ้าย่นต์จีน ในจังหวัดชลบุรี ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับฟ้าย่นต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีและเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายตามคำถามที่กำหนดวัตถุประสงค์ คือ 1)ความเป็นมาฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2)ศึกษารูปแบบของฟ้าย่นต์จีน 3)ศึกษาคติความเชื่อเรื่องฟ้าย่นต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฟ้าย่นต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจนได้ความอิ่มตัวของข้อมูล เมื่อตรวจสอบข้อมูลกับตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกแล้วผู้วิจัยจัดระเบียบวิเคราะห์และสรุปข้อมูล จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิจัยในพรรณนาวิเคราะห์ประกอบด้วยรูปถ่ายจากพื้นที่ โดยนำเสนอผลการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 ความเป็นมาของฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี

ความเป็นมาของฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี คือที่เริ่มวิจัยผ่านพัฒนาการ เอกลักษณะและประวัติศาสตร์จากขนาดของฟ้าย่นต์จีน ผลลัพธ์จากการผสมผสานระหว่างข้อมูลที่อ้างอิง สามารถแบ่งได้ทั้งหมดเป็น 2 ส่วน ตามต่อไปนี้คือ 1)พัฒนาการของคติความเชื่อฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2)บริบททางประวัติศาสตร์ของฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรีดังต่อไปนี้

4.1.1 พัฒนาการของคติความเชื่อฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี

พัฒนาการของฟ้าย่นต์จีนในจังหวัดชลบุรี ย้อนไปได้ถึงสมัยที่ชาวจีนอพยพจากไทยเข้ามาจังหวัดชลบุรี พัฒนามาจนถึงปัจจุบันความเชื่อฟ้าย่นต์มักมาพร้อมกับชาวจีนในจังหวัดชลบุรีมาโดยตลอด ตามคำอธิบายของผู้สัมภาษณ์ในพื้นที่ว่าฟ้าย่นต์จีนในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนปกติเรียกว่า ฐู่ แปลว่าฟ้าย่นต์ คือรากฐานทางอุดมคติของฟ้าย่นต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนเป็นความเชื่อเรื่องผีและเทพเจ้า จะมีประโยชน์อัญเชิญเทพเจ้าและกล่าวโทษผีและปีศาจปล่อยมอนสเตอร์ ซึ่งเป็นเรียกหรือบังคับเอลฟ์หรือปีศาจให้ปรากฏตัวหรือเชื่อฟังตัวเองด้วยการรายมนตร์หรือขอให้พระเจ้าบรรลุลความปรารถนาบางอย่างของพวกเขาเอง หากผู้ที่ใช้คาถานี้เป็นผู้ชอบธรรมแล้ว สิ่งที่ทำไปจะช่วยผู้อื่นได้ และหากทำชั่วก็จะข่มขู่ผู้อื่น ตามที่คาดการณ์คัมภีร์ฟ้าย่นต์ที่เผาเป็นเก้าถ่านสำหรับการรักษาโรค ผู้ป่วยบางรายที่เป็นโรคไม่รุนแรง ก็เพราะมีความเชื่อมั่นกับฟ้าย่นต์ เวลาอาการป่วยหาย

รู้สึกว่าเป็นผลประโยชน์ของฝ้ายันต์ การสร้างสภาวะจิตให้จิตขบไล่โรครักบี้ให้พ้นภัย คล้ายๆกับจิตบำบัดทางการแพทย์ ไม่ใช่ตัวฝ้ายันต์ที่ได้ผล เป็นสภาวะทางจิตใจเชิงบวกที่เกิดจากฝ้ายันต์ โดยกระตุ้นร่างกายเพื่อให้ระดมกลไกป้องกันเอาชนะโรค แม้ว่าฝ้ายันต์จีนจะมีประโยชน์ทางเวทมนตร์มากมายและมีเอฟเฟกต์ที่แตกต่างกัน แต่ยังคงได้รับความนิยมอย่างมากในจังหวัดชลบุรีจนทุกวันนี้ เนื่องจากชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีในสมัยสุโขทัย(สมัยสุโขทัยปีพ.ศ.1781-1963)จนถึงวันนี้ คุณยังสามารถเห็นการใช้ฝ้ายันต์จีนอย่างแพร่หลายในพื้นที่ ฝ้ายันต์จีนต่างๆสามารถพบเห็นได้ทุกที่ เช่น เจอที่ประตูหน้าร้าน เจอที่ประตูหมู่บ้านที่พักอาศัย และเจอที่วัด นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่นิยมใส่ไว้บนร่างกายและพกพาติดตัวไปด้วยที่เพื่อเป็นการป้องกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ยังกล่าวได้ว่า การพัฒนาความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีจากมุมมองของความเชื่อมีความเชื่อมโยงที่แยกจากกันไม่ได้กับคนไทยเชื้อสายจีนในท้องถิ่น ด้วยประวัติศาสตร์ยาวนานนับร้อยปี ไม่เพียงแต่ผสมผสานรูปแบบการวัฒนธรรมของพื้นที่เท่านั้น และได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นสิ่งที่ได้มายากไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย โดยถือเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรี(วันสพันธ์-พิณเพิง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่16 สิงหาคม 2565)

จากผลการวิจัยข้างต้นทำให้เราสามารถทราบพัฒนาการของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีได้ แต่ถ้ามุมมองแต่จากทางประวัติศาสตร์ของประเทศจีน จะรู้ว่า คติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์เกิดจากยุคเก่าแก่ด้วยวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สิ่งประดิษฐ์สัญลักษณ์เป็นหมวดหมู่ที่สำคัญของวัฒนธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ของมนุษย์ที่ในทั่วโลก ปีพ.ศ.2449 นักโบราณคดีค้นพบสุสานยุคก่อนประวัติศาสตร์ 350 แห่งในเมือง Vinka อติดยูโกสลาเวีย สิ่งของที่ฝังพร้อมคนตายที่มีมากที่สุดเป็นเครื่องภาชนะที่ทำด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ต่างหูและสลักรูปหน้าคน หมุดทองสัมฤทธิ์หัวคนกับงู นอกจากนี้ยังมีสิ่งประดิษฐ์สัญลักษณ์มากมายที่พบได้ในประเทศจีน ปีพ.ศ.2515 ในสถานที่ที่มีซากปรักหักพังยุคก่อนประวัติศาสตร์ของห้องในสุสานสาววันรุ่งจากसानซี หลินตง เจียง ไ้ ได้เจอต่างหูหยกคู่หนึ่ง มีลูกปัดกระดูกมากถึง 872 ชิ้น อย่างชัดเจนว่าสิ่งนี้มียันต์ศักดิ์สิทธิ์ ใช้เพื่อปกป้องร่างกายและปิดเป่าวิญญาณชั่วร้ายหรือสื่อสารกับเทพเจ้า ประโยชน์ของสิ่งนี้เหมือนกับฝ้ายันต์จีนของศาสนาเต๋าในยุคหลังทุกประการ ควรเป็นลักษณะรูปร่างของฝ้ายันต์จีน ฝ้ายันต์จีนที่ปรากฏเริ่มต้นจากราชวงศ์ซ่งเหนือในหนังสือ Yunji Zhitou (云笈七签) หน้า100 ซวนหยวน เป็นี่(轩辕本纪)ตำนานรายละเอียดต่างๆของจักรพรรดิ ทั้งหมดนี้ก็เป็นตำนาน แต่ได้เปิดเผยความลับของฝ้ายันต์จีนเริ่มต้นจากยุคก่อน สิ่งที่ฝังพร้อมคนตายที่ค้นพบใน โบราณคดีได้พิสูจน์ยืนยันความเป็นจริง(กำเนิดและวิวัฒนาการของฝ้ายันต์จีนศาสนาเต๋า, 2561)

เอกลักษณ์ของฝ้ายันต์จีน

ฝ้ายันต์ถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาวจีน เป็นศิลปะทางศาสนา สัญลักษณ์ทางความเชื่อ ที่คนทั่วไปสามารถเห็นได้ชัดเจนตา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อทางศาสนา และวัฒนธรรม เป็นการยากที่ระบุว่าผู้ฝ้ายันต์จีนมีต้นกำเนิดเมื่อใด โดยตำนานบ้างก็ว่า มีมาแต่สมัยผานกู่ (盘古) สร้างโลก บ้างก็ว่า ฟูซี (伏羲) เป็นผู้ให้กำเนิด บ้างก็ว่า จิวเทียนสวียินนู่ (九天玄女) เป็นผู้ให้กำเนิด สมัยเมื่อมาช่วย หวงตี้ (黄帝) บุกเบิกแผ่นดิน ซึ่งช่วงเวลาที่ตำนานทั้งหมดกล่าวถึงมานี้ มีอายุเก่าแก่ไม่ต่ำกว่า 4,000 ปี แต่นั่นก็เป็นเพียงตำนาน หรือ เทพนิยาย ไม่อาจใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเชิงประจักษ์ได้ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทำให้เราสันนิษฐานได้ว่า ความเชื่อเรื่องผู้ฝ้ายันต์จีนน่าจะก่อตัวขึ้นในสมัย “ขุนชีวิต้านกั๋ว” 春秋战国 (ก่อนพ.ศ. 227 ปี – พ.ศ. 322) ผู้ฝ้ายันต์ประเทศจีนได้ถือกำเนิดขึ้นก่อนที่ฝ้ายันต์จีนจะเป็นรูปร่าง และภายหลังได้ถูกจัดรวมเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของศาสนาเต๋า โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของ 1 ใน 5 ศิลปศาสตร์ของศาสนาเต๋า (Xuanduyujinqibaixuantai, 2563)

จนถึงปัจจุบันเราสามารถแบ่งผู้ออกได้เป็น 7 ลักษณะคือ

1) มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ โดยจะสัญลักษณ์จากหัวฝ้ายันต์ ของชื่อพระเจ้า คนเขียนเขียนที่แปลว่า เชือกที่มัดเทพเจ้า เสาของพื้น คำขอเชิง ล้อร้อน ฟูด้าน

2) มีลักษณะเป็นอักษรประดิษฐ์ โดยจะประดิษฐ์จากตัวอักษรจีน ซึ่งตัวอักษรที่มักใช้กันมากคือ อูว์ (ฝน) 雨, กุ้ย (ผี) 鬼, ชือ (คำสั่ง) 敕, เฟิง (ประกาศิต) 奉 ฯลฯ

3) มีลักษณะเป็นอักษรเฉพาะ โดยอักษรประเภทนี้เป็นอักษรโบราณ (ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว) และอักษรบางตัวเป็นอักษรที่ใช้เฉพาะภายในศาสนาเต๋า ซึ่งความหมายของอักษรเหล่านี้ (บางส่วน) สามารถหาได้ในพจนานุกรมภาษาจีนขนาดใหญ่สมัยก่อน อาทิเช่น พจนานุกรมลัทธิเต๋า (道教大辞典) และ พจนานุกรมคังซี (康熙字典)

4) มีประเภท “ตัวฮู้” (สำเนียงจีนกลางออกเสียงว่า “ต้าฝู”) 大符 ฮู้ประเภทนี้มีรายละเอียดมาก ใช้เขียนลงบนวัสดุที่มีขนาดใหญ่ และค่อนข้างทนทาน เริ่มแรกนั้นมักเขียนลงในผืนผ้า หรือ แผ่นไม้ โดยนำแว่นบุชาไว้ในห้องพระ หรือ ประดับในโลงรับแขก ต่อมาภายหลังมีการประยุกต์โดยการนำไปเขียนลงบนผืนธงเทพธวัช หรือ “เหล่างกี” 令旗 (อ่านเรื่อง “เหล่างกี – ประกาศิตฟ้า – บัญชากองทัพสวรรค์” ประกอบ

5) มีลักษณะเป็นอักษรโดยปกติ โดยฮู้ประเภทนี้มักเป็นตัวอักษรจีนปกติ เป็นประเภทที่ใช้การทั่วไป ปกติมีประโยชน์การคุ้มครองให้ปกป้องบ้าน

6) มีลักษณะเป็นแบบพิมพ์ โดยผู้ประเภนี้มักเป็นของศาลเจ้า มักผลิตด้วยเหตุผลเพื่อความสะดวกและต้องการใช้ในปริมาณมากๆ โดยอาจจะมีรูปของเทพเจ้า, ชื่อศาลเจ้า ตลอดจนถึงสัญลักษณ์และวลีมงคลประกอบด้วย

7) มีลักษณะนอกแบบ กล่าวคือ เป็นฐานนอกเหนือจากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น เป็นผู้ที่เขียนขึ้นโดยไม่มีตำราที่สามารถอ้างอิง หรือ รองรับได้ ผู้ประเภนี้มักเขียนโดยร่างทรง (ตั่งกิ) โดยจะเขียนขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่เทพประทับทรง

ทั้ง 7 ประเภทนี้ที่กล่าวมาข้างต้น มีเฉพาะประเภทที่ 4, 5 และ 6 เท่านั้น ที่คนที่ไม่เคยศึกษาทางด้านนี้ ขอเพียงอ่านภาษาจีนออก ก็สามารถทราบว่าผู้ประเภนี้มีไว้ใช้เพื่อการณึ่งใด และผู้ประเภทที่ 6 นั้น ศาสนาเต๋าสายเขียนผู้ ไม่ยอมรับด้วยผู้ที่เกิดจากการพิมพ์ด้วยนัยยะทั้งปวง ด้วยถือว่าผู้ที่เกิดจากการพิมพ์ถือเป็นว่างเปล่า ที่มาของผู้ใน 7 ลักษณะนั้น เชื่อกันว่า มีที่มา 3 ประการคือ

1) ได้รับการถ่ายทอดจากเทพเจ้ามาจากภาพนิมิตในการปฏิบัติสมาธิของนักพรตในศาสนาเต๋า

2) เกิดจากการจำลองภาพปรากฏการณ์ของเทหวัดดุนท้องฟ้า

3) ได้รับการถ่ายทอดจากเทพเจ้า

(Xuanduyujinqibaoxuantai, 2563)

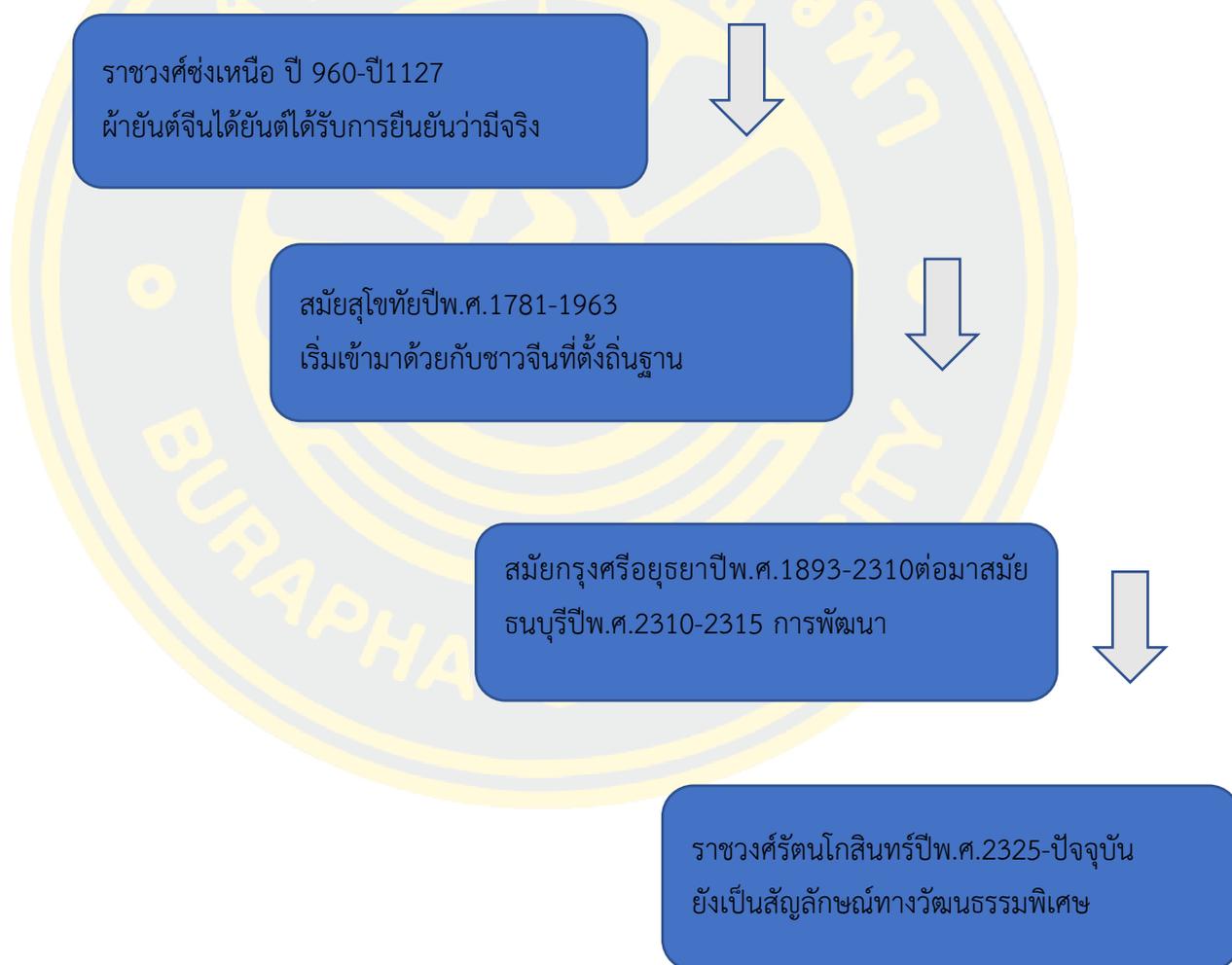
ดังกล่าวโดยสรุปได้ว่า ฝ่ายยันต์จีนเกิดมาตั้งแต่ยาวนาน จนถึงปัจจุบันเราสามารถแบ่งผู้ ออกได้เป็น 7 ลักษณะคือ สัญลักษณ์ อักษรประดิษฐ์ อักษรเฉพาะ ประเภท “ตัวผู้” อักษรโดยปกติ แบบพิมพ์ นอกแบบ เพื่อให้ทราบว่าเอกลักษณ์ของฝ่ายยันต์จีน เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาวจีน เป็นศิลปะทางศาสนา แต่ในประเภทที่ “ตัวผู้” (สำเนียงจีนกลางออกเสียงว่า “ต้าฝู”) อักษรโดยปกติ แบบพิมพ์ เป็นประเภทที่เพียงอ่านภาษาจีนออก ก็สามารถทราบว่าผู้ประเภนี้มีไว้ใช้เพื่อการณึ่งใด ยังได้เข้าใจว่าเป็นประเภทที่เจ๋งง่ายที่สุดของปัจจุบัน

4.1.2 บริบททางประวัติศาสตร์ของฝ่ายยันต์จีนในจังหวัดชลบุรี

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวจีนเป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลก เนื่องจากมีผู้อพยพจากประเทศจีนจำนวนมากที่ตั้งถิ่นฐานไปประเทศไทยในช่วงไม่กี่ศตวรรษที่ผ่านมา ชีวิตผู้อพยพคนไทยเชื้อสายจีนนำมาซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและความรู้ที่แตกต่างกัน ในวัฒนธรรมบางส่วนของคนไทยเชื้อสายจีนยังคงรักษาเป็นต้นเดิม และในขณะที่บางส่วนได้ประยุกต์และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมทางภาษา ประเพณีและความเชื่อ วัฒนธรรมการใช้ชีวิต บ้านพักอาศัย อาหารและชา ศิลปะ งานฝีมือ สถาปัตยกรรม การเดินรำและดนตรี ปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยนำวัฒนธรรม ลักษณะบุคลิกภาพ และวิถีชีวิตมาผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี การปรับตัว ได้แก่ สังคม วัฒนธรรม ชีวิตและอาชีพ ครอบครัว

การเมืองและเศรษฐกิจ เป็นต้น(qingya li, 2561)คนไทยเชื้อสายจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองชลบุรี ยังได้นำความเชื่อจีนดั้งเดิม ฮู้ (ฝ้ายันต์จีน)มาด้วยตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาจนถึงสมัยธนบุรี ติดตามคนไทยเชื้อสายจีนเข้าเมืองชลบุรีของประเทศไทย ในประวัติศาสตร์หลายร้อยปีเหล่านี้ คนไทยเชื้อสายจีนยังคงใช้และมีความเชื่อมั่นเรื่องฝ้ายันต์จีนอย่างสูงส่ง อาจกล่าวได้ว่าขนบธรรมเนียม ประเพณียังคงดำเนินอยู่จนถึงทุกวันนี้

ตามแผนภาพที่สร้างเป็นแสดงพัฒนาการและ ประวัติศาสตร์ฝ้ายันต์จีนเข้ามาประเทศไทย ต้นทางถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ราชวงศ์ช่งเหนือ ปี 960-ปี1127จนถึงราชวงศ์รัตนโกสินทร์ปีพ.ศ.2325-ปัจจุบัน

ภาพที่ 4-1 แสดงพัฒนาการของฝ้ายันต์จีน
ที่มา : ผู้วิจัย

สรุปข้อมูลข้างบนจึงเห็นได้จากวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ฝ้ายันต์เป็นแหล่งกำเนิดทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ตั้งแต่ยุคก่อน จากประวัติศาสตร์ประเทศจีนราชวงศ์ช่งเหนือ ปี 960-ปี 1127 ฝ้ายันต์จีนได้พิสูจน์ยืนยันความเป็นจริง และชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชลบุรีนำคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนเข้ามาด้วยจากสมัยสุโขทัยปีพ.ศ.1781-1963 ถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาปีพ.ศ.1893-2310 ต่อมาสมัยธนบุรีปีพ.ศ.2310-2315 และราชวงศ์รัตนโกสินทร์(ราชวงศ์กรุงเทพฯ)ปีพ.ศ.2325-ปัจจุบันฝ้ายันต์จีนยังถือเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมพิเศษของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

4.2 ศึกษารูปแบบของฝ้ายันต์จีน

รูปแบบของฝ้ายันต์จีนคือที่เริ่มวิจัยผ่านรูปแบบปัจจุบัน ประเภทกับกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ ผลลัพธ์จากการผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์และข้อมูลที่อ้างอิง สามารถแบ่งได้ทั้งหมดเป็น 3 ส่วน ตามต่อไปนี้คือ 1) รูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2) ประเภทของฝ้ายันต์จีนที่พบในจังหวัดชลบุรี 3) กระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรีดังต่อไปนี้

4.2.1 รูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี

รูปแบบของฝ้ายันต์ หมายถึง ฝ้ายันต์จีนที่ปรากฏในการศึกษาคั้งนี้ ศึกษาฝ้ายันต์จีนแต่ละรูปแบบอย่างละเอียด นักวิจัยได้ศึกษาในพื้นที่และรวบรวมฝ้ายันต์จีนที่คิดไว้ ฝ้ายันต์จีนที่ชาวบ้านมักใช้ เพื่อเป็นวัตถุมงคลที่สำคัญของวิถยานิพนธ์คั้งนี้ เข้าใจความรู้เรื่องฝ้ายันต์จีนที่ปรากฏในท้องถิ่น ในวิจัยคั้งนี้มีรูปแบบการสร้างฝ้ายันต์ขนาดต่างๆ เช่น ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆ มาผูกติดตัวเพื่อคุ้มครอง) ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกันกับฝ้ายันต์จีนได้สงกง ฝ้ายันต์จีนแป๊ะกง ฝ้ายันต์เบิกเนตร ฝ้ายันต์จีนปกป้องโชค ฝ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไทจื้อ ฝ้ายันต์จีนศาลเจ้าชากัวเอี้ย ฝ้ายันต์จีนจุกั่วไต่เต้ โดยผู้วิจัยได้พบฝ้ายันต์คั้งต่อไปนี้

ภาพที่ 4-2 ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกติดตัวเพื่อคุ้มครอง)

ขนาด26x8ซม

ที่มา: มหาวิทยาลัยบูรพา ภาพถ่ายโดยศิวชัย

พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆ บนผ้ายันต์ว่าคปู้ไต้ฮงกง

ภาพที่ 4-3 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกับฝ้ายันต์จีนใต้ฮ่องกง

ขนาด38x26ซม

ที่มา: เทศบาลเมืองชลบุรี ต.แสนสุข แถวร้านชายหาดบางแสน ภาพถ่ายโดยฝัวจัย

บนฝ้ายันต์ข้างล่างมีภาษาจีน 春府宋大峯祖师报德善堂 ภาษาไทยศาลเจ้าพ่อเต็กตั้งของ
จังหวัดชลบุรี สองข้างเป็น หลี่เถียวไกว่ (铁拐李) จางกั้วเหล่า (张果老) ฮังจงหลี่ (钟离权) หลันไฉ่
เหอ (蓝采和) ลูหวี่ ตังปิ่น (吕洞宾) หังเซียงจื่อ (韩湘子) เหอเซียงนง (何仙姑) เซากั๊กกู่ (曹国舅)
ภาษาไทยเรียกว่าแปดอมตะ (ภาษาจีน :八仙 ฟินอิน : ba xian)

ภาพที่ 4-4 ผ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาไทยเรียก ยันต์ไต้สงกง
ขนาด28x16ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี ภาพถ่ายโดยศิววิจัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด (種德善堂) สำเนียงจีนเรียกว่าป้อเต็กตึ้ง แปลว่าศาลเจ้าป้อเต็กตึ้ง อักษร2ตัวด้านขวา (灵符) สำเนียงจีนเรียกว่าเหล่งฮู้ แปลว่าผ้ายันต์(ยันต์ศักดิ์สิทธิ์) อักษรใหญ่ตรงกลาง(宋大峯祖师勒令镇)สำเนียงจีนเรียกว่า ช่งไต้สง โจ้วซือเท็กเหล็งตึ้ง แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของหลวงปู่ไต้สงแห่งราชวงศ์ซ่ง อักษรตัวล่างสุดตัวเดียว ที่มี7จุด (七星剑) สำเนียงจีนเรียกว่า ชิกแซเกี่ยม เป็นเครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว อักษร2ตัวด้านซ้าย (平安) สำเนียงจีนเรียกว่าเผ่งอั้ง แปลว่าปลอดภัย

ภาพที่ 4-5 ผ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาจีนเขียนว่า(宋大峯)

ขนาด28x16ซม

ที่มา: เทศบาลแสนสุข ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด(報德古堂) สำเนียงจีนเรียกว่า ป้อเต็กโกวตัง แปลว่า ศาลเจ้าป้อเต็กอันเก่าแก่ อักษร2ตัวด้านขวา (靈符) สำเนียงจีนเรียกว่าเหล่งฮู้ แปลว่าผ้ายันต์(ยันต์ศักดิ์สิทธิ์ อักษรใหญ่ตรงกลาง(宋大峯祖師勒令鎮)สำเนียงจีนเรียกว่า ช่ง ได้ฮัง โจวซือเท็กเหล็งตัง แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของหลวงปู่ได้ฮังแห่งราชวงศ์ช่ง อักษรตัวล่างสุดตัวเดียว ที่มี7ขีด (七星劍) สำเนียงจีนเรียกว่า ชิกแซเกี่ยม เป็นเครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว อักษร2ตัวด้านซ้าย (平安) สำเนียงจีนเรียกว่าผั่งอั้ง แปลว่าปลอดภัย

ภาพที่ 4-6 ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (ผ้ายันต์จีนแป๊ะกง) เพื่อการอวยพรธุรกิจกำลังเฟื่องฟู

ขนาด38x26ซม

ที่มา: เทศบาลแสนสุข มหาวิทยาลัยบูรพา ภาพถ่ายโดยศวีชัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด ศาลเจ้าแป๊ะกง (南天門) สำเนียงจีนเรียกว่าหนั่งเทียมเหมือน แปลว่าทางการว่านำเทียนมิ่งแป๊ะกง อักษรใหญ่ตรงกลาง (大伯公勒令) แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของแป๊ะกง สัญลักษณ์ล่างสุดปาก้ว (ยันต์ทิศของจีน)

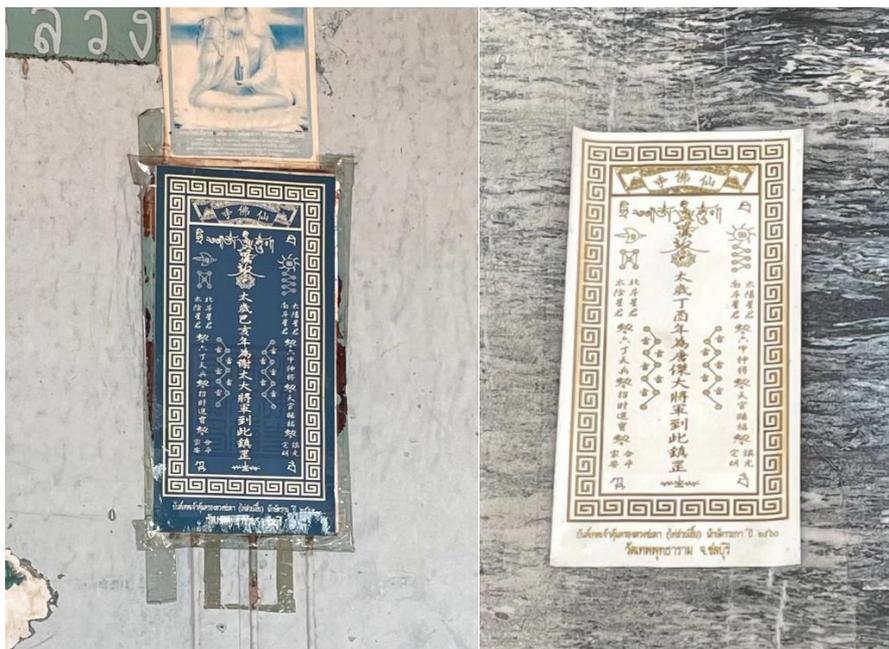

ภาพที่ 4-7 ผ้ายันต์จีน(เจ้าแม่กวนอิม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยสำหรับที่บ้าน
ภาษาจีนเขียนจาก(观音佛堂)

ขนาด28x18ซม

ที่มา: จากบ้านสวน ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด(观音佛堂)แปลว่าศาลเจ้ากวงจินสุดดี อักษรใหญ่
ตรงกลาง(家门平安)แปลว่ามีการปลอดภัยที่บ้าน

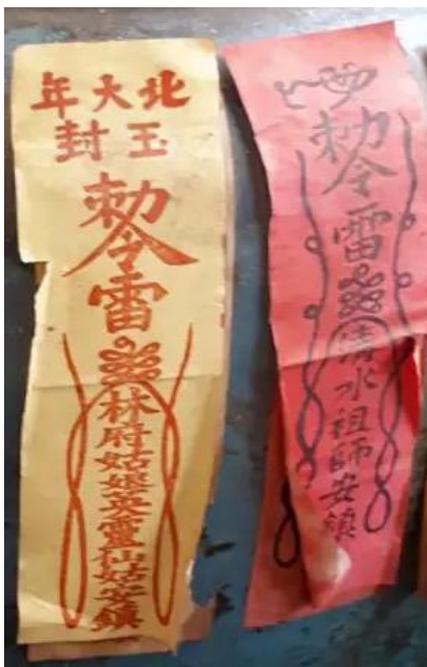

ภาพที่ 4-8 ผ้ายันตี่จิน(วัดเทพพุทธาราม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย

ขนาด28x12ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี อ.ศรีราชา จ.ศรีราชา นคร ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ผ้ายันตี่จินปกป้องบ้านอีกแบบหนึ่ง ประโยชน์การไล่ผี ดิดประตูบ้าน อยู่ห่างจากน้ำให้มากที่สุด ต้องดิดให้สูงขึ้น ดิดทางเข้าหลักเหมาะสมที่สุด ออกมาจากวัดเซียนโฝ ภาษาจีนเขียนปีจี่ไฮ่(己亥年)ปีค.ศ.2019พ.ศ.2562

ภาพที่ 4-9 เบิกเนตร หมายถึงเปิดตา(คำจีน**开天眼 开光**)เป็นคำใช้สำหรับพิธีฝังหรือเขียนพระเนตรพระพุทธรูป ซึ่งถือว่าเมื่อได้**เบิกพระเนตร**แล้วจึงเป็นองค์พระ โดยสมบูรณ์(the rite of putting the eyes into an image of Buddha)

ขนาด26x8ซม

ที่มา : จากบ้านสวน ภาพถ่ายโดยศิววิจัย

ทั้งสอง ที่มีความหมายเป็น ผ้ายันต์จีนด้านซ้ายสีเหลือง จากบรรทัดบนสุด(**北大年玉封**)แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของที่จังหวัดปัตตานี ตามที่ต่อล่าง (**勒令雷**) แปลว่าคำสั่งซื้อ เชื่อมโยงกับด้านบนได้รับคำสั่งจากเทพเจ้าฮ้อเสียน(**捆仙绳**)สำเนียงจีนเรียกว่า คนเสียนเซิน แปลว่าเชือกที่มัดเทพเจ้า สัญลักษณ์อินฟินิตี่สิ่งนี้ไม่จำเป็นผ้ายันต์บางอย่างไม่มีโครงสร้างนี้ได้ แต่ว่าคนเสียนเซินก็คู่ก็จะมิระบุ (**林府姑娘英灵仙姑镇**)แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของเทพธิดา และผ้ายันต์จีนด้านขวาสีแดง จากบรรทัดบนสุด อักษรตัวบนสุดตัวเดียว ที่มี7ขีด (**七星剑**) สำเนียงจีนเรียกว่า ซิกแซกเกี่ยม เป็นเครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว ตามที่ต่อล่าง (**勒令雷**) แปลว่าคำสั่งซื้อ เชื่อมโยงกับด้านบนได้รับคำสั่งจากเทพเจ้าฮ้อเสียน(**捆仙绳**)สำเนียงจีนเรียกว่า คนเสียนเซิน แปลว่าเชือกที่มัดเทพเจ้า สัญลักษณ์อินฟินิตี่สิ่งนี้ไม่จำเป็นผ้ายันต์บางอย่างไม่มีโครงสร้างนี้ได้ แต่ว่าคนเสียนเซินก็คู่ก็จะมิระบุ(**清水祖师安镇**)เฉ่งจู้ยจ้อชู สำเนียงจีนเรียกว่า ชิงกู่ยจู้ช้อ แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของเฉ่งจู้ยจ้อชู

ภาพที่ 4-10 ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกับผ้ายันต์จีนได้สงก ผ้ายันต์จีน
พระพุทธเจ้าที่การคุ้มครองอุตสาหกรรม ขนาด

38x26ซม

ที่มา: เทศบาลเมืองชลบุรี ตำบล อ่างศิลา ถนนพระยาเสด็จา ภาพถ่ายโดยผัวจัย

ภาษาจีนเขียนว่าจากวัดเมืองชลบุรี โป๊ยเซียน หลี่เถี่ยไกว (鐵拐李) จางกั๋วเหล้า (張
果老) ซ้งจงหลี่ (鐘离權) หลันไจ้เหอ (藍采和) ลู่หวี ตังปิ่น (呂洞賓) หั่งเซียงจื่อ (韓
湘子) เหอเซียงกู่ (何仙姑) เซากั๊กู่ (曹國舅)

ภาพที่ 4-11 ผ้ายันต์จีนใต้สองงอกและซำปอสุตตอง เป็นผ้ายันต์คุ้มภัย พระพุทธเจ้าเมืองบนหลวงพ่อโต
ซำปอสุตตอง พระพุทธเจ้าเมืองล่างใต้สองงอก ดำเนินเล่าว่าพระที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ
ขนาด 38x26 ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี อ.ศรีราชา ถ.ศรีราชานคร ภาพถ่ายโดยผัวัจัย

บรรทัดบนสุดที่เขียนว่า 大城 (大城府 อุบลราชธานี) หมายถึงผ้ายันต์ที่ไปเซ็งมาจาก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 4-12 ฝาขันทึวจีนปกป้องกันอีกแบบหนึ่ง ประโยชน์การไล่ผี ติดประตูบ้าน อยู่ห่างจากน้ำให้มากที่สุด ต้องติดให้สูงขึ้น ติดทางเข้าหลักเหมาะสมที่สุด จากมาจ้อโป๋จีน: มาจู่(媽祖) ขนาด26x8ซมกับขนาด26x8ซม รวมเป็นฝาขันทึวเดี่ยวเป็นขนาด26x16ซม
ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี อ.ศรีราชา ถ.ศรีราชา นคร ภาพถ่ายโดยผัวจัย

จากบนไปล่างเป็น (聖母娘娘) แปลว่าจากมาจ้อโป๋ ต่อไปเป็น(勒令八卦盤安鎮) แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของปาก้ว(ยันต์8ทิศของจีน)

ภาพที่ 4-13 ผ้ายันต์จีนปกป้องกันโรค ที่มีประโยชน์อวยพรให้ร่ำรวย เป็นผ้ายันต์เขียนสดที่แบบไปเซ็งมา ป้องกันอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป็นผ้ายันต์ฟ้าชั้นกับผ้ายันต์ไทย

ขนาด28x18ซม

ที่มา: เทศบาลแสนสุข มหาวิทยาลัยบูรพา ภาพถ่ายโดยศิวัญญ์

มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด อักษร4ตัว(天官賜福)แปลว่า พรอย่างเป็นทางการจาก เทพเจ้าของสวรรค์ ตรงกลางเป็น(捆仙繩)สำเนียงจีนเรียกว่า คนเสียนเซิน แปลว่าเชือกที่มัดเทพเจ้า

ภาพที่ 4-14 ผ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไทจื้อ ที่ได้สมปรารถนาและแก้ป้ขงและมีประโยชน์
ต่างๆเพื่อให้ผลดี

ขนาด68x26ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.อ่างศิลา ภาพถ่ายโดยศิวัจัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด อักษร4ตัว (如意吉祥)สำเนียงจีนเรียกว่าจี้เสียงหยู้อี้
แปลว่า สมปรารถนา เทพเจ้ารอบข้างเป็นแปดอมตะ (ภาษาจีน :八仙 ฟินอิน : ba xian) หลี่เถียโก่ว
(鐵拐李) จางกั้วเหล่า (張果老) ฮั่งจงหลี่ (鐘离權) หลันไฉ่เหอ (藍采和) ลุหวิ่ ตังปิ่น (呂洞賓) หั่ง
เซียงจื่อ (韓湘子) เหอเซียนกู (何仙姑) เซากั๊กกู๋ (曹國舅) ตรงกลางเขียนคูดวงวันเกิดของผู้เซิง

ภาพที่ 4-15 ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ ผ้ายันต์จีนบนมีลักษณะเดียวกันกับผ้ายันต์จีนใต้สงกงเพื่อปกป้องกัน ผ้ายันต์จีนล่างเพื่อการไล่ผี ผ้ายันต์จีนบนขนาด38x26ซม ผ้ายันต์จีนล่างขนาด28x12ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.แสนสุข ภาพถ่ายโดยศิววิจัย

จากผ้ายันต์จีนบน ข้างล่างมีภาษาจีน(春府宋大峯祖师报德善堂) ภาษาไทยศาลเจ้าพ่อเต็กตั้งของจังหวัดชลบุรี สองข้างเป็น หลี่เถียวไกว่ (铁拐李) จางกั๋วเหล่า (张果老) อั้งจงหลี่ (钟离权) หลันไฉ่เหอ (蓝采和) ลุ่หวี่ ตังปิ่น (吕洞宾) หังเซียงจื่อ (韩湘子) เหอเซียนกู (何仙姑) เซากั๊กกู๋ (曹国舅) ภาษาไทยเรียกว่าแปดอมตะ (ภาษาจีน :八仙 พินอิน : ba xian) จากผ้ายันต์จีนล่าง บนไปล่างเป็น อักษรตัวจีนตัวเดียว 唵 ǎn แปลว่า คาลาที่สะกดสั้น ๆ ต่อไปเป็น(捆仙绳)สำเนียงจีนเรียกว่า คนเสียนเซิน แปลว่าเชือกที่มัดเทพเจ้า ไปถึงล่างเป็น(勒令斩邪)แปลว่าเพื่อตัดความชั่วร้าย

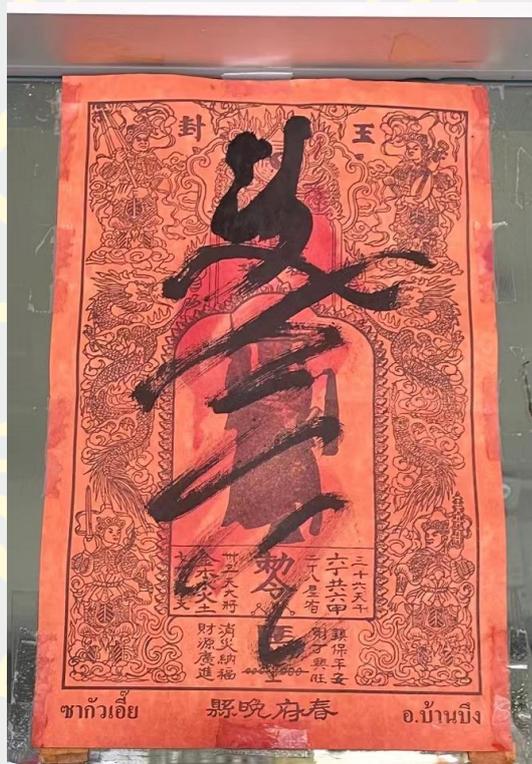

ภาพที่ 4-16 ฟ้ายันต์เงินศาลเจ้าพ่อเสือ หรือเรียกว่าผู้ตัวเล่าเอี้ย ที่เพื่อปกป้องที่บ้าน

ขนาด28x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี อ.แสนสุข ภาพถ่ายโดยศิวัจัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุด (四坊厂古庙) แปลว่าศาลเจ้าพ่อเสือ อักษรตัว
 จีน4ตัว(玄天上帝) แปลว่าตัวเล่าเอี้ยหรือเรียกเหียงเหียงเสียดี้ ผ้ายันต์สองด้านเขียนอักษรตัว
 จีนเป็น (平安) กับ(保佑) ที่มีความหมายเดียวกัน เป็นอวยพรความปลอดภัย ต่อไปข้างล่าง (
 敕令) แปลว่าคำสั่ง แสดงถึงคำสั่งซื้อ และอักษรตัวจีน2ตัว(镇宅) แปลว่าปกป้องบ้าน ล่างสุด
 เป็น (七星剑) ที่มี7ขีดสำเนียงจีนเรียกว่า ชิกแซกเกียม เป็นเครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว

ภาพที่ 4-25

ผ้ายันต์จีนศาลเจ้าชากัวเอี้ย เพื่อขอให้สมปรารถนา

ขนาด28x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชนบุรี ต.บ้านบึง ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

เขตบัญชาประกาศิตของชากัวเอี้ย ที่มีมทั้งสี่เป็น(四大天王)แปลว่าสี่มหาราชแห่งสวรรค์
 ตรงกลางเป็น(敕令) แปลว่าคำสั่ง แสดงถึงคำสั่งซื้อ (马) แปลว่าปีเมีย(ปีม้า) สุดท้ายข้างล่างมีอักษร
 ตัวจีน16ตัวเป็น (财源广进) ฉายเอวี่ยนกวางจิ้น แปลว่าทรัพย์สมบัติไหลมาเทมา (消灾纳福) แปล

ว่าโชคร้ายหาย โชคดีเข้า (财丁兴旺) แปลว่าเพิ่มพูนผู้สืบสกุล ลูกหลานและเงินทอง(镇保平安)
แปลว่าอวยพรความปลอดภัย

ภาพที่ 4-17 ผ้ายันต์จีนชาปอสูดกง เป็นผ้ายันต์คุ้มภัย เพื่อขอให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข
ขนาด28x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.แสนสุข ภาพถ่ายโดยศิวัจัย

ที่มีความหมายเป็น บนหัวผ้ายันต์เขียนว่า(三宝佛公)แปลว่าปอสูดกง และในสี่ขงวา
เขียนว่า(灵符到此 合家平安)แปลได้ว่าเอาผ้ายันต์จีนชาปอสูดกงมาเข้าบ้านก็จะเพื่อความ
ปลอดภัย

ภาพที่ 4-18 ผ้ายันต์จีนปอเด็กโกวตั้ง (จินกลาง : เป้าเต๋อกุ่ตัง) เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาจีนเขียนว่า(宋大峯)เป็นผ้ายันต์จีนเหมือนกับข้อมูลข้างบน เพียงแค่ไม่เท่ากันในขนาดผ้ายันต์และกระดาษสีผ้ายันต์

ขนาด26x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.อ่างศิลา ภาพถ่ายโดยศิววิชัย

ที่มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุ(報德古堂) สำเนียงจีนเรียกว่า ปอเด็กโกวตั้ง แปลว่าศาลเจ้าปอเด็กอันเก่าแก่ อักษร2ตัวด้านขวา (靈符) สำเนียงจีนเรียกว่าเหล่งฮู่ แปลว่าผ้ายันต์(ยันต์ศักดิ์สิทธิ์ อักษรใหญ่ตรงกลาง(宋大峯祖师勒令鎮)สำเนียงจีนเรียกว่า ช่งไต้ฮงโจวชื่อเท็กเหล็งตั้ง แปลว่าเขตบัญชาประกาศิตของหลวงปู่ไต้ฮงแห่งราชวงศ์ซ่ง อักษรตัวล่างสุดตัวเดียว ที่มีจิด (七星劍) สำเนียงจีนเรียกว่า ชิกแซเกี่ยม เป็นเครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว อักษร2ตัวด้านซ้าย (平安) สำเนียงจีนเรียกว่าฝ่งอั้ง แปลว่าปลอดภัย

ภาพที่ 4-19 ผ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไท้จื่ออีกประเภท เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย

ขนาด 28x26 ซม.

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.อ่างศิลา ภาพถ่ายโดยศิววิจัย

ที่มีความหมายเป็น อักษรตัวจีน 8 ตัวตรงกลาง (合家平安) แปลว่า อวยพรความปลอดภัย (吉祥如意) สำเนียงจีนเรียกว่า จี้เสียงหยูอี้ แปลว่า สมปรารถนา ต่อไปข้างล่างสุดเป็น (万佛岁红似拉哪吒太子宮) แปลว่า ศาลเจ้านาจาไท้จื่อ

ภาพที่ 4-20 ผ้ายันต์จีนศาลเจ้าเชียงใหม่เชียงใหม่ เป็นผ้ายันต์จีนการใช้เพื่อปกป้องที่บ้าน

ขนาด26x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ต.แสนสุข ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

มีความหมายเป็น บรรทัดบนสุดมีอักษรตัวจีน4ตัว(玄天上帝)แปลว่าตัวเล่าเอี้ยหรือเรียก
กเชียงใหม่เชียงใหม่เชียงใหม่ และตรงกลางอักษรตัวจีนที่ได้เขียนว่า เขตบัญชาประกาศิตของผ้ายันต์จีนนี้
เพื่อให้ปกป้องที่บ้าน อักษรตัวล่างสุดตัวเดียว ที่มี7ขีด (七星劍)สำเนียงจีนเรียกว่า ซิกแซกเกี่ยม เป็น
เครื่องหมายกระบี่เจ็ดดาว

ภาพที่ 4-21 ผ้ายันต์จีนจ้วยกั๋วไต้เต๋ (เป็นผ้ายันต์แบบพิมพ์อีกชนิด เทพแห่งน้ำ ผู้อาศัยที่อยู่ริมทะเลมักใช้และปกป้องความปลอดภัยในทุกปฏิบัติการทางทะเล

ขนาด28x18ซม

ที่มา : เทศบาลเมืองชลบุรี ถนนแถวพิพิธ ภาพถ่ายโดยศิวชัย

ที่มีความหมายเป็นพระเจ้าในนิทานพื้นบ้านจีนจากบันทึกทางประวัติศาสตร์ จ้วยกวนต้าตี้ (สำเนียงจีนแต้จิ๋ว) หรือ ตู๋ยกั๋วต้าตี้(สำเนียงจีนไห่หน่า-ไทหน่า) หรือ จ้วยกั๋วไต้เต๋ (สำเนียงจีนฮกเกี้ยน) (คำจีนว่า 水官大帝) เป็นเทวดาตามความเชื่อของจีน และศาสนาเต๋า

จากข้อมูลข้างต้น มีผ้ายันต์จีนทั้งหมด19รูปแบบ แต่ว่าที่จะแบ่งออกเป็น3ส่วน 1.ผ้ายันต์แบบพิมพ์คือ ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกติดตัวเพื่อคุ้มครอง) ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์(ศาลเจ้าป้อเต็กตึ้ง) มีลักษณะเดียวกับผ้ายันต์จีนไต้ฮงกง ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (ผ้ายันต์จีนแป๊ะกง) เพื่อการอวยพรธุรกิจกำลังเฟื่องฟู ผ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ มีลักษณะเดียวกับผ้ายันต์จีนไต้ฮงกง ผ้ายันต์จีนพระพุทธรูปเจ้าที่การคุ้มครองอุตสาหกรรม 2.ผ้ายันต์สันติภาพคือ ผ้ายันต์จีน(เจ้าแม่กวนอิม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยสำหรับที่บ้าน ผ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ภาษาไทยเรียก ยันต์ไต้ฮงกง ผ้ายันต์จีน(วัดเทพพุทธาราม)เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ผ้ายันต์จีนไต้ฮงกงและซ่าป้อฮุดกง เป็นผ้ายันต์คุ้มภัย ผ้ายันต์จีน(จากมาจ้อโป้)ปกป้องบ้านอีกแบบหนึ่ง ประโยชน์การไล่ผี ดิดประตู่บ้าน ผ้ายันต์จีนปกป้องโชค

ที่มีประโยชน์อวยพรให้ร่ำรวย เป็นฝ้ายันต์เขียนสดที่แบบไปเชิงมาป้องกันอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป็นฝ้ายันต์พิวชั้กับฝ้ายันต์ไทย ฝ้ายันต์จีนศาลเจ้าพ่อเสือ หรือเรียกว่าสู้วั่วเล่าเอี้ย ที่เพื่อปกป้องที่บ้าน ฝ้ายันต์จีนซาปอสุดกง เป็นฝ้ายันต์คุ้มภัย เพื่อขอให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข ฝ้ายันต์จีนป้อเต็กโกวตั้ง (จีนกลาง : เป้าเต๋อถู่ถั่ง) เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ฝ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไท้จ้ออีกประเภท เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ฝ้ายันต์จีนศาลเจ้าเอียงเที่ยงเชียงตี้ เป็นฝ้ายันต์จีนการใช้เพื่อปกป้องที่บ้าน ฝ้ายันต์จีนจู๊กัวไต้ตี้ (เป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์อักษรนิค เทพแห่งน้ำ ผู้อาศัยที่อยู่ริมทะเลมักใช้และปกป้องความปลอดภัยในทุกปฏิบัติการทางทะเล. ฝ้ายันต์จีนเบิกเนตรคือ ฝ้ายันต์จีนศาลเจ้าซาทัวเอี้ย เพื่อขอให้สมปรารถนา ฝ้ายันต์จีนที่ไปเชิงศาลเจ้านาจาไท้จ้อ ที่ได้สมปรารถนาและแก้ป้ชงและมีประโยชน์ต่างๆเพื่อให้ผลดี ฝ้ายันต์จีนเบิกเนตร หมายถึงเปิดตา(คำจีน 开天眼 开光)

จากข้อมูลที่พบมา ฝ้ายันต์จีนจะมีพลังส่งเสริมว่าได้ด้วยเหตุผลดังนี้ 1) ฝ้ายันต์จีน (ยันต์ไต้ฮงกง) มีประเด็นที่คุ้มคำมอมมองเป็นประวัติศาสตร์ของหลวงปู่ไต้ฮงกง (คำจีน 大峰祖師 宋大峯) ข้อมูลที่ได้กล่าวว่า จากในจดหมายเหตุ (อำเภอเตี้ยเอี้ย เมืองแต้จิ๋ว มณฑลกวางตุ้ง ในสาธารณรัฐประชาชนจีน) ท่านเกิดที่เมืองเวินโจว มณฑลเจ้อเจียง เมื่อพ.ศ.1582 สมัย ราชวงศ์ซ่ง จากตระกูลลี้ม เดิมชื่อ หลิงเอ้อ ครอบครัวของท่านสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สิน ได้รับการศึกษาทั้งทาง วิชาการและพุทธศาสนา สอบได้เป็นบัณฑิตระดับจิ้นซือ (บัณฑิต ชั้นเอก) เข้ารับราชการเป็นนายอำเภอ เมื่ออายุ 54 ปี และมาบวชเป็นพระในพุทธศาสนาปฏิบัติธรรมเผย แพร่ธรรมะเป็นเวลายาวนานในมณฑลฮกเกี้ยน เมื่อท่านเจริญอายุ ได้ 81 ปี ได้รุดงค์มาถึงอำเภอเตี้ยเอี้ย เมืองแต้จิ๋ว มณฑลกวางตุ้ง เข้าจำพรรษาที่อาราม เล่งจิวโก้วยี่ ในปักซัว และต่อมาจึงย้ายไปที่วัดเมี้ยนอันกวน ในตำบลฮั่วเฟ็ง ซึ่งมักจะเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่เป็นเนืองนิจ ทั้งเวลาที่มีพายุ น้ำท่วม ไฟไหม้ โรคระบาด ภัยแล้ง ซึ่งจะมีผู้คนล้มตายจำนวนมาก ท่านก็เก็บศพ ไปฝังให้โดยไม่รังเกียจ ตั้งศาลารักษาโรคที่ริมโขดหินใหญ่ จัดหาอาหารสิ่งของให้ผู้ยากไร้ที่เดือดร้อน ชักชวนชาวบ้านและสาธุศิษย์ให้ประกอบกิจกรรมการกุศล กันอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ จริยวัตร แห่งเมตตาธรรมของท่านนั้น ช่วยเหลือ ทั้งผู้มีชีวิตที่ยาก ไร้และผู้ตายที่ไร้ญาติ ท่าน เห็นผู้คนข้ามแม่น้ำเหลียงเจียงที่กว้างใหญ่ ถึง 300 วา สายน้ำเชี่ยวตลอดปี เกิดเรือล่มคนจมน้ำ ตายเสมอที่ชักชวนชาวบ้านบริจาคกำลังกาย กำลัง ทรัพย์ลงมือสร้างสะพานฮั่วเฟ็งให้จนท่านมรณภาพลงในปี 1670 สิริ รวมอายุได้ 88 ปี ชาวจีนทางตอนใต้แถบแต้จิ๋วชัวเถาศรัทธา เลื่อมใสท่านต่อเนื่องกันมา (WEBMASTER, 2561)

ตามที่กล่าวฝ้ายันต์ไต้ฮงกงเป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์เป็นจำนวนมหาศาล ไม่ต้องเบิกเนตรอะไรอีกก็ใช้ได้แล้ว อาจด้วยเหตุผลว่าศาลเจ้าวัดขลังด้วยพลังศรัทธายาวนาน มีการสวดมนต์ทำพิธีกรรมถูกต้องครบถ้วน ด้วยฝ้ายันต์จีนกระดาษสีแดง คนไทยเชื้อสายจีนทุกบ้านติด

ตอนตรุษจีน ครั้นถึงปลายปีสีแดงเมื่อถูกแดดเลียสีก็จะซีด แต่เห็นสีแดงชาติที่ประทับตรา หลวงปู่ได้ส่งกงให้ชัดขึ้นมา 2) ยันต์จากศาลเจ้าวัดเวลามีงานพิธีกรรมใหญ่ที่ต้องใช้ร่างทรง (the medium 灵媒) ตรงนี้จะเป็นการไขปริศนาหนึ่งว่า ทำไมร่างทรงต้องทำร้ายร่างกายให้ เลือดตก เพราะการทนเจ็บป่วยได้แล้วยังมีสมาธิที่นิ่งแน่วแน่น เป็นสะท้อนการมีพลังเข้ามา ทรงอยู่ในร่างที่เป็นคำเฉพาะว่า “องค์ลง” ส่วนถึงกระบวนการพิธีกรรมที่ต้องใช้เลือดร่าง ทรง เช่น อาจเชือดลิ้นนิดหนึ่งให้เลือดหยดลงในขามที่ใส่น้ำชาด(Crimson)เมื่อจบพิธีกรรมแล้ว ร่างทรงมักจะยังไม่หมด “พลังเจ้า” ด้วยผู้กันจีนที่ยังมีหมักที่ใช้ชาดผสมเลือดให้ที่ฝ้ายยันต์ และใช้เวลาที่เหลืออยู่เบิกเนตรฝ้ายยันต์ให้ชาวบ้านที่รู้สรรพคุณ

ประเพณีนิยมของการใช้ฝ้ายยันต์ของคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ชลบุรีและฝ้ายยันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนจะมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ที่ปรากฏในพื้นที่ จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดใน ภาคตะวันออกของประเทศไทย ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเทศบาลเมืองชลบุรีติดกับอ่าวไทย คนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่ชลบุรีได้เรียกว่าเมืองวันฝัวซู่ (วันฝัวซู่เป็นออกเสียงจีน คำจีน 万佛岁) ใน ภาษาสันสกฤตอินเดียได้บอกกว่าคำ chon แปลว่าน้ำ และคำ buri แปลว่าเมือง ซึ่งมีชื่ออีกชื่อหนึ่งเป็น เมืองน้ำ ตอนนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเป็นผู้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงว่าเรื่องการใช้ฝ้ายยันต์จีนที่เกี่ยวกับ ทางน้ำคือมีความสัมพันธ์ของชื่อเมือง แต่คำแปลของรัฐบาลไม่ได้ยืนยัน และเอามาเป็นตำนานเหล่า ให้ฟัง(ณัฐภัคค์-เชื้อผู้ดี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2565)

ในวิจัการศึกษาคติความเชื่อเรื่องฝ้ายยันต์จีนนี้ ในพื้นที่ที่วิจัการศึกษาได้ค้นพบศาลเจ้า วัดที่เกิดจากศาสนาเต๋าหลายๆแห่ง มีศาลเจ้าวัดจู้กั้วไต่ตี้่แห่งหนึ่งในสิ่งเหล่านี้ ตำแหน่งที่อยู่เป็น ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี วัดอยู่ที่เทศบาลตำบลห้วยกะปิ คนไทยเชื้อสายจีนจาก ตำแหน่งอื่นๆสำหรับเทศบาลเมืองชลบุรีได้มาถึงนี้และไหว้บูชาขอเซ่งฝ้ายยันต์จีนจู้กั้วไต่ตี้่ ยังได้ เก็บข้อมูลและมองเห็นฝ้ายยันต์จีนจากศาลเจ้าวัดแห่งนี้ตามสถานที่ต่างๆอีกด้วย ส่วนรายละเอียดของ เทพเจ้าจู้กั้วไต่ตี้่จะกล่าวถึงในภายหลัง(ชนตา-เสงเก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565)

ศาลเจ้าศาสนาเต๋าหลายแห่งเช่นไหว้บูชาเทพเจ้ามากกว่าหนึ่งองค์ในเทศบาลเมืองจังหวัด ชลบุรี มาจุดค้นพบเป็นศาลเจ้าวัดแห่งส่วนใหญ่ได้เช่นไหว้บูชาเทพเจ้าแม่ของหมาโจ้ว ในเรื่อง ตำนานเทียนโฮ้วไทย (1941) ได้ว่าความเชื่อเรื่องหมาโจ้ว ผสมผสานกับตำนานทางพุทธศาสนา หมาโจ้ว เป็นเทพเจ้าศาสนาเต๋าในประเทศจีน เนื่องจากบรรยากาศทางพุทธศาสนาที่แข็งแกร่งใน ประเทศไทยความเชื่อในหมาโจ้ว ได้เข้าร่วมกับพระพุทธศาสนาเพื่อให้รวมเข้ากับสังคมไทยได้ดี ขึ้น กระบวนการทำให้คนไทยเปิดรับศาสนาต่างชาติมากขึ้น ประวัติที่บันทึกไว้จากศาลเจ้าแม่เขา สามมุขมีตำนานเล่าขานว่า นันพันปีเป็นเทพเจ้าผู้ที่ได้รับ โองการจากเง็กอ้วงฮ่องเต้(天后圣母)ให้ฮั่วตารจุติลงมาในโลกมนุษย์ โดยให้สั่งจะต่อหน้าเทพแห่งสรวงสวรรค์ว่า เมื่อพบผู้เจ็บป่วยต้อง

ช่วยเหลือ พบผู้ลำบากต้องจุนเจือ พบผู้เดินเรือต้องคุ้มครอง พบผู้ค้าขายต้องเกื้อหนุน พบผู้ทำดีต้องปกป้อง พบอุทกภัยต้องแก้ไข พบอัคคีภัยต้องช่วยดับ พบผู้คิดร้ายต้องปราบปราม เจ้าแม่ได้รับโองการจากสวรรค์จุติในโลกมนุษย์ในวันที่23เดือน3ตามปฏิทินชาวจีนค.ศ.960 三月廿三日 (廿) ที่บ้านตระกูลลิ้นหมูบ้านกั้งลี่ ตำบลดงมิ่ง อำเภอผู้ซ่ง มณฑลฮกเกี้ยน นามแห่งกายมนุษย์นามว่า สู้มิก แซ่ลิ้ม องค์อวตารการมนุษย์ แม่นางสู้มิก แซ่ลิ้ม รับราษการะแห่งองค์การเง็กอ้วงฮ่องเต้ได้ปฏิบัติช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ตามสั่งจะ ที่ให้ต่อเหล่าเทพมิได้ขาดผู้ที่มีความทุกข์สวดอ่อนวอนจะได้รับการช่วยเหลือจนพ้นทุกข์ เกิดสุขสวัสดิคมีปรากฏเป็นหลักฐานสืบทอดมานับพันปี ท่านเป็นที่เคารพนับถือของชาวประมงอย่างมากและสาธุชนที่กราบไหว้นับถือสวดที่ท่านว่า เทพเจ้าแห่งท้องทะเลมหาสมุทร คนไทยเชื้อสายจีนเอยนามท่านว่า ไส ดั่ง มา (海东妈)(ศาลเจ้าแม่สามमुख, 2565)

ภาพที่ 4-22 ประวัติเทพเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้ว

ที่มา : ศาลเจ้าแม่สามमुख ภาพถ่ายโดยศิววิจัย

จากข้อมูลประวัติคำอธิบายข้างต้น ได้เข้าใจความรู้ว่าเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้วเป็นองค์เทพเจ้าที่คนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่เช่น ไหว้บูชา โดยทั่วไปปรากฏในศาลเจ้าวัดศาสนาตำบลบางแห่งด้วย และเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้วที่ได้เรียกเป็นเทพเจ้าแห่งสันติภาพ จึงจะไม่การขัดแย้งกับองค์เทพเจ้าอื่นในศาลเจ้าวัดศาสนาตำบลเหล่านี้ และผู้คนก็เช่น ไหว้บูชาเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้วเป็นทั่วไป ก็เพราะว่าเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้วไม่ได้อยู่เป็นเทพเจ้าของศาสนาแต่่า ถึงว่าเรื่องของฝ้ายันต์จีนจะไม่มีเกี่ยวข้องกับเจ้าแม่ฮ่องหม่าโจ้ว ถ้าอยากไปขอเชิงฝ้ายันต์จีนแห่งนี้ก็เป็นฝ้ายันต์จีนจู้กั้วไต่ตี้่ ส่วนของฝ้ายันต์จีนที่พบบ่อยในพื้นที่ศึกษาทั่วไปมีการใช้งานเหมือนกันหรือคล้ายกัน เป็นแค่สิ่งทีการปกป้องภัยแตกต่างกัน น่าจดจำ

ฝ้ายันต์จีนที่ค้นพบเจอในสถานที่ส่วนใหญ่เป็นฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ ถ้าไปขอเชิงฝ้ายันต์จีนเขียนสดจาก“จีนแสด” (คำจีน 智者) จะเป็นจำนวนน้อย นอกจากนี้ยังอาจเป็นฝ้ายันต์จีนแบบที่เขียนสดทั่วไปเนื่องจากมีลักษณะเฉพาะและจะไม่ถูกวางคิดไว้ในที่ที่มองเห็นได้ง่าย จนถึงตอนนี้ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์เป็นลักษณะค้นพบมากที่สุดในเทศบาลเมืองชลบุรี เพราะว่าฝ้ายันต์จีนชนิดนี้เป็นส่วนใหญ่และเอกลักษณ์ของพื้นที่ เปิดทางให้สะดวกและไม่ซับซ้อน รวดเร็วฉับไวและสังเกตโดยตรงจากนั้นก็ไม่มีผลข้างเคียงทั้งหมดนี้เป็นข้อได้เปรียบที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

สังคมปัจจุบันในทั้งประเทศไทยและเทศบาลเมืองชลบุรีได้ปรากฏเสมอส่วนใหญ่เป็นยันต์ได้สองงก ยันต์ได้สองก ยังเป็นที่เชื่อในนามฝ้ายันต์ปกป้องบ้าน (คำจีนเป็น 镇宅符 ความเชื่อสมัยก่อน ใช้เวทมนต์ ฝ้ายันต์หรือสิ่งของจับไล่ผีร้าย เพื่อปกป้องคนในบ้านให้ปลอดภัย) ฝ้ายันต์จีนที่เคยเบิกเนตรมีอยู่เป็นส่วนหนึ่ง ฝ้ายันต์แบบพิมพ์เป็นยังจำนวนมากมหาศาล แต่ว่าได้เจอบางตึกบางร้านติดฝ้ายันต์ที่ไปเชิงจีนแสดในวัดเขียนสดเป็นส่วนน้อยคือที่ได้ยินมาว่า ฝ้ายันต์ที่เบิกเนตรจะมีเวทมนต์จากพลังเจ้าหนักเกินไป เพราะต้องการกระบวนการรักษาสมดุให้สมบูรณ์ ไม่งั้นคงจะแว้งกั๊ด ดังนั้นครอบครัวส่วนใหญ่จึงยึดติดกับฝ้ายันต์แบบพิมพ์ทั่วไปหรือฝ้ายันต์ปกป้องบ้าน เพื่อให้ครอบครัวบ้านคนได้อยู่เย็นเป็นสุข มีจุดที่คุ้มคำมอมมองเป็นในพื้นที่ศึกษาเป็นเทศบาลเมืองชลบุรี ที่เป็นเมืองบริเวณชายฝั่งทะเล รวบรวมอำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบางแสน ตำบลอ่างศิลา อำเภอศรีราชา เป็นต้น การประมงเป็นส่วนหนึ่งในทิศทางอุตสาหกรรมพื้นฐานและหลายๆครอบครัวพึ่งพาการตกปลาเพื่อหาเลี้ยงชีพ ซึ่งมีฝ้ายันต์จีนจู้ยกั้วไต่เต้ (เป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์อีกชนิด) ติดบนหน้าร้านค้าหรือหน้าประตูทางเข้าบ้าน เป็นพระเจ้าในนิทานพื้นบ้านเงินจากบันทึกทางประวัติศาสตร์ จู้ยกั้วนต้าตี้ (สำเนียงจีนแต้จิ๋ว) หรือ จู้ยกั้วต้าตี้ (สำเนียงจีนไห่หน่า-ไหหล่า) หรือ จู้ยกั้วไต่เต้ (สำเนียงจีนฮกเกี้ยน) (คำจีนว่า 水官大帝) เป็นเทวดาตามความเชื่อของจีน และศาสนาเต๋า โดยพระองค์เป็นหนึ่งในตรีเทพจู้กั้วไต่เต้ของความเชื่อของจีน และศาสนาเต๋าโดยมีฐานะเป็นประมุขผู้ใหญ่สูงสุดในเทพและเซียนที่ดูแลรักษาธาตุน้ำโดยควบคุมดูแลบริหารจัดการเรื่องน้ำทั่วทุกแห่งของโลกมนุษย์ โดยประติมานวิทยาของจู้ยกั้วไต่เต้ทรงพิสดารภรณ์ ศิราภรณ์และถนิมพิมาภรณ์ชุดสีเขียวและในพระหัตถ์ทรงประสานป้ายอาญาสิทธิ์ โดยตามปฏิทินจีนวันที่ระลึกถึงพระองค์คือวันที่ สิบห้า ค่ำ เดือนสิบ จากผู้ที่สัมภาษณ์กล่าวว่าจู้ยกั้วไต่เต้เป็นเทวนุรุษที่รักษาสายน้ำ ซึ่งในศาลเจ้าจู้ยกั้วไต่เต้ของเมืองชลบุรี ชาวประมงในพื้นที่ก็ไปขอมาติดไว้หน้าร้านหน้าบ้าน โดยเพื่อขอพรการบาดเจ็บจากภัยธรรมชาติอย่าเข้าไปใกล้ เช่น พายุฝน น้ำท่วม สึนามิ ในขณะที่เดียวกันผู้อยู่อาศัยในบริเวณชายฝั่งทะเลของพื้นที่ก็ถือว่านี่เป็นขออวยพรให้เดินทางโดยสวัสดิภาพในการออก

ทะเลจับปลา นี่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการใช้ผ้ายันต์จีนในพื้นที่ชลบุรี(ณรูปคัลก์-เชื้อผู้ดี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่16 สิงหาคม 2565)

ภาพที่ 4-23 ศาลเจ้าจู้ยก้วไต้ตี้

ที่มา : เทศบาลตำบลห้วยกะปิ เมืองชลบุรี ภาพถ่ายโดยฝัวจัย

ภาพที่ 4-24 ศาลเจ้าจู้ยก้วไต้ตี้

ที่มา : เทศบาลตำบลห้วยกะปิ เมืองชลบุรี ภาพถ่ายโดยฝัวจัย

สรุปที่ระหว่างการรวบรวมภาคสนามและการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เราจะเห็นได้ว่ามีผ้ายันต์จีนหลายแบบที่พบได้ทั่วไปในจังหวัดชลบุรี มีผ้ายันต์จีนจากวัดต่างๆตามสถานที่ต่างๆ

ทั้งหมดมีประเภทที่แตกต่างกัน แต่ก็คือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่แตกต่างกันเป็นเพียงส่วนน้อย เช่น พระพุทธเจ้าที่แตกต่างกัน วิธีการเขียนที่แตกต่างกัน มีที่เกือบเหมือนกันเป็นอวยพรสิ่งดีดีและป้องกันไม่ให้สิ่งชั่วร้ายเข้ามาข่มเหง ถือได้ว่าไม่ว่าฝ้ายันต์จีนจะมีความหลากหลายเพียงใดไม่ว่ามันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ผู้คนเพียงแค่ว่าหวังว่าฝ้ายันต์จีนจะสามารถอวยพรความสุขและนำโชคดีมาให้ได้

จากรูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีสรุปไม่ว่าจะมูลเหตุของเรื่องราวนี้ของพื้นที่การใช้งานฝ้ายันต์จีนอย่างไร นอกจากประเพณีที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน อธิษฐานอยู่เยี่ยเป็นสุข อยู่อย่างปลอดภัย รักษาสุขภาพเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุด เมื่อมาเปรียบเทียบกับฝ้ายันต์จีนที่มีประสิทธิภาพอื่น ฝ้ายันต์จีนที่กล่าวข้างต้นเป็นนิยามการใช้ทั่วไปในพื้นที่และมีโอกาสได้เจอบ่อยของชีวิตประจำวันในพื้นที่ และเนื่องจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ชายฝั่งทะเลโดยธรรมชาติของจังหวัดชลบุรี ชาวจีนบางคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชลบุรีจึงประกอบอาชีพค้าขายทางทะเลหรืออาชีพประมง มักมีฝ้ายันต์จีนเกี่ยวกับน้ำเพื่อขอความปลอดภัยของทะเล

ผ่านมาหลายยุคสมัยโดยไม่ขัดแย้งกับวิถีชีวิตความเป็นสมัยใหม่ เนื่องจากเทศบาลเมืองชลบุรีตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกฝั่งชายทะเลที่มีความเจริญทุกด้านและอยู่ในพื้นที่ ท่ามกลางของทำบุญกุศลที่มีธุรกิจหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการค้าขาย เช่น ธุรกิจการค้าขายออนไลน์ สวัสดิการสาธารณะทำบุญกุศลของวัดศาสนาเต๋าในชลบุรี นับเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการอนุรักษ์ประเพณีท่ามกลางกระแสสังคมสมัยใหม่และระบบเศรษฐกิจในพื้นที่มีกระบวนการอย่างไร

4.2.2 ประเภทของฝ้ายันต์จีนที่พบในจังหวัดชลบุรี

ฝ้ายันต์จีนที่พบในจังหวัดชลบุรีจากผู้สัมภาษณ์ ได้กล่าวถึงว่าสังคมที่นิยมการใช้งานมากที่สุดและปรากฏได้เจอบ่อยก็เป็นประเภทที่ 4 5 และ 6 ทั้งสามนี้สามารถจัดเป็นประเภทที่ใช้กันทั่วไปและเป็นฝ้ายันต์จีนที่พบมากที่สุด ในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากฝ้ายันต์จีนดังกล่าวได้เข้ามาด้วยกับคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีหลายวิธีที่จะใช้สัญลักษณ์เหล่านี้ ได้แบ่งมา 9 ประเภท ตามต่อไปนี้

ประเภท 1 ใช้เพื่อเคารพบูชาโดยถือเป็นสิ่งแทนองค์เทพเจ้า ชนิดนี้จะได้เจอบอกติในวัดของเมืองชลบุรี

ประเภท 2 ใช้เพื่อการไล่ผี หรือไล่สิ่งอัปมงคล ตลอดจนจนถึงการสวดเคราะห์ เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ชนิดนี้ปกติการใช้งานในพื้นที่อยู่อาศัยและหมู่บ้านมักจะติดไว้ที่ประตูทางเข้าหลัก

ประเภท 3 ใช้เพื่อการขอโชคลาภให้ร่ำรวย หรือประสบความสำเร็จในธุรกิจ เพื่อการสอบ การแข่งขัน แบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่เคยเจอความพ่ายแพ้ในชีวิต และไปขอมาเพื่อเปลี่ยนโชค

ประเภท 4 ใช้เพื่อให้มีมนุษย์สัมพันธ์ (มีเสน่ห์) ให้มีชื่อเสียง ตลอดจนถึงการทำให้คนรักกัน (คำจีนเทาหิวุ่น **桃花运 桃花** ดอกท้อ **运** โชค หมายถึง โชคเรื่องความรัก แคล่ขันในรูปหมายถึง จะมีโชคแห่งความรักในเร็วๆนี้) แบบนี้ส่วนมากเป็นผู้คนวัยหนุ่มสาวขอมาเพื่อมาคนชอบ แต่เลือกทางทำการเผาเครื่องหอมบูชาในวัดมากกว่า

ประเภท 5 ใช้เพื่อการทำร้าย หรือฆ่าคน แบบนี้เป็นมีเรื่องจริง ในปัจจุบันนี้มาทำทางฟ้ายันต์หายาก มีแต่ทำจากเวทมนตร์ต่างๆ

ประเภท 6 ใช้เกี่ยวกับการจัดชัยภูมิ (ฮวงจุ้ย **風水**) นี่เป็นหนึ่งในสิ่งที่พบได้บ่อยที่สุด ปกติคิดไว้ที่ประตูทางเข้าประตูห้องนอน ประตูห้องครัว เป็นต้น และมีผลของการอวยพรด้วย

ประเภท 7 ใช้เพื่อการฝึกวิชาของนักพรตในศาสนาเต๋า แบบนี้การใช้งานที่พระภิกษุปฏิบัติในวัดต่างๆ (ญาติ-เหลือคนอม, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2565)

ประเภทของฝ้ายันต์จีนที่กล่าวมาข้างต้น ได้รับผลกระทบอย่างลึกซึ้งจากคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาดูลูกฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในเทศบาลเมืองชลบุรีกัน เบื้องต้นมีฝ้ายันต์จีนหลายประเภท แต่มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาและปัจจุบันมีเหลือเพียง 3 ประเภทที่ใช้กันทั่วไป ได้แบ่งออกเป็นหลายๆวิธีและการใช้งานที่แตกต่างกัน การใช้งานยันต์จีนในเทศบาลเมืองชลบุรีจะได้รับการปรับปรุงและพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

4.2.3 กระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี

จากข้อมูลกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรีผู้วิจัยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือกระบวนการสร้างสรรค์กับวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี ดังต่อไปนี้

4.2.3.1 กระบวนการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี คือที่เริ่มวิจัยผ่านจากขนาดของฝ้ายันต์จีน กระบวนการสร้างสรรค์ฝ้ายันต์จีน ผลลัพธ์จากการผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ยังอิง สามารถแบ่งได้ทั้งหมดเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ขนาดของกระดาษฝ้ายยันต์

จากการลงพื้นที่ศึกษา สรุปรูปจากผู้สัมภาษณ์และข้อมูลอ้างอิง กระดาษฝ้ายยันต์มีขนาดที่แน่นอนและไม่ควรใช้ตามอำเภอใจ โดยทั่วไปที่ต้องใช้เลขที่ศุภมงคลของ จตุรัสช่างไม้ (carpenter's square) เลขที่ศุภมงคลของ จตุรัสช่างไม้ตัวอย่างเช่น: 0-5.4 ซม. 16.2-26.8 ซม. 37.5-48.3 ซม. 59.1-69.8 ซม. 80.5-91.3 ซม. 102-112.7 ซม. 123.4-134.2 ซม. 144.9-155.6 ซม. 166.4-177.1 ซม. 187.8-198.5 ซม. 209.3-220.1 ซม. 230.8-241.5 ซม. 252.2-263 ซม. 273.8-284.5 ซม. เลขข้างบนนี้เป็นเลขที่ศุภมงคลอย่างยิ่ง ส่วนถึงจำเพาะของความยาวและความกว้างจะไม่มีมาตรฐาน ขนาดความยาวและขนาดความสั้นของฝ้ายยันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนแต่ละชนิดที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่เท่ากัน บางสถานในจังหวัดชลบุรีที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับขนาดนี้ข้อมูลนี้ใช้สำหรับ จะอธิบายขนาดของยันต์แต่ละอันที่จะใช้ รูปภาพด้านล่างยังแสดงขนาดที่ใช้ของฝ้ายยันต์จีนแต่ละประเภทด้วย(วนัสพันธ์-พิณเพิง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2565)

กระบวนการสร้างสรรค์ฝ้ายยันต์จีน

กระบวนการสร้างสรรค์ฝ้ายยันต์จีนเป็นสรุปรูปจากฝ้ายยันต์จีนทั้ง 4 รูปแบบ โดยอ้างอิงจากฝ้ายยันต์จีนที่พบมากที่สุดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยสามารถรวมขนาด กระบวนการสร้างสรรค์ วิธีการเขียนของฝ้ายยันต์จีนทั้งหมดทั่วไปที่แยกกล่าวมาข้างบนได้ ตอนแรกจะกล่าวถึงองค์ประกอบและสรุปรูปของฝ้ายยันต์จีนทั้ง 4 รูปแบบนี้อย่างละเอียด จากนั้นนำภาพมาไว้ด้านหลังเพื่อให้สะดวกต่อการอ้างอิง ฝ้ายยันต์จีน 4 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. ฝ้ายยันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย (เช่นติดบนประตูบ้าน ไปติดตามที่ต่างๆ)

1. หัวฝ้ายยันต์ 符头

โดยปกติสามขีดหรือสามวงกลมในนามของพระสังฆราชชานซิง แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่นขีดขวาสุดของฝ้ายยันต์นี้จะแตกต่างกัน ต่างหัวยันต์เขียนตัวภาจัน 奉 ฟื้น

2. ขอชื่อพระเจ้า ภาษาจีนเรียกว่า 所请神明名号

ต่อไปนี้เป็นชื่อของเทพเจ้า ในตัวอย่างรูปฝ้ายยันต์เป็นขอมีโชคความรัก เทพเจ้าภาษาจีนเรียกว่า 合仙师 อ้อเสียน (ตอนนี้สามารถขอชื่อพระเจ้าอื่นๆได้)

3. คำสั่ง 敕令

แสดงถึงคำสั่งชื่อ เชื่อมโยงกับด้านบนได้รับคำสั่งจากเทพเจ้าอ้อเสียน

4. คนเสียนเงินที่แปลว่าเชือกที่มัดเทพเจ้า ภาษาจีนเรียกว่า 捆仙绳

สัญลักษณ์อินฟินิตี่สิ่งนี้ไม่จำเป็นฝ้ายันต์บางอย่างไม่มีโครงสร้างนี้ได้ แต่ว่าคนเขียนเซ็นก็คู่ก็จะมีระบุ

5. เสาของพื้น 地柱 เสาของฟ้า天柱 (สำเนียงจีนเจียนชิว) ภาษาจีนเรียกว่า 剑秋 เรามักจะใส่คำขอที่สำคัญที่สุดเขียนในช่วง เสาของพื้น เสาของฟ้า สิ่งที่บ้านทีกในนี้เป็นลีลาการวาดต้องปรากฏในที่สุด เลยประกอบเป็น 剑秋เจียนชิว และเนื้อหาคำขอห้ามเกินเสาของพื้น เสาของฟ้า

6. คำขอ 所请事项

คำขอ ในตัวอย่างขอปกป้องบ้านมิโซคินความรักเป็นต้น

7. ล้อร่อน (สำเนียงจีนแฟนหัวลุน) 风火轮

บางครั้งเป็นวงกลมเล็ก ๆ ในเสาของพื้น เสาของฟ้า สาย3วงกลม ขวา3วงกลม แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น

8. ฟูด้่าน 符胆

ฟูด้่านที่มีหลายแบบ เป็นอีกแบบหนึ่งในส่วนที่สำคัญที่สุดของฝ้ายันต์เต๋า ปกติมีตัวภาษาจีน 罡 罡印 御井 ฝ้ายันต์ที่ต่างการก็มีฟูด้่านที่ไม่เหมือนกัน(พื้นฐานของฝ้ายันต์จีน: โครงสร้างพื้นฐานฝ้ายันต์จีนของศาสนาเต๋า 2020)

2. ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกดติดตัวเพื่อคุ้มครอง)

การทำฝ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็กๆจากผู้วิจัยดำเนินการมี 6 ขั้นตอนโปรดดูภาพประกอบสำหรับรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่1. ภาพที่ 4-37ตอนแรกที่หลังจากที่เราได้ฝ้ายันต์จีนมา ก็ต้องแยกส่วนบน และส่วนล่าง ถึงแม้ว่าอักษรและสัญลักษณ์บนฝ้ายันต์จีนนั้นอาจไม่คุ้นเคยสำหรับทุกคน แต่ควรสามารถแยกแยะส่วนบนและส่วนล่างของตัวอักษรจีนได้ปกติมีตัวอักษรจีนคำสั่ง(敕令)จะเป็นหัวฝ้ายันต์

ขั้นตอนที่2. ภาพที่ 4-38จากนั้นเมื่อทำการพับ ให้วางหัวฝ้ายันต์จีนขึ้นด้านบน พับจากส่วนสิ้นสุดของฝ้ายันต์จีน และพับหน้ามีข้อความอยู่ด้านใน

ขั้นตอนที่3. ภาพที่ 4-39จากนั้นพับอีกมุมครึ่งหนึ่งแล้วพับขึ้น

ขั้นตอนที่4. ภาพที่ 4-40จากนั้นทำซ้ำขั้นตอนข้างต้นจนพับปลายไม่ได้อีกต่อไป

ขั้นตอนที่ 5.ภาพที่ 4-41สุดท้ายพับมูมทั้งสองของปลายผ้ายันต์จิ้นแล้ว สอดเข้าไป
ด้านบน

ขั้นตอนที่ 6.ภาพที่ 4-42เสร็จแล้วก็ตามความต้องการใส่ลงในกระเป๋าขำรมหรือใส่กระ
เป๋าสตางค์ ฯลฯ

3.ผ้ายันต์เผาไฟ

จากการลงพื้นที่ศึกษา สรุปรจากผู้สัมภาษณ์และข้อมูลอ้างอิง การใช้ผ้ายันต์จิ้นเผาไฟแบ่ง
ออกเป็น 7 ประเภท คือ การเผา การติด การรับประทาน การดื่ม การเช็ด การฉีดพ่น และการเช็ด
ดังนี้(วันสัพพัต-พิณเพิง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2565)

1.การเผาไหม้: นี่เป็นการใช้บ่อยที่สุดในผ้ายันต์จิ้นต่างๆ เพียงพอที่จะเผาเป็นจี๋เถ่า
โดยตรงเมื่อเผาไหม้ต้องการเริ่มจากจุดสิ้นสุดของผ้ายันต์

2. แปะ: คุณสามารถติดกระดาษยันต์จิ้นที่ใดก็ได้ในบ้านของผู้คนใช้ หรือวางไว้บนรถ
ของผู้คนใช้ และสามารถติดโดยตรงบนแผล จี๋เถ่าหลังการเผาไหม้สามารถใช้กับยาได้

3.ดื่ม: หลังจากเผากระดาษยันต์ให้เป็นจี๋เถ่า ดื่มในน้ำและกรองแล้วดื่ม

4.การต้ม : นี่เป็นวิธีการทอดกรรมดามากด้วยน้ำและผ้ายันต์จิ้น ถ้าใช้แบบตุ๋นและสวด
มนต์ต่อพระเจ้าด้วย จิ้นผลจะดีกว่า

5.เช็ด: หลังจากเผากระดาษยันต์จิ้นไปแล้ว ให้ล้างด้วยน้ำ จากนั้นใช้นิ้วเช็ดร่างกาย
ด้วยน้ำผ้ายันต์จิ้น เช็ดศีรษะก่อน ตามด้วยหน้าอกและหลัง

6.การฉีดพ่น: หลังจากเผากระดาษยันต์จิ้นแล้ว ให้ล้างออกด้วยน้ำ นักมายากลถือน้ำผ้า
ยันต์จิ้นไว้ในปากของเขา และวางดาบไว้ข้างหน้าปากของเขาแล้วพ่นออกไปอย่างแรง(แล้วน้ำผ้า
ยันต์จิ้นจะถึงร่างของนักมายากลผ่านนิ้วดาบ)

7.ทา: ใส่ลงในอ่างอาบน้ำโดยตรงแล้วเติมน้ำเพื่อทาหัวหรือทั้งตัว หลังล้างเสร็จ อย่าสัมผัส
เทน้ำผ้ายันต์จิ้นลงในที่ที่ไม่มีคนหรือสุนัข จำไว้ว่าห้ามเทลงในโถส้วม มิฉะนั้นจะเป็นการดูหมิ่น
เทพเจ้า(การใช้ผ้ายันต์จิ้นของศาสนาเต๋า, 2560)

4.ผ้ายันต์จิ้นเบิกเนตร(รวมทั้งเพื่อเคารพบูชาโดยถือเป็นสิ่งแทนองค์เทพเจ้า เพื่อการไล่
ผี เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย เพื่อการขอโชคลาภให้ร่ำรวย เพื่อการสอบ การแข่งขัน
เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์ดี เพื่อกับการจัดชัยภูมิ ฮวงจุ้ย風水)

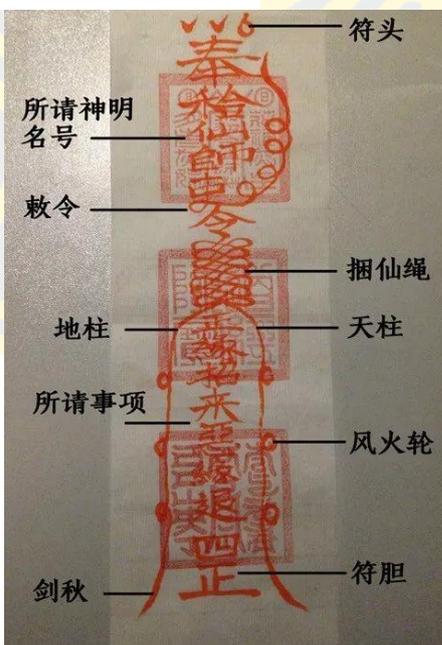
จากผู้สัมภาษณ์ที่กล่าวไว้ว่า ผ้ายันต์จิ้นเบิกเนตรประเภทนี้ เป็นผู้เชิญเพื่อมีระบุมความ
ต้องการ ที่ต้องการให้“จินแส” (คำจีน智者大师) ในวัดต่างๆหรือที่อื่นๆ จากนั้นจินแส
ก็วาดเขียนด้วยตนเองผ้ายันต์จิ้นเบิกเนตรที่ผู้เชิญต้องการ วิธีการสร้างสรรค์และลำดับการ

วาดตัวอักษรของฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรสามารถอ้างอิงถึงวิธีแรกข้างต้นได้ เพราะจีนแสดจะมีอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ดังนั้นก็พลังที่การปรับแต่งพิเศษของผู้เชิญจากฝ่ายันต์จีนเบิกเนตร ในผู้สวดมนต์หรือผู้เชิญที่ต้องสังเกตและให้ข้อมูลต่อไปนี้ 1.รักษาใจที่เคารพยำเกรง หากคุณแค่ประสบความสำเร็จหรืออยากเห็นหรือทดลอง จะแนะนำให้อธิบายใจสงบ โปรดกลับมาเมื่อโอกาสและเวลาที่เหมาะสม 2.นำระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด จังหวัด และเมืองเกิด(ต้องทำตามวันเกิดของแต่ละคน) 3.หลังจากชี้แจงข้อกำหนดแล้ว ให้กำหนดว่าฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรประเภทใดจะขอได้(ชนตา-เศดงเก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่20 สิงหาคม 2565)

หมายเหตุเกี่ยวกับการใช้ตัวฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรดังนี้ 1.เก็บฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรที่ขอไว้ด้วยความเคารพและจงรักภักดีและวางไว้ได้หมอนหรือในกระเป๋าเงินหรือตู้หนังสือของคุณ 2.ฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรปรับแต่งแหล่งพลังงานสำหรับบุคคล ห้ามสัมผัสบุคคลภายนอกเพื่อป้องกันการรบกวนของพลังงาน 3.ฝ่ายันต์จีนเบิกเนตรผ่านเหตุการณ์จากถวายพระพรของจีนแสด ห้ามเปิดอีกครั้งหลังจากได้รับฝ่ายันต์ 4.หลังยันต์เกินเวลา จึงต้องการมีความกตัญญูและเผาฝ่ายันต์ด้วยไฟ ไม่อาจฉีกทิ้งได้ตามใจ(ชนตา-เศดงเก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่20 สิงหาคม 2565)

ฝ่ายันต์จีน4รูปแบบ ได้แก่

1.ฝ่ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แก่ลัวคลาดปลอดภัย

ภาพที่ 4-25 ฝ่ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แก่ลัวคลาดปลอดภัย

ที่มา: (<https://image.baidu.com/>)

ภาพที่ 4-26 ส้ายันต์ใต้สองกง
ขนาด28x16ซม ขนาด26x8ซม
ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

2. ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกดัดตัวเพื่อคุ้มครอง)

ภาพที่ 4-27 ฝ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็ก ๆ

ขนาด 26x8 ซม.

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4-28 ผ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็กๆ

ขนาด26x8ซม

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4-29 ผ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็กๆ

ขนาด26x8ซม

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4-30 ฝ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็ก ๆ

ขนาด 26x8 ซม.

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4-31 ฝ้ายันต์สามเหลี่ยมเล็ก ๆ

ขนาด 26x8 ซม.

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 4-32 ผ้าขันต์สามเหลี่ยมเล็ก ๆ

ขนาด 26x8 ซม.

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

3. ผ้ายันต์เผาไฟ

ภาพที่ 4-33 ผ้ายันต์เผาไฟ

ขนาด 26x8 ซม.

ที่มา: (<https://pantip.com/topic/33153344>)

4. ฝ้ายันต์เบิกเนตร

ภาพที่ 4-34 แสดงผู้เชี่ยวชาญเขียนฝ้ายันต์
ที่มา:ถ่ายโดยจากผู้สัมภาษณ์

ภาพที่ 4-35 ฝ้ายันต์จีนใต้สองกงและเข้าปอดอก

ขนาด38x26ซม

ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

4.2.3.2 วิธีการใช้ผ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี

ในวิธีการใช้ผ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรีจาก 4 รูปแบบที่วิจัยข้างบนมาสรุปได้ว่า 1) จากผ้ายันต์เงินเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยนี้ เป็นที่พบบ่อยที่สุด มักติดประตูหรือผนังตามสถานที่ต่างๆ แปะขึ้นตอนในระมัดระวังจากบนลงล่าง โดยการสร้างสรรค์ผ้ายันต์เงินตามลำดับของแต่ละชั้นตอน อย่างไรก็ตามผ้ายันต์เงินเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผ้ายันต์เงินแบบพิมพ์ (ถูกลอกเลียนแบบ) เช่น ต่างสถานที่ที่มีวัดเชิงผ้ายันต์เงินต่างกันเทพเจ้าต่างๆ ขอเพียงแต่มีการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงแปดชั้นตอนข้างต้น สิ่งเหล่านี้สามารถใช้เป็นผ้ายันต์เงินในท้องถิ่นเท่านั้น 2) จาก **ผ้ายันต์เงินแบบพิมพ์ (พับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆมาพกติดตัว)** ให้สังเกตแยกหัวกับหางของผ้ายันต์เงิน เมื่อพับยันต์ ให้หันหัวผ้ายันต์ขึ้น และเริ่มพับจากหางของผ้ายันต์ ควรสังเกตว่าต้องการพับหน้าข้อความด้านในจากนั้นพับอีกมุมครึ่งหนึ่งแล้วพับขึ้น ทำซ้ำชั้นตอนข้างต้นจนพับปลายไม่ได้พับขึ้นอีกครั้ง สุดท้ายพับมุมทั้งสองมุมหางของผ้ายันต์เงินแล้วสอดเข้าไปด้านบน ผู้ใช้มักจะพกผ้ายันต์ไว้ในกระเป๋าเงินหรือกระเป๋าเสื้อผ้าด้านใน 3) จากผ้ายันต์เงินที่เผาไหม้ไม่มีผ้ายันต์เงินแบบเฉพาะเจาะจง แต่สิ่งที่ดีที่สุดคือใช้ผ้ายันต์เงินกระดาษสีเหลืองมักจะขึ้นอยู่กับว่าผู้ต้องการประสิทธิผลแบบใด หลังจากเผาผ้ายันต์เงินแล้ว มี 7 วิธีในการเผาไหม้ แปะ คั้ม คั้ม เช็ด การฉีดพ่น และทา แต่ละวิธีสามารถให้ผู้รับบรรลุผลตามที่ต้องการ 4) จากผ้ายันต์เงินเบิกเนตรพลังงานมากกว่าจากผู้เขียน ผ้ายันต์เงินประเภทนี้ไม่สามารถวางได้ตามใจ ต้องการเก็บไว้ในโดยเฉพาะที่ติดวาง เช่น วางไว้ใต้หมอนหรือในกระเป๋าเงิน ผู้หนังสือ หากใช้เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ควรแขวนให้โดดเด่นตรงขอบทางประตู ถึงแม้ว่าผ้ายันต์เงินเบิกเนตรปรับแต่งแหล่งพลังงานสำหรับบุคคล แต่ที่น่าสังเกตเป็นปกติประเภทนี้ที่เราได้เจอส่วนใหญ่จะใส่กรอบรูป เพื่อให้พลังงานของผ้ายันต์เงินเบิกเนตรไม่หาย (จากรูปภาพข้างบนจะเห็นว่าใส่กรอบรูป) ถ้าเจอข้างถนนผ้ายันต์เงินใส่กรอบรูป ก็น่าจะตัดสินได้ว่าเป็นผ้ายันต์เงินที่เคยเบิกเนตรแล้ว

4.3 ศึกษาตีความเชื่อเรื่องผ้ายันต์เงินของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

คติความเชื่อการเขียนผ้ายันต์เงินได้รับการสืบทอดมาจากรื่องราวที่ปรากฏในหนังสือผ้ายันต์ศาสนาเต๋าและเป็นสะกดศาสนาเต๋า คำจีนมีชื่อเรียกอีกแบบคือ ตัวอักษร หมึกยันต์หนังสือ (符字墨篆丹书) จึงถือเป็นเรื่องที่ได้รับการรองรับจากศาสนาเต๋าเป็นบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่อย่างหนึ่ง ผู้ที่เขียนผ้ายันต์และไปขอเชิงผ้ายันต์เมื่อต้องการใช้งานเพื่อป้องกันภัยตัว ก็จะมี ความเชื่อมั่นเชื่อในการมีอยู่ของมัน ซึ่งมีสภาพที่ดีขึ้นในการต้อนรับในแต่ละวัน ความเชื่อดังกล่าวได้นำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ตามธรรมเนียมของเมืองชลบุรี เนื่องจากผู้คนทั่วไปเชื่อมั่นในผ้ายันต์เงินที่ปลอดภัย และเมื่อเดินผ่านถนนแถวพื้นที่ก็จะได้เจอบ้านของผู้คนส่วนใหญ่ติดผ้ายันต์เงินอยู่

ที่หน้าประตู การใช้ฝ้ายันต์จีนมาติดถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งด้วย(มองผ่านศาสนาเต๋า: ความหมาย ประเภท และหน้าที่ของฝ้ายันต์จีน, 2563)

ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นทุกวันตรุษจีนจะเป็นให้เปลี่ยนฝ้ายันต์จีนแบบติดตายตัวทุกปี เพราะเป็นฝ้ายันต์จีนที่มีอายุใช้งานแค่ปีเดียว ส่วนฝ้ายันต์ที่เอาไปเผาเรียกว่าแช่ล้งฮู่ จะเป็นการที่จะใช้เผาทำเป็นน้ำมันต์ จะใช้ก็ต่อเมื่อผู้คนมีเรื่องสำคัญ เช่น จะไปทำงานใหญ่ที่ต้องการความราบรื่นและความสำเร็จ จะทำความเจ็บปวดหายไปและสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เช่น ในวันที่ไปสัมภาษณ์งาน จะทำน้ำมันต์จากการเผาแช่ล้งฮู่ฝ้ายันต์จีนให้จี้เข้าฝ้ายันต์ที่อยู่ในแก้วน้ำดื่ม จิบแบบกลืนใจสามอีกและพร้อมอธิษฐาน หรืออย่างก่อนผู้ป่วยจะไปเข้าโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัดก็จะดื่ม น้ำมันต์แช่ล้งฮู่ฝ้ายันต์จีนก่อนออกจากบ้าน แคมด้วยการต้องพกฝ้ายันต์จีน ไปติดไว้ที่หัวเตียงคนไข้ หรือไว้ใต้หมอนให้คุ้มครองจากวิญญาณผู้ป่วยที่เสียชีวิตแล้วไม่ได้ไปไหนมารบกวนและทำให้คนไข้ดวงตก ฝ้ายันต์จีนแบบนี้เวลาเผาเพื่อทำน้ำมันต์ต้องระวังมากเพราะเหลือขี้เถ้าแค่ปลายก้อย และถ้าพกติดตัวเพื่อคุ้มครองทางฝ้ายันต์แบบพิมพ์จะพับเป็นสามเหลี่ยมเล็กๆเท่านั้น ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์อาจเป็นกระดาษที่หนาได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าเป็นฝ้ายันต์แบบจีนเสเขียนด้วยมือสดๆ ต้องใช้กระดาษบางสุดที่เป็นกระดาษรีไซเคิลเท่านั้น

การจะเขียนยันต์ไม่ใช่ว่าใครๆก็เขียนได้ “จีนแสด” (智者大师) จะเขียนยันต์ได้ต้องมีทั้งองค์ความรู้ในฝ้ายันต์จีนแต่ละชนิด ในขณะที่ประเทศไทยต้องทำตัวให้สะอาดด้วยการกินเจ แต่ที่ประเทศเมืองจีนไม่ต้องกินเจ หากต้องเป็นการมีพลังพิเศษในตัวจีนแสด ด้วยหลักการแล้ว ยันต์จีนคือการเขียนคำจีนที่ต้องการบอกต่อสิ่งที่เราต้องการสื่อสาร เป็นการรวบรวมคำเข้ามาอยู่ในกระดาษแผ่นหนึ่งซึ่งเท่าที่สังเกตก็มีมาตรฐานบังคับอยู่เหมือนกัน (ชนตา-เสงเก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565)

จากผู้วิจัยเก็บข้อมูลดำเนินการโดยสรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี มีความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์ตาม จากการเก็บข้อมูลใช้วิธีรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในประเด็นคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีจากข้อมูลจากผู้สัมภาษณ์กล่าวได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนในเมืองจังหวัดชลบุรีค่อนข้างเยอะ ในจำนวนนั้นส่วนมากเป็นมาจากเฉาซาน กวางตุ้ง ไห่หนาน แต่จิ๋ว และที่อื่นๆของจีน เพราะต้นทางของศาสนาเต๋าก็คือจากบริเวณนี้ ดังนั้นคนไทยเชื้อสายจีนของชลบุรีได้มีคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนแล้วก็มีประเพณีนิยมของการใช้งานฝ้ายันต์จีน ในการวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลข่าวสารฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏ 1) ชนิดนี้ใช้เพื่อเคารพบูชาโดยถือเป็นสิ่งแทนองค์เทพเจ้า 2) ชนิดนี้ใช้เพื่อการไล่ผี หรือไล่สิ่งอัปมงคล ตลอดจนถึงการสวดเคราะห์ เพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย 3) ชนิดนี้ใช้เพื่อการขอโชคขอลาให้ร่ำรวย หรือประสบความสำเร็จในธุรกิจ เพื่อการสอบ การแข่งขัน 4)

ชนิดนี้ใช้เพื่อให้มีมนุษย์สัมพันธ์ (มีเสน่ห์) ให้มีชื่อเสียง) ชนิดนี้ใช้เพื่อการทำร้าย หรือฆ่าคน6) ชนิดนี้ใช้เกี่ยวกับการจัดชัยภูมิ7) ชนิดนี้ใช้เพื่อการฝึกวิชาของนักพรตในศาสนาเต๋า ในทั้งหมดนี้ก็จะแบ่งออกเป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์หรือฝ้ายันต์จีนได้สองงมีชนิด1 ฝ้ายันต์เข่งมี4 5 และฝ้ายันต์บิกเนตรมี2 3 6 7 แต่ถึงปัจจุบันที่นิยมใช้เจอบ่อยเป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์หรือฝ้ายันต์จีนได้สองง เทศบาลเมืองชลบุรีได้รับผลกระทบจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์โดยกำเนิด ในพื้นที่ส่วนใหญ่ริมฝั่งทะเล จึงมีศาลเจ้าวัดมากมายเกี่ยวกับเทพเจ้าของทะเล ในศาลเจ้าวัดก็เช่น ไหว้บูชาเทพเจ้าของทะเล เช่น จ้าวแม่มาจู่ ในบ้านคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่จะนิยมไปไหว้บูชาและขอเซ็งเป็นฝ้ายันต์จีนมาติดหน้าบ้านเพื่อเทพเจ้าคุ้มครองเรื่องทางทะเล เวลาที่ผมไปเก็บข้อมูลส่วนของรูปถ่ายฝ้ายันต์ก็ได้มองเห็นมีหลายที่นิยมติดฝ้ายันต์จีนของเทพเจ้าแห่งน้ำ อาจจะที่ได้มูมมองฝ้ายันต์จีนของเทพเจ้าแห่งน้ำไม่รู้ว่าแค่คุ้มครองเรื่องทะเลเรื่องน้ำ ยังปกป้องรักษาอยู่เย็นเป็นสุขได้เหมือนที่รูปฝ้ายันต์จีนจี้กั้วไต้ตี้ที่มาค่าว่า อยู่เย็นเป็นสุข มั่งมีศรีสุข จึงเป็นฝ้ายันต์จีนชนิดหนึ่งที่นิยมในพื้นที่

อีกประเด็นที่น่าสังเกตเป็นในเทศบาลเมืองชลบุรีมีประเพณีและวัฒนธรรมการใช้ฝ้ายันต์จีนที่น่าสนใจมากมายหลายแบบ เก็บที่รวบรวมมาจากภาคสนามของพื้นที่ เป็นคนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้มากที่สุด ดังต่อไปนี้คือ 1) นำฝ้ายันต์จีนพกติดตัว 2) นำฝ้ายันต์เผาไฟ โดยแบ่งออกเป็น 2.1) เผาแล้วเอาเข้าผสมยากิน 2.2) เผาแล้วเอาเข้าผสมน้ำดื่ม 2.3) เผาแล้วเอาเข้าผสมน้ำอาบ (ร่างกาย) หรือ ทำความสะอาด (สิ่งของ) เผาต่อหน้าคน 2.4) เผาแล้วเอาเข้าผสมน้ำใส่ปากแล้วพ่น 2.5) เผาในที่กลางแจ้ง เผาในขณะที่ทำพิธี 3) ฝ้ายันต์จีนบิกเนตร4) นำฝ้ายันต์จีนไปติดตามที่ต่างๆ (เช่นติดบนประตูบ้าน) 5) นำฝ้ายันต์จีนไปซ่อนหรือเก็บไว้ตามที่ต่างๆ (อรปรีบา-พงมโนนศรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2565)

โดยสรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี มีความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์ทั้งหมด7ชนิดก็จะแบ่งออกเป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์ในชนิด1 ฝ้ายันต์เข่งในชนิด4 5 และฝ้ายันต์บิกเนตรในชนิด2 3 6 7 แต่ในปัจจุบันที่นิยมใช้เจอบ่อยเป็นฝ้ายันต์แบบพิมพ์ โดยเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย เป็นต้น อีกประเด็นที่น่าสังเกตเป็น ในพื้นที่ที่ศึกษาคนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้มากที่สุดจะแบ่งออกได้รแบบคือ นำฝ้ายันต์จีนพกติดตัว นำฝ้ายันต์เผาไฟ นำฝ้ายันต์เผาไฟ และฝ้ายันต์จีนบิกเนตรกับนำฝ้ายันต์จีนไปติดตามที่ต่างๆ นำฝ้ายันต์จีนไปซ่อนหรือเก็บไว้

4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์เงินของคนไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดชลบุรี

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์เงินของคนไทยเชื้อสายจีนในเทศบาลเมืองชลบุรี ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในพื้นที่

เทศบาลเมืองชลบุรีเป็นเมืองชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย จากข้อมูลข้างบนได้รู้ว่าเนื่องจากเป็นเมืองชายฝั่งทะเล จึงดึงดูดชาวต่างชาติจำนวนมากให้มาทำธุรกิจหรือตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชลบุรี โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน จากนั้นชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานก็จะนำวัฒนธรรมผ้ายันต์ของจีนเข้ามาจังหวัดชลบุรี หลังจากวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาหลายร้อยปี ที่ได้ปลูกฝังความเชื่อผ้ายันต์เงินทางวัฒนธรรมของจังหวัดชลบุรี

2. ปัจจัยด้านการผสมผสานทางวัฒนธรรมในพื้นที่

จากการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้รู้ว่าหลังจากคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์เงินเข้าจังหวัดชลบุรีทางวัฒนธรรมที่ผสมกัน ผ้ายันต์เงินที่ได้เจอในจังหวัดชลบุรีได้แบ่งออกเป็นประมาณสองแบบ อย่างแรกเป็นไม่มีตัวอักษรไทยในผ้ายันต์ มีแต่ตัวอักษรจีน (ได้เห็นว่าเป็นดั้งเดิม) ที่สองเป็นการเพิ่มข้อความตัวอักษรไทย (ได้เห็นว่าเป็นวัฒนธรรมผสมกัน) แต่พออ่านไทยเรื่องผ้ายันต์เงินแล้วรู้เลยว่าส่วนใหญ่มาจากภาษาถิ่นของชาวจีน สะกดภาษาถิ่นจีนด้วยการเขียนเป็นภาษาไทย และประโยชน์เหมือนกันทั้งคู่แค่วิธีการวาดการเขียนต่างกัน สรุปได้ว่าวัฒนธรรมของผ้ายันต์เงินมีประวัติศาสตร์อันยาวนานในจังหวัดชลบุรี จากการใช้ผ้ายันต์เงินต่างๆ ไป จะเห็นได้ว่าความเชื่อแบบนี้ได้หยั่งรากลึกในจังหวัดชลบุรี การพัฒนาที่ดีเพื่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมของจังหวัดชลบุรี ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงการยอมรับของชลบุรีต่อวัฒนธรรมผ้ายันต์ของจีนอีกด้วย

3. ปัจจัยทางจิตวิทยาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรักใคร่ของผู้บริโภค ในการเลือกซื้อสินค้าของบุคคล จะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้สินค้า สรุปของข้อมูลสัมภาษณ์และบทความอ้างอิงข้างบน เราจะเห็นบทบาทของผ้ายันต์เงินในทางจิตใจ ในความเป็นจริงผ้ายันต์เงินในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ที่คนตั้งไว้ตอนนี้เป็นจากวิธีการบำบัดรักษาทางจิตใจ การสร้างสภาวะจิตใจให้จิตใจได้โรกภัยให้พ้นภัยคล้ายๆกับจิตบำบัดทางการแพทย์ ไม่ใช่ตัวผ้ายันต์ที่ได้ผลเป็นสภาวะทางจิตใจเชิงบวกที่เกิดจากผ้ายันต์ (นางสาวนริศรา นีรามย์ธาดา 2559)

โดยกระตุ้นร่างกายเพื่อให้ระดมกลไกป้องกันเอาชนะโรค เช่น ฝ้ายันต์จีนเผาไฟ (ปลอดภัยบ้าน ความรัก อาชีพ เป็นต้น) เฉพาะในฝ้ายันต์ไฟเผาและตี๋มก็เป็นที่มาจากการบำบัดรักษาทางจิตใจมากที่สุด ที่ได้เชื่อว่าใช้วิธีฝ้ายันต์จีนแบบนี้สามารถช่วยเราได้จริงๆ และกระตุ้นร่างกายเพื่อให้ระดมกลไกป้องกันเอาชนะโรค เจ็บป่วยของร่างกายก็ค่อยๆ หายไป เพียงแค่ผู้คนต้องมีความเชื่อหรือเหตุผลในปณิธานมุ่งมั่น จริงๆ แล้วก็เหมือนกับความเชื่อของพระเจ้า แค่มั่นใจในหัวใจ ดังนั้นถ้าผลดีในที่สุดทำยามีศรัทธาก็เต็มใจเชื่อว่าเป็นเพราะพระพุทธเจ้าทรงช่วยเหลือ และกลับมาความเชื่อฝ้ายันต์จีนก็เช่นเดียวกัน

4. ปัจจัยด้านการแข่งขันทางเศรษฐกิจในพื้นที่

สามารถพิสูจน์โดยอ้อมถึงผลกระทบของการมีอยู่ของฝ้ายันต์จีน คนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีเชื่อว่าฝ้ายันต์จีนใช้ไม่เพียงแค่แก้โชคชะตาชีวิต(อาชีพ การแต่งงาน ความมั่งคั่ง ฯลฯ) และแก้การกำจัดโรค(โรคที่ยากและเบ็ดเตล็ด โรคหายน โรคระยะสุดท้าย ฯลฯ) ชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดเมืองชลบุรีไม่เพียงแต่นำพาเศรษฐกิจเข้าเพื่อกระตุ้นรายรับ ก็ยังนำวัฒนธรรมของคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนด้วย

สัญลักษณ์ภาษาเป็นเครื่องมือเฉพาะสำหรับมนุษย์ในการถ่ายทอดข้อมูล การใช้สัญลักษณ์ภาษาคำบนฝ้ายันต์ เอื้อผลประโยชน์ต่อประสบการณ์ ความรู้ และข้อมูลของมนุษย์มากขึ้น โดยจัดการความเห็นตรงกันกับประวัติศาสตร์ส่งต่อ ประเทศจีนให้ความสำคัญกับตัวอักษรเสมอมา ศาสนาเต๋าใช้การคิดในรูปแบบภาพพจน์ในตัวอักษร ด้วยความลึกซึ้งให้คิดว่าเป็นสัญลักษณ์ของเวทมนตร์ ดังนั้นตัวอักษรจีนจะเห็นว่าเป็นฝ้ายันต์จีนที่สร้างขึ้นเป็นแหล่งที่มา แม้ว่าฝ้ายันต์จีนมีประโยชน์จากประสิทธิภาพของรับสมัครเทพ ผี เรียกลมฝน รักษาโรค ระบายวิญญาณอายุยืน แต่สุดท้ายกระแสดวงคิดต่อต้านศิลปแห่งอติณิยมของตัวอักษร การใช้ตัวอักษรเพื่อสื่อสารกับเทพเจ้าเป็นความคาดหวังของวิวัฒนาการของมนุษย์ในยุคก่อน ซึ่งพัฒนาเป็นคติความเชื่อของเรื่องฝ้ายันต์จีน เช่น อ่านในหนังสือคัมภีร์เต๋า(道藏)ที่ได้อ่านว่าตัวอักษรจีนจำนวนมากถูกเก็บรักษาไว้ในฝ้ายันต์จีนของรูปแบบต่างๆ(ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมานุษยวิทยาวัฒนธรรมและสังคม文化与社会人类学引论, 2552) จากข้อมูลข้างบนจนสรุปได้ว่าตัวอักษรเป็นสะพานเชื่อมโยงติดต่อสังคมมนุษย์ใช้ในการสื่อสารมาตั้งแต่สมัยโบราณ และฝ้ายันต์จีนเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นด้วยจากตัวอักษร ตอนนี่วัดศาสนาเต๋าและฝ้ายันต์จีนที่สามารถพบได้หลายๆที่ในจังหวัดเมืองชลบุรี โดยสังคมจังหวัดเมืองชลบุรีไม่เคยขาดแคลนคนมีความเชื่อฝ้ายันต์และศาสนา

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์ของวิจัยดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษารูปแบบของฝ้ายันต์จีน 3) เพื่อศึกษาคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ความเป็นมาฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี

ความเป็นมาของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีในการศึกษาวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น 1) พัฒนาการของคติความเชื่อฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี จากชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีในสมัยสุโขทัย(สมัยสุโขทัยปีพ.ศ.1781-1963)ชาวจีนนำฝ้ายันต์จีนเข้ามาจังหวัดชลบุรี จนถึงปัจจุบันนี้คุณยังสามารถเห็นการใช้ฝ้ายันต์จีนอย่างแพร่หลายในพื้นที่ ฝ้ายันต์จีนต่างๆสามารถพบเห็นได้ทุกที่ เช่น เจอที่ประตูหน้าร้าน เจอที่ประตูหมู่บ้านที่พักอาศัย และเจอที่วัด นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่นิยมใส่ไว้บนร่างกายและพกพาติดตัวไปด้วยที่เพื่อเป็นการป้องกัน ฝ้ายันต์จีนที่ปรากฏในจังหวัดชลบุรีก็มีเอกลักษณ์เช่นกัน จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ว่าฝ้ายันต์จีนมาจากลัทธิเต๋า และได้แบ่งออกเป็น 7 ประเภท หลังจากได้เข้ามาสู่จังหวัดชลบุรีด้วยการผสมผสานวัฒนธรรมไทย จึงมี ลักษณะเด่นคือมีทั้งตัวอักษรจีนและตัวอักษรไทย 2) บริบททางประวัติศาสตร์ของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี ในระหว่างการวิจัยประวัติฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ว่า แม้ว่าตั้งแต่แรกฝ้ายันต์จีนเกิดจากราชวงศ์ซ่งเหนือ ปี 960-ปี 1127 ฝ้ายันต์จีนได้รับการยืนยันว่ามีจริง แต่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกตั้งแต่สมัยสุโขทัยปีพ.ศ.1781-1963 ขณะนั้นถือเป็นกลุ่มชาวจีนอพยพเข้ามาจังหวัดชลบุรีรุ่นแรกสุด วัฒนธรรมความศรัทธาอย่างหนึ่งที่ได้รวมเข้ามาด้วยคือฝ้ายันต์จีน จากสมอราชวงศ์ตัน โกสินทร์ปีพ.ศ.2325ที่ได้พัฒนาถึงปัจจุบัน ฝ้ายันต์จีนยังถือเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมพิเศษของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

5.1.2 ศึกษารูปแบบของฝ้ายันต์จีน

รูปแบบวิจัยครั้งนี้ของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีจะแบ่งได้3ประเด็น คือ 1)รูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี 2)กระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี คนแรกจะเข้าทาง1)รูปแบบปัจจุบันมาสรุปได้ว่า รูปแบบปัจจุบันของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีจากผลการลงพื้นที่และสัมภาษณ์พบว่าฝ้ายันต์จีนที่แตกต่างกันทั้งหมด19สไตล์ จะเห็นได้ว่าการใช้ฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีมีค่อนข้างมาก แม้ว่าตั้งแต่ครั้งแรกที่สัมผัสฝ้ายันต์จีนทั้ง19สไตล์นี้มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง แต่ในการสวดภาวนานั้นเพื่อความสงบและความสุขเหมือนกัน ในนี้ที่สามารถเลือกฝ้ายันต์จีนที่เป็นตัวแทนได้มากที่สุด2สไตล์ 1ฝ้ายันต์จีนของไต้ซงกง(宋大峯祖师) 2 ฝ้ายันต์จีนของจู้กั้วไตเต่(水官大帝) จากฝ้ายันต์จีนของไต้ซงกงเป็นฝ้ายันต์ที่พบมากที่สุดในการสัมภาษณ์ภาคสนามครั้งนี้ ตามผู้วิจัยสรุปได้ว่า ที่มาของฝ้ายันต์จีนไม่ว่าไต้มาจากวัดแห่งไหนในส่วนใหญ่ก็จะเป็นของไต้ซงกง จึงที่มองเห็นไต้ว่าไต้ซงกงมีสถานะของฝ้ายันต์จีนอย่างสำคัญ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคนจีนในชลบุรีมักจะเชื่อในไต้ซงกง พุดถึงฝ้ายันต์จีนของจู้กั้วไตเต่ จากผู้สัมภาษณ์ที่กล่าวคือ ประเพณีนิยมของการใช้ฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ชลบุรีและฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนจะมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ที่ปรากฏในพื้นที่ จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเทศบาลเมืองชลบุรีติดกับอ่าวไทย คนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่ชลบุรีได้เรียกว่าเมืองวันฝัวซุ่ย (วันฝัวซุ่ยเป็นออกเสียงจีน คำจีน万佛岁)ในภาษาสันสกฤตอินเดียได้บอกคำว่า chon แปลว่าน้ำ และคำ buri แปลว่าเมือง ซึ่งมีชื่ออีกชื่อหนึ่งเป็นเมืองน้ำ ตอนนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเป็นผู้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงว่าเรื่องการใช้ฝ้ายันต์จีนที่เกี่ยวกับทางน้ำคือมีความสัมพันธ์ของชื่อเมือง แต่คำแถลงนี้รัฐบาลไม่ได้ยืนยัน และเอามาเป็นตำนานเหล่าให้ฟัง ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีที่ปรากฏจู้กั้วไตเต่หรือเจ้าแม่องค์มาโจ้วอย่างมีร่องรอยให้ติดตาม ในวิจัยการศึกษาคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนนี้ ในพื้นที่ที่วิจัยการศึกษาได้ค้นพบศาลเจ้าวัดที่เกิดจากศาสนาเต๋าหลายๆแห่ง มีศาลเจ้าวัดจู้กั้วไตเต่แห่งหนึ่งในสิ่งเหล่านี้ ตำแหน่งที่อยู่เป็น ตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี วัดอยู่ที่เทศบาลตำบลห้วยกะปิ คนไทยเชื้อสายจีนจากตำแหน่งอื่นๆสำหรับเทศบาลเมืองชลบุรีได้มาถึงนี้และให้วิบุษชาขอเชิงฝ้ายันต์จีนจู้กั้วไตเต่ ยังได้เก็บข้อมูลและมองเห็นฝ้ายันต์จีนจากศาลเจ้าวัดแห่งนี้ตามสถานที่ต่างๆอีกด้วย

จากนั้นเป็น2)กระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการใช้ฝ้ายันต์ในจังหวัดชลบุรี ในประเด็นนี้ ได้รวบรวมสรุปการศึกษาวิจัยของรูปแบบปัจจุบันที่เป็นตัวแทนมากที่สุดทั้ง4ประเภทคือประเภท 1 ฝ้ายันต์จีนเพื่อการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย ประเภท 2 ฝ้ายันต์จีนแบบพิมพ์

ประเภท 3 ผ้ายันต์เผาไฟ ประเภท 4 ผ้ายันต์จีนเบิกเนตร ผ้ายันต์จีนแต่ละประเภทก็มีวิธีการทำ และใช้งานแตกต่างกันไป ก็มองเห็นได้ว่าปัจจุบันมีผ้ายันต์จีนหลากหลายสีสันที่ปรากฏให้เจอใน จังหวัดชลบุรี แต่ที่ได้เจอเป็นประจำหรือว่าเป็นที่ใ้กันมากที่สุดคือ4ประเภทนี้ โดยรวมผ้ายันต์จีนส่วนใหญ่ที่พบเห็นได้ในจังหวัดชลบุรี

5.1.3 คติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

คติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี ในการศึกษาวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) ประเภทของผ้ายันต์จีนที่พบในจังหวัดชลบุรี จากการสัมภาษณ์ในสถานที่พบว่าผ้ายันต์จีนมีทั้งหมด 9 ประเภท แต่มีเพียงแค่ 3 ประเภทที่พบบ่อยที่สุด ดังต่อไปนี้คือที่ 1 ใช้เพื่อการขอโชคลาภให้ร่ำรวย หรือประสบความสำเร็จในธุรกิจ แบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่เคยเจอความพ่ายแพ้ในชีวิต และไปขอมาเพื่อเปลี่ยนโชค ที่ 2 ใช้เพื่อการสอบ การแข่งขัน ตลอดจนจนถึง การเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่ง แบบนี้มักจะใช้ในการเผาเครื่องหอมบูชาในวัดต่างๆ แต่บางคนจะขอเป็นผ้ายันต์มาก็มี ที่ 3 ใช้เพื่อให้มีมนุษย์สัมพันธ์ (มีเสน่ห์) ให้มีชื่อเสียง ตลอดจนถึงการทำให้คนรักกัน (คำจีนเทาหิวอยู่ 桃花运 桃花=ดอกท้อ 运=โชค หมายถึง โชคเรื่องความรัก แยกชั้นในรูปหมายถึง จะมีโชคแห่งความรักในเร็วๆนี้) แบบนี้ส่วนมากเป็นผู้คนวัยหนุ่มสาวขอมาเพื่อมาคนชอบ แต่เลือกทางทำการเผาเครื่องหอมบูชาในวัดมากกว่า ในทั้งหมด 9 ประเภทนี้มีขอหวังสิ่งที่ดีมีแต่หากความชั่วร้าย โดยทั่วไปที่ได้เจอเป็นประจำมีแต่ประเภทขอหวังสิ่งที่ดี 2) คติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี เพราะผ้ายันต์มาจากศาสนาเต๋า หลังจากที่ได้นำเข้ามาในจังหวัดชลบุรีแล้ว ก็ได้มีการเปิดวัดลัทธิเต๋าขึ้นหลายแห่งที่นั่น เป็นเรื่องยากที่จะจินตนาการว่าวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมนี้สามารถพัฒนาต่อไปได้จนถึงทุกวันนี้หลังจากที่ชาวจีนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและมันยังคงเติบโต ในการสัมภาษณ์ภาคสนามนี้ในจังหวัดชลบุรีมีวัดมากมายนับไม่ถ้วน บางแห่งเป็นวัดลัทธิเต๋า นอกจากนี้ยังวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความเชื่อของผ้ายันต์จีนอีกด้วย จึงไม่น่าแปลกใจที่ผ้ายันต์จีนจะพบเห็นได้ทุกที่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนา เดิมทีในจังหวัดชลบุรีมีคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากด้วยผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมความเชื่อในพื้นที่แล้วคุณค่าที่ความเชื่อทางศาสนานำมาซึ่งความเชื่อของผ้ายันต์จีนนั้นอยู่นอเหนือจินตนาการ

5.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคติความเชื่อเรื่องผ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้แยกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในพื้นที่ 2) ปัจจัยด้านการผสมผสานทางวัฒนธรรมในพื้นที่ 3) ปัจจัยทางจิตวิทยาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 4) ปัจจัยด้านการแข่งขันทางเศรษฐกิจในพื้นที่ อธิบายตามลำดับเป็น การเปลี่ยนแปลง

ทางวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นเพราะชาวจีนในยุคแรกเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีและนำวัฒนธรรมประเพณีติดตัวมาด้วย การผสมผสานทางวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นเพราะวัฒนธรรมประเพณีของชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดชลบุรีกับวัฒนธรรมพื้นที่ในท้องถิ่นที่เข้าร่วมเข้าด้วยกัน คุณจากฝ้ายันต์จีนก็จะรู้ว่าบนกระดาษฝ้ายันต์มีทั้งตัวอักษรจีนและไทย จิตวิทยาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันที่จริงมันเป็นการรับรู้ทางจิตวิทยาของฝ้ายันต์จีน แม้ว่าฝ้ายันต์ไม่จำเป็นต้องมีประโยชน์จริงๆ แต่หากผู้ขอมุ่งใจทุ่มเทต่อสิ่งที่ถือพื้นฐานก็ยังมีโอกาสที่จะทำให้ความปรารถนาของคุณเป็นจริงอีกด้วย หรือถือเป็นการได้ผลที่ดีจากฝ้ายันต์ สิ่งนี้ได้ส่งเสริมความมั่นใจของผู้คนในวัฒนธรรมของฝ้ายันต์จีน สุดท้ายคือทางเศรษฐกิจ เป็นเพราะรวมจิตวิทยาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ผู้คนที่มีความมั่นใจกับความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีน แล้วคนจะเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีน ชื่อฝ้ายันต์จีนและอุปกรณ์สินค้าต่อพ่วงกันมากขึ้น พัฒนาจากวัฒนธรรมศรัทธาผู้เศรษฐกิจที่แท้จริงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของชลบุรี

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นด้วยกันมุมมองศิลปะและศาสนา ความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนในท้องถิ่นนั้นมาจากความเชื่อทางศาสนา ด้วยการสนับสนุนความเชื่อทางศาสนายังมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ฝ้ายันต์จีนอีกด้วย บนพื้นฐานวัฒนธรรม มนุษยธรรม ความเชื่อ และประเพณีของจังหวัดชลบุรี ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง ซึ่งพอจะยกตัวอย่างและสรุปให้เกิดความเข้าใจไว้ดังนี้ ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆ ให้ ปรากฏในสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความมีอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี หรือความเชื่อในศาสนา (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ, 2541) เมื่อมองผ่านแนวคิดสัญลักษณ์เป็นทฤษฎีหลักที่เน้นการกระทำระหว่างกัน(interaction)และสัญลักษณ์(symbol)ของมนุษย์ ในการวิจัยศึกษาฝ้ายันต์จีนของจังหวัดชลบุรีครั้งนี้ จากประวัติศาสตร์นับตั้งแต่คนจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานรุ่นแรกเข้ามาในชลบุรีเมื่อสมัยสุโขทัยเป็นที่ทราบว่าได้นำมาซึ่งความเชื่อทางศาสนาของลัทธิเต๋า และเนื่องจากฝ้ายันต์มีต้นกำเนิดมาจากลัทธิเต๋าจึงนำฝ้ายันต์เข้ามาด้วย วัดจีนในจังหวัดชลบุรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ขณะเดียวกันก็นำอิทธิพลของฝ้ายันต์จีนมาสู่ความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นด้วย จนถึงปัจจุบันนี้จากฝ้ายันต์จีนที่พบได้ทุกที่ในท้องถิ่นจะเห็นว่าความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์ได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดชลบุรี ที่เชื่อกันว่าความเชื่อนี้ที่สืบทอดมาจากรุ่นแรกจะยังคงเติบโตต่อไปใน

กลุ่มคนรุ่นใหม่โดยเพื่อให้ โดยเพื่อให้มีประทับใจกับลัทธิเต๋าในกลุ่มรุ่นใหม่เป็นความเชื่อจึงส่งเสริมการพัฒนาฝ้ายันต์จีนในพื้นที่ท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีให้ดีขึ้น

จากด้านบริบททางวัฒนธรรมของคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีน ประเพณีวัฒนธรรมฝ้ายันต์จีนไม่เพียงแต่สืบต่อกันมาเท่านั้น แต่ยังซึมซับ ขอมรับ และบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิมท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรีอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาฝ้ายันต์จีนของจังหวัดชลบุรีครั้งนี้สามารถยกตัวอย่างได้ว่า เช่น รูปแบบส่วนใหญ่ที่ศึกษาพบว่าฝ้ายันต์จีนนี้เป็นการผสมผสานระหว่างตัวอักษรจีนกับตัวอักษรไทย เช่น ฝ้ายันต์(符箓)คำที่มาจากสำเนียงจีนนี้ยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนหรือคนไทยเรียกว่าฮู้ ทั้งสองมีการออกเสียงคล้ายกัน โดยเฉพาะที่พบในจังหวัดชลบุรีหรือในประเทศไทยเท่านั้น เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และระบุตัวตนได้ ในการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) ที่กล่าวให้ทราบว่าวิธีการที่จะรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาประพฤติปฏิบัติ เช่น เมื่อเรายู่สังคมใด เราก็ต้องเอา วัฒนธรรมนั้นมาปฏิบัติ ถ้าหากวัฒนธรรมที่เรารับเอามากลายเป็นสิ่งที่เราปฏิบัติ สืบต่อกันมา การผสมผสานก็จะเกิดขึ้น (สุพัตรา สุภาพ, 2541) จากแนวคิดทางทฤษฎีนี้ก็ยังยืนยันว่ามีความคล้ายคลึงกันระหว่างทั้งสอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง เราอาจจะได้เห็นประเพณีที่สืบทอดกันออกไปมากขึ้น การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรีให้มีสุขภาพดียังเป็นหน้าที่ของทุกท่านที่มีศรัทธาในวัฒนธรรมฝ้ายันต์จีน

ในการวิจัยครั้งนี้จากข้อมูลที่ผู้วิจัยไปเก็บมาจะทราบว่ารูปแบบของฝ้ายันต์จีนมี 19 รูปแบบ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ 1) ฝ้ายันต์แบบพิมพ์ 2) ฝ้ายันต์สันติภาพ 3) ฝ้ายันต์จีนเบิกเนตร ซึ่งสอดคล้องกับที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ Liu Qin การศึกษาเปรียบเทียบยันต์ไทยในประเทศไทยกับยันต์ฮู้ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ในประเด็นที่ว่ารูปแบบของยันต์ฮู้ในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่พบมีรูปแบบคือ 1) ตัวอักษรจีนตัวเดิมหรือฮู้ 2) ตัวอักษรจีนลากเส้น 3) ลายสัตว์มงคล 4) รูปที่ดูไม่ออก 5) ตัวอักษรจีนผสมกับรูปเทพเจ้า ย้อนกลับไปดูรูปแบบของผู้วิจัยภายในพื้นที่ศึกษา ที่เอามาเปรียบเทียบกับรูปแบบนี้จะเห็นได้ว่า ในทั้งหมดรูปแบบนี้ได้ปรากฏในงานวิจัยมีแต่ที่แตกต่างกันเป็นของผู้วิจัยสรุปจากทางชนิดหรือการจัดแบ่งประเภท ของงานที่สอดคล้องนี้สรุปจากทางรูปแบบลักษณะ ดังนั้นมีความสัมพันธ์ของการศึกษานี้จึงสามารถสรุปได้ในแง่มุมหนึ่งเป็นการยืนยันความหลากหลายและความสมบูรณ์ของฝ้ายันต์จีนหลังจากที่นำมาสู่เข้าจังหวัดชลบุรี (Liu Qin, 2566)

หน้าที่หลักของศรัทธาต่อผู้ศรัทธาคือการขัดขวางและสร้างแรงบันดาลใจ และยังเป็นการบอกผู้คนที่ทำอะไรไม่ควรทำ อะไรควรทำ อะไรควรต่อต้าน อะไรควรสนับสนุน ศรัทธาสร้างและแสดงให้เห็นอนาคตที่ดีกว่าสำหรับผู้เชื่อเสมอเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้คนมุ่งมั่น หน้าที่สำคัญ

ของศรัทธาประการหนึ่งคือการกำหนดบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมและระดับคุณค่าของชีวิตทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักสวธรรม สุภาทิพย์ เรื่องไสยศาสตร์ในนิทานพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี: ความเชื่อที่ยังปรากฏอยู่ เป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลและสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ความเชื่อทั้งหมดผู้คนจะยกย่องให้เป็นเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ผีหรือเทพเจ้าเมื่อผู้คนยอมรับนับถือและศรัทธามากๆ เครื่องรางของขลังที่ตนเองนับถือศรัทธา เป็นต้น ความเชื่อทางไสยศาสตร์จึงเป็นความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มีรูปแบบต่างๆ กัน ดังนั้นเช่นเดียวกันกับความเชื่อของฝ้ายันต์จีน โดยเพื่อให้เกิดความสบายใจและชื่นชมในความศรัทธา(นักสวธรรม สุภาทิพย์,2553)

คติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีเป็นการบูรณาการทางวัฒนธรรมมาเป็นเวลาหลายร้อยปีของการพัฒนา บทสัมภาษณ์จากผู้วิจัยความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม และการศึกษาของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น โลกาภิวัตน์ ปัจจัยต่างๆ เช่น ความทันสมัยและการขยายตัวของเมือง มีผลกระทบเพิ่มมากขึ้นต่อกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทางศาสนา ข้อมูลและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่รุ่นใหม่ได้รับยังทำให้เกิดความแตกต่างในด้านความเข้าใจและการยอมรับความเชื่อทางศาสนาตามประเพณี ส่งผลให้ความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนในคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่เบี่ยงเบนไปจากคนรุ่นเก่า แต่ก็ยังเป็นค่อยๆ เปลี่ยนไปตามรุ่นพ่อแม่ของความเชื่อทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ นี่ก็เป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมอีกแบบหนึ่ง อนึ่งด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรมของความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์ก็เริ่มกลายเป็นดิจิทัลเช่นกัน การแปลงเป็นดิจิทัลนำเสนอฝ้ายันต์ต่อสาธารณะอย่างเป็นรูปแบบ ศาสนาส่วนใหญ่ยอมรับว่าอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุด จะสะดวกที่สุดที่จะใช้เผยแพร่คำสอน โดยเฉพาะในสถานที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ผู้นับถือศาสนาบางคนถึงกับเชื่อว่าพิธีกรรมทางศาสนาสามารถจัดกลางแจ้งได้ทางอินเทอร์เน็ต หรือสามารถเผยแพร่ผ่านการถ่ายทอดสดทางอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางได้ วิถีชีวิตใหม่ที่สร้างขึ้น โดยเทคโนโลยีนี้ได้แทรกซึมเข้าไปในชีวิตส่วนตัวและความเชื่อทางศาสนากับความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนในจังหวัดชลบุรี สามารถทำให้คนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่รู้สึกถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาของตนเอง และส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น สร้างผลกระทบเชิงบวกในด้านต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม การท่องเที่ยว เป็นต้น เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนมีตำแหน่งที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี ยังสะท้อนจากด้านข้างอีกด้วยคือวัฒนธรรมคติความเชื่อเรื่องฝ้ายันต์จีนที่เป็นหนึ่งในสะพานมิตรภาพที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างจีนและไทย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่อง ฝ้ายนัตจิ้นของคนไทยเชื้อสายจีน : กรณีศึกษาฝ้ายนัตจิ้น ในจังหวัดชลบุรีครั้งนี้ทำให้ทราบต้นทางประวัติศาสตร์ของฝ้ายนัตจิ้นและพัฒนาการของฝ้ายนัตจิ้นในจังหวัดชลบุรี ที่ได้พบฝ้ายนัตจิ้นที่ปรากฏในพื้นที่ที่ศึกษา ในนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อเนื่องจากเนื้อหาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ขณะนี้มีวิธีการขายฝ้ายนัตจิ้นบนอินเทอร์เน็ต เช่น ในเว็บไซต์ช้อปปิ้ง แต่สามารถผสมผสานข้อดีที่มีอยู่ของเครือข่ายขนาดใหญ่ ใช้การค้ำขายสินค้ารูปแบบใหม่ที่แสดงสินค้าและขายของบนแพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ต ให้คำแนะนำการถ่ายทอดสดและเขียนฝ้ายนัตจิ้นการถ่ายทอดสดเพื่อมีการขายฝ้ายนัตจิ้นให้ผู้ที่ต้องการเชิงฝ้ายนัตจิ้น จึงขยายการขายและสนองวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่วัฒนธรรม ไม่เพียงกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมของฝ้ายนัตจิ้นของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรีอีกด้วย

2. ในพื้นที่ที่ศึกษาครั้งนี้ได้พบฝ้ายนัตจิ้นของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประเภทฝ้ายนัตจิ้นค่อนข้างเพียวอย่างเดียว ส่วนมากเป็นฝ้ายนัตจิ้นเพื่อการคุ้มครองให้แล้วคลาดปลอดภัย ควรจะเพิ่มความนิยมของวัฒนธรรมฝ้ายนัตจิ้นบนพื้นฐานที่มีอยู่ เพิ่มช่วยเหลือผู้คนเข้าใจและสนใจประเภทของฝ้ายนัตจิ้นมากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมมีความหลากหลายในทางความคิดความเชื่อเรื่องฝ้ายนัตจิ้นของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดชลบุรี

3. ควรได้รับการเผยแพร่อย่างโดยตรงเพื่อแยกออกประเภทดีหรือไม่ดีของฝ้ายนัตจิ้น และให้ผู้คนสามารถแยกการใช้ฝ้ายนัตจิ้นแต่ละชนิด เพื่อป้องกันการเชิงฝ้ายนัตจิ้นในทางที่ผิดเลยนำไปสู่การเป็น โมงะและทำให้ผู้คนมีข้อสงสัยในความเชื่อเรื่องฝ้ายนัตจิ้น

4. ควรให้ความสนใจนโยบายการเปิดห้องปฏิบัติการทางวัฒนธรรมฝ้ายนัตจิ้น นักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่อาศัยในพื้นที่ทั่วไปสามารถร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ตามเอกลักษณ์วัฒนธรรม ทำให้เป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต ที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- ณัฐชัย มณีรัตน์. (2007). การศึกษาวิเคราะห์ระบบยันต์ในภาคกลางของประเทศไทย.
- นภัสวรรณ สุภาทิพย์.(2553).ไสยศาสตร์ในนิทานพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี:ความเชื่อที่ยังปรากฏอยู่.
- พระครูใบฎีกาหัสดี กิตตินุนโท. (2020).ความเชื่อของชาวพุทธในสังคมไทย. สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา.
- พระครูสังฆรักษ์สุภณัฐ ภูริวิฑฒโน.(2561).การตีความภาพพุทธศิลป์ที่ปรากฏในเอกสารโบราณของ
จังหวัดลำปาง.วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ 7, ฉบับที่ 2
- พระครูวชิร โชติธรรม.(2559).การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดไสยศาสตร์เป็นสื่อเข้าถึงพุทธธรรม.
- พระพิชญ์พล สุวณฺณโรโป รูปทอง. (2562). ความเชื่อเรื่องยันต์ในล้านนาจากมุมมองพระพุทธศาสนา.
เมื่อวันที่4 มิถุนายน 2562
- ภาวดี มหาจันทร์. (2555). การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยตามแบบ
สมัยใหม่ถึง ปัจจุบัน. ชลบุรี :สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูมิ จิระเดชวงศ์. (2022).ความเชื่อเรื่องยันต์กับสังคมไทย (ตอนที่ ๑) (๑๔ ก.พ. ๒๕๖๕) Belief in
Yantra and Thai Society (Part 1)
- ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์. (2536).หนังสือปรัชญาเบื้องต้น.
- เสฐียร พันธงสี.(2546).ศาสนาเปรียบเทียบ, พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- สุพัตรา สุภาพ.(2541).สังคมวิทยา.พิมพ์ครั้งที่20.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาภรณ์จันทวานิช. (2552).การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.(พิมพ์ครั้งที่9). กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2566).ภูมิอากาศจังหวัดชลบุรี ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา มกราคม
- (2561). 道教符咒的起源与演变กำเนิดและวิวัฒนาการของฝ่ายันต์จีนศาสนาเต๋า. เข้าถึง
ได้จาก<https://www.lingfu.cc/article-1456-1.html>
- (2560). การใช้ฝ่ายันต์จีนของศาสนาเต๋า符咒大全 เข้าถึงได้จาก
<http://www.fuzhou888.com/fuzhoudaquan/30274.html>
- (2021). ท่องเที่ยวชลบุรี. เข้าถึงได้จาก<http://www.chonburi.go.th/website/attraction/list3>
- (2552).ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมานุษยวิทยาวัฒนธรรมและสังคม,文化与社会人类学引
论

- Liu qin. (2566). การศึกษาเปรียบเทียบยันต์ไทยในประเทศไทยกับยันต์อยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน. ระดับปริญญาเอก. หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
- Qingya li. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (2561). ชาวไทยเชื้อสายจีนแต่เจ้าชวลบุรี: วิถีและพลง. สาขาวิชาไทยศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- WEBMASTER. (2561). เซียวประวัติ ของหลวงปู่ไต้ฮงหรือไต้ฮงกง 13 กรกฎาคม เข้าถึงได้จาก <https://pohtecktung.org/>
- Xuanduyujinqibaouxantai. 玄都玉京七宝玄台. (2563). มองผ่านศาสนาเต๋า: ความหมายประเภทและหน้าที่ของฝ่ายันต์จีน, 走近道教：符箓的含义类型及功用，说说道教的符箓与云篆天书. เข้าถึงได้จาก <https://baijiahao.baidu.com/>
- Yin Saijiao. (2560). ความเชื่อเรื่องปีชงของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี
- (2020). พื้นฐานของฝ่ายันต์จีน: โครงสร้างพื้นฐานฝ่ายันต์จีนของศาสนาเต๋า, 符法基础：道家符箓基本结构

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล YUEHAIYU CHEN
วัน เดือน ปี เกิด 31 October 1994
สถานที่เกิด YUNNAN CHINA
สถานที่อยู่ปัจจุบัน YUNNANSHEN KUNMINGSHI DONGXIANGSHENJUN
WAITAIXIAOQU

